

BRONSEMERKEPRØVE

Norsk Kennel Klub's bronsemerket kan kun tildeles på prøver arrangert av Norsk Kennel Klub eller en av NKKs medlemsklubber, og kan tildeles av autoriserte lydighetsdommere og av personer som av Norsk Kennel Klub er bemyndiget til dette. (Bemyndigede instruktører som er medlem i Norsk Kennel Klubs medlemsklubber.) Prøven er uoffisiell.

Øvelse 1

Tilgjengelighet

Koeffisient 1

Kommando: Ord for «bli».

Utførelse:

Denne øvelsen er obligatorisk, og skal avdekke uønsket adferd. Alle må prøves i denne øvelsen før eventuell videre deltagelse. Hunden skal sitte i utgangsstilling. Dommeren kommer bort til ekvipasjen, som skal sjekkes, i front. Føreren kommanderer hunden «bli», og dommeren skal nå sjekke at hunden er tilgjengelig. Tilgjengeligheten sjekkes ved at dommeren kan ta på hundens snuteparti.

Dommeranvisning:

Ved karaktersetting av øvelsen, skal det tas hensyn til hundens allmenne oppførsel. Hund som viser aggressivitet, underkjennes og utvises. Hunden skal kunne håndteres uten at den setter seg til motverge. Hund som av andre årsaker enn aggressivitet ikke tillater at hundens tilgjengelighet kan kontrolleres, skal underkjennes i øvelsen. Hunden skal sitte i ro. Hund som reiser seg, kan høyst få 9.

Øvelse 2

Lineføring

Koeffisient 3

Kommando: Ord for «fot». Tillatt fra holdt og ved forandring av gangart.

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. Linen skal holdes i førerens venstre hånd. Hunden skal føres i fritt hengende line og hunden skal villig følge fører på førers venstre side. Korrekt fot-posisjon er hundens skulder ved venstre kne, og hunden skal følge fører i en parallell linje. Fører skal bevege armer og ben på en naturlig måte under øvelsen. Øvelsen skal inneholde vanlig marsj med vendinger og holdt, sakte marsj og springmarsj uten vendinger. Hunden skal raskt, uten kommando, innta utgangsstilling når føreren gjør holdt.

Dommeranvisning:

Hver avvikelse som ekvipasjen gjør fra et ønsket mønster, skal komme til uttrykk i karakteren. En hund som hele tiden føres i stram line, eller som henger etter slik at den stadig må «dras» fram, skal underkjennes i øvelsen. Treghet, manglende kontakt, plaging, skjeve holter og bruk av 4 ekstra kommandoer er feil. Ved karaktersetting skal slike feil komme til uttrykk i karakteren.

Øvelse 3

Dekk fra holdt

Koeffisient 2

Kommando: Ord for «fot», «dekk» og «utgangsstilling».

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. På ordre gir fører kommando for «fot» og går ca. 5 meter, hvor det blir gitt ordre om å gjøre holdt. Hunden skal innta utgangsstilling uten kommando fra fører. På ny ordre kommanderes hunden til å dekke. Når hunden er i dekk, går fører ca. 5 meter fra hunden hvor det gis ordre om helt om og holdt. Føreren får deretter ordre om å gå tilbake og passerer hundens venstre side på ca. 1/2 meters avstand, ca. 1 meter bak hunden. Fører får så ny ordre helt om og marsj for å gjøre holdt inntil hunden. På ny ordre kommanderes hunden til utgangsstilling.

Dommeranvisning:

Bedømmelsen av øvelsen avsluttes når føreren har gjort helt om og holdt ca. 5 meter fra hunden. Dekk er øvelsens hovedmoment, og karakteren skal gjenspeile hvor villig hunden er til å dekke og til å bli liggende rolig. Ved bedømmelse av øvelsen skal utførelsen av fri ved foten også tillegges oppmerksomhet. Ved bruk av bli-kommando i det fører forlater hunden, gis ikke høyere karakter enn 9. Dekker ikke hunden på første kommando gis ikke høyere karakter enn 8. Ved bruk av en tredje kommando, underkjennes øvelsen. Etter dekk: reiser eller setter hunden seg opp før fører har gjort helt om og holdt, gis ikke høyere karakter enn 7.

Øvelse 4

Innkalling fra sitt

Koeffisient 3

Kommando: Ord for «bli sittende» og «fot».

Utførelse:

Øvelsen starter på anvist plass med hunden i utgangsstilling. På ordre kommanderer føreren hunden til å bli sittende. På ny ordre går føreren ca. 10 meter fra hunden og, på ordre, gjør helt om og holdt. Føreren får så ordre om å kalle inn hunden til utgangsstilling.

Valgfri ankomst i front eller direkte i utgangsstilling.

Dommeranvisning:

Hunden skal villig komme til fører. Bruk av én ekstrakommando for innkalling, gir høyst karakter 8. Øvelsen underkjennes om ikke hunden er kommet til utgangsstilling på tre innkallingskommandoer. Forlater hunden plassen sin med mer enn tre ganger sin egen kroppslengde før føreren har gjort helt om og holdt, underkjennes øvelsen. Forlater hunden plassen med mindre enn tre ganger sin egen kroppslengde, gis ikke høyere karakter enn 7. Starter hunden før innkallingsordre, etter at føreren har gjort helt om og holdt, gis ikke høyere karakter enn 8. En hund som reiser eller legger seg uten å forflytte seg, før kommando for innkalling er gitt, skal ikke gis høyere karakter enn 8. Det skal legges stor vekt på at hunden velger korteste vei, og at den kommer i god fart.

Øvelse 5

Hopp over hinder

Koeffisient 2

Kommando: Ord for «bli», «fot» og «hopp».

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling, vendt mot hinderet og på valgfri avstand. På ordre kommanderer føreren hunden til å bli og går fra hunden, på siden av hinderet, og gjør helt om og holdt, valgfri avstand på den andre siden av hinderet. På ny ordre kalles hunden inn over hinderet til utgangsstilling. Hinderet skal være tett, og valgfri høyde maksimum 50 cm. Det er fører som selv avgjør høyden på hoppet.

Valgfri ankomst i front eller direkte i utgangsstilling.

Dommeranvisning:

Hund som reiser eller legger seg før innkallingskommando, kan høyst få 8. Forlater hunden plassen sin med mer enn 3 ganger sin egen kroppslengde før føreren har gjort helt om og holdt, underkjennes øvelsen. Forlater hunden plassen med mindre enn 3 ganger sin egen kroppslengde, gis ikke høyere karakter enn 7. Starter hunden før ordre, etter at føreren har gjort helt om og holdt, gis ikke høyere karakter enn 8. Hund som vegrer én gang, kan høyst få 7. Ved andre vegring, skal øvelsen underkjennes. Hund som går rundt hinderet, underkjennes i øvelsen. Er hunden ikke kommet inn til utgangsstilling på første innkallingskommando, gis ikke høyere karakter enn 8. Øvelsen underkjennes om ikke hunden er kommet til utgangsstilling på 3 innkallings-kommandoer. Hund som berører hinderet kan høyst få 8. Hund som tar ansats på hinderet kan høyst få 5. River hunden hinderet, underkjennes øvelsen

Øvelse 6

Enkelt dekk 1 minutt

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «dekk», «bli liggende» og «utgangsstilling».

Utførelse:

Med hunden i utgangsstilling stilles ekvipasjen opp. På ordre skal føreren gi kommando for dekk og, på fornyet ordre, kommandere bli. Føreren forlater hunden ca. 10 meter og skal synlig for hunden stå vendt mot den i 1 minutt. Tiden starter når føreren står vendt mot hunden. Etter at tiden er ute beordres fører til å gå tilbake og gjøre helt om og holdt ca. 1 meter bak hunden. På fornyet ordre stiller føreren seg inntil hunden og får ordre om å kommandere hunden i utgangsstilling.

Dommeranvisning:

Hund som reiser seg eller setter seg opp før tiden for øvelsen er startet, underkjennes i øvelsen. Hund som reiser eller setter seg opp uten for øvrig å forflytte seg, når tiden er startet, gis ikke høyere karakter enn 5. Forflytter hunden seg mindre enn 3 ganger sin egen kroppslengde, bjeffer eller piper, gis ikke høyere karakter enn 8. Forflytter hunden seg mer enn 3 ganger sin egen kroppslengde, underkjennes øvelsen om det skjer før tiden er ute. Skjer dette etter at tiden er ute, gis ikke høyere karakter enn 8.

Øvelse 7

Helhetsinntrykk

Koeffisient 3

Dommeranvisning:

Med helhetsinntrykk menes først og fremst samarbeidet mellom hund og fører, samt hundens arbeidsvilje og arbeidsglede gjennom samtlige av konkurransens øvelser. Det skal tas hensyn til hund og førers opptreden under og mellom de enkelte øvelser. Det skal også tas hensyn til de forskjellige rasers temperament. Helhet skal altså bedømmes selvstendig og skal ikke nødvendigvis reflektere gjennomsnittet av de øvrige karakterer.

Maks poengsum: 180.

Anmerkning:

Hvis en hund mislykkes i en øvelse, og dommeren mener at dette beror på en misforståelse, kan det tillates at ekipasjen gjør øvelsen på nytt. For utførelse av øvelsene, se også på «Generell deltagerinformasjon, og bedømmelseskriterier for LP-stevner».

For å bestå må man ha godkjent (5) i alle øvelser.

Regler for lydighetsprøver arrangert av Norsk Kennel Klub (NKK) og medlemsklubber/forbund.

Dette regelverk gjelder for alle offisielle lydighetsprøver arrangert av NKK og medlemsklubber/forbund.

Lydighetsprøve (LP) kan arrangeres av Norsk Kennel Klub eller medlemsklubb/forbund. LP kan avholdes som eget arrangement eller sammen med utstilling. Hvis en utstilling også skal omfatte LP, skal søknaden inneholde opplysninger om dette. Søknad om LP som eget arrangement, skal følge reglene for søknad om avholdelse av utstilling. Tilsvarende gjelder for innsending av dokumenter etter avholdelse av LP-stevne, for anerkjennelse. Ved stevner arrangert av medlemsklubber/-forbund kan Norsk Kennel Klub oppnevne sin representant.

Ved uoffisielle arrangementer skal arrangerende klubb opplyse at arrangementet er uoffisielt. Mer informasjon om utstillinger og terminliste se: www.nkk.no

Lydighetstrening (LP) lærer en hund hvordan å handle samarbeidsvillig og kontrollert. Det skal legges vekt på å etablere god kontakt mellom hund og fører og å oppnå at hunden lystrer selv på avstand. Fører og hund skal vise godt samarbeid.

Disse reglene og retningslinjene er utarbeidet for å fremme lydighetsporten og for å promotere konkurranse på tvers av landegrensene.

Utenlandske ekvipasjer kan konkurrere i Norge, i den klassen de hører til i, gitt at de følger FCI sitt system. Norske ekvipasjer kan konkurrere i utlandet på samme måte.

I REGLER OM Å ARRANGERE, DELTA I, ADMINISTRERE OG DØMME LYDIGHETSPRØVER OG KONKURRANSER

Organisasjon og ledelse

1. Arrangere offisielle lydighetsprøver og konkurranser

Alle arrangører skal ha en oppnevnt utstillings-/stevneleder som har som oppgave å sørge for at stevnet arrangeres i henhold til dette regelverk, og at eventuelle tvister/uklarheter søkes løst på stedet. Stevnets leder kan bortvise personer fra arrangementet som bryter utstillings- /prøvereglene. Hunder som på utstillingen eller stevnet viser uakseptabel oppførsel ved å vise aggressivitet, gjøre utfall eller på annen måte opptrer truende mot mennesker og/eller andre hunder, kan bortvises fra utstillings-/stevneområdet av utstillingens/stevnets leder. Se også pkt. 14. Konflikt mellom utstillere er arrangøren uvedkommende. Arrangør er ansvarlig og selv økonomisk ansvarlig for så vel resultat som prinsipielle problemer oppstått på grunn av arrangementets tekniske detaljer. Hundens velferd skal ha høyeste prioritet på alle utstillinger/stevner.

2. Deltagelse

Enhver har rett til å melde på hund til lydighetsprøver dersom man ikke av NKK eller samarbeidende utenlandsk klubb (FCI) er fratatt denne rett.

3. Deltagerberettigede hunder

3.1 Krav for deltakelse minimumsalder.

Hunden må være fylt 9 måneder første stevnedag for deltakelse på lydighetsprøve. For deltakelse i kl. 3, må hunden være fylt 15 mnd.

3.2 Krav for hund

For å melde på til utstilling må følgende krav være oppfylt:

- alle hunder må være ID-merket.
- hunden må være registrert i NKK eller i register anerkjent av NKK.
- utenlandsk hund som oppholder seg i Norge, og som eies/deleies av person bosatt i Norge, skal omregistreres til NKKs register før påmelding.
- for deltakelse på lydighetsprøver må blandingshunder og uregistrerte hunder være NOX-registrert for å kunne delta.
- hund som er utestengt fra utstilling/prøver av NKK eller samarbeidende utenlands klubb (FCI) ved disiplinær reaksjon, er ikke utstillingsberettiget.

3.3 Helse

Hund kan ikke delta dersom:

- den er syk/skadet
- teipet, sydd eller bandasjert
- den har utøy
- den er blind og/eller døv
- den er aggressiv
- drektig tisper kan ikke delta 30 dager før fødsel, beregnet fra 63 dager etter første parring.
- tisper har valper under 75 dagers alder

Hunder som deltar, skal være i god mental og fysisk helse og ikke vise tegn på sykdom. En hund kan kun delta på prøven dersom den på utstillingsdagen ikke utgjør noen smittefare. Ved tvil skal det framlegges veterinærattest som bekrefter dette. Dersom en hund har pådratt seg en skade som kan bekreftes av en veterinærattest, skal attesten medbringes på utstillingen. Slik veterinærattest må også inneholde hundens stambok- førte navn, ID.nr. og registreringsnummer, samt veterinærs stempel med ID nummer og signatur. Hunder som av veterinærmedisinske årsaker har amputert hale, kan stille dersom det fremlegges veterinærattest med begrunnelse for inngrepet. Attesten må inneholde hundens reg.nr., stambokførte navn og ID- nummer. Deltakelsestillatelse for slik hund utstedes etter søknad til NKK. Utstillingsleder, dommer eller veterinær kan kreve hunden veterinærkontrollert.

I internasjonale lydighetskonkurranser (CACIOB) og i VM-konkurranser (Verdens mesterskap) kan tisper som forventes å føde innen fire uker og tisper som har født innen tolv uker før konkurransedagen ikke delta.

3.4 Vaksinasjonsregler

Hunden må være vaksinert mot valpesyke og attest kunne fremvises.

- Hund under 15 måneder: Hunden må være minimum 10 uker ved siste vaksinasjon.
- Hund som har fylt 15 måneder: Hunden skal være vaksinert ved minst 10 måneders alder og deretter skal siste vaksinasjon være utført for maksimum 3 år siden.
- Ved førstegangsvaksinasjon må det ha gått minimum 2 uker fra vaksinasjonsdato. Kontroll av at gjeldende innførsels- og vaksinasjonsbestemmelser er fulgt kan forekomme. Det anbefales at deltagende hunder også er vaksinert mot parvovirusinfeksjon og parainfluenza (kennelhoste).

3.5 Antidoping

Doping/faking er forbudt

Med doping forstås her medisin eller annet middel som gjennom sin virkning stimulerer, beroliger, stiller smerte, påvirker atferd, temperament eller på annen måte kan antas å virke inn på hundens prestasjon eller kvalitet. Se også NKKs antidopingregelverk på www.nkk.no

Det er ikke tillatt å fremføre hund til bedømmelse som har gjennomgått inngrep i den hensikt å forbedre prestasjon. På utstillingsplassen/området er det kun tillatt å tilføre pelsen vann, ingen øvrige midler er tillatt. Representant for arrangøren kan beslaglegge utstyr, flaske e.l. dersom det er tvil om innhold og bruk er i strid med dette punktet.

3.6 Tisper med løpetid

Tisper med løpetid har lov til å konkurrere i klassene 1, 2, og 3. De må holdes borte fra konkurranseplassen og nærliggende omgivelser til alle andre hunder har fullført sine øvelser.

Hvorfor er ikke dette i BK også?

3.7 Øre-/halekupering

I henhold til Mattilsynets forskrift nr. 614 kan ikke øre-/halekuperte hunder delta på utstillinger eller prøver, uansett i hvilket land kuperingen har blitt foretatt. Naturlig stumphale: Det vises til NKUs til enhver tid gjeldende liste over raser med naturlig stumphale.

3.8 Kastrerte hunder

Hunder som er steriliserte og kastrerte ihht. Dyrevelferdsloven har lov til å delta på lydighetsprøver.

3.9 Undersøkelse av hund

Dersom en dommer mistenker at en hund har løpetid/ikke løpetid, mistenker skade eller problematisk gemytt o.l. kan dommeren foreta en undersøkelse av hunden. Om nødvendig kan dommeren sjekke hunden utenfor ringen før konkurransen starter.

3.10 Andre forskrifter

A. Påmelding og betaling

- Påmelding og betaling skal skje innen fastsatt frist. Alle former for påmelding er bindende. Påmelding etter fristens utløp kan godtas av arrangør dersom disse trykkes i katalogen under korrekt rase, kjønn og klasse, samt i nummer-rekkefølge innenfor den enkelte rase (ikke «B-nummer»).
- Påmeldinger etter fristens utløp på Internasjonale utstillinger aksepteres ikke.
- Påmeldinger som beviselig (for eksempel ved fremvisning av gyldig kvittering) er sendt innen fristens utløp, godtas som tillegg til katalogen. Tillegg til katalogen skal slås opp ved aktuell ring. Eier av påmeldt hund skal være medlem i en av NKKs medlemsklubber eller samarbeidende utenlandsk organisasjon for å oppnå medlemsrabatt.

Påmelding til utstilling gjøres på en av følgende måter:

1. Elektronisk påmelding via «Min side» på NKK.no

B. Refusjon av påmeldingsavgift

Hvis det etter påmeldingsfristens utløp er foretatt dommerendring, kan det etter skriftlig varsel / levering av startnummer senest på utstillingsdagen før bedømmelsen av klassen er påbegynt, tilbakebetales en andel av påmeldingsgebyret. Såfremt det i invitasjonen er opplyst om reservedommere, tilbakebetales ikke beløpet.

Tilbakebetaling av påmeldingsavgift kan kun skje ved dommerendring, ikke ved hundens sykdom eller skade.

C. Unntak

Ved påmelding som ikke er godtatt (f.eks. ikke utstillingsberettiget hund eller for sen påmelding) kan arrangør beregne seg et administrasjonsgebyr på 25 % av betalt påmeldingsavgift.

D. Katalog og program

Det skal utarbeides en katalog med alle deltagende hunder. Den klassevise rekkefølgen settes opp etter trekning. Hvis en deltager stiller med 2 hunder i samme klasse, skal disse gå i hver sin pulje. Hvis det oppstår interessekonflikter med påmeldinger i andre konkurransegrener, eller at deltageren har påmeldt flere hunder til konkurransen, er det deltagerens eget ansvar å prøve å finne en tilfredsstillende løsning

E. Korrekt informasjon

Uriktige opplysninger ved påmeldingen, kan føre til at hunden blir diskvalifisert og resultater annullert. Utstiller må selv varsle utstillingens sekretariat/informasjon om feil i katalogen.

F. Kunngjøring av dommerendring

Dommerendring kunngjøres skriftlig til utstiller. Skjer endringen så sent at dette ikke er mulig, skal endringen kunngjøres ved aktuell ring.

4. Utstillerens plikter og ansvar

4.1 Hundens identitet

Arrangør kan når som helst gjennomføre kontroll av hundens id-merking.

4.2 Ansvar

Utstilleren er ansvarlig for sin(e) hund(er). Ansvaret omfatter også å fjerne etterlatenskaper (avføring) etter hunden på utstillingsområdet og tilleggende områder, så som parkeringsplasser og på veien mellom parkering og hall/utstillingsområdet samt ansvar for eventuell skade forårsaket av hunden i forbindelse med utstillingen. Valper under 4 mnd. får ikke medtas inn på utstillingsområdet.

Nær familie/samboer av dommer eller øvrig ringpersonell, kan ikke fremvise hund til bedømmelse i samme ring.

4.3 Tilsyn

Utstiller plikter å føre tilsyn med sin(e) hund(er), også kontroll og tilsyn med hund plassert i bur, bil, campingvogn på eller utenfor utstillingsområdet.

4.4 Hundevelferd og helse

Utstiller er ansvarlig for hundens velferd på utstillingen. Det er ikke tillatt å utsette hunden for en situasjon som kan settes dens helse eller velferd i fare, eksempelvis å forlate en hund i svært varm eller kald bil og/eller behandle hunden dårlig. Det er f.eks. ikke tillatt å løfte en hund i halsbånd og/eller hale.

4.5 Møtetid

Bedømmelsen starter tidligst til innkalt møtetid. Den enkelte utstiller er ansvarlig for å møte ved korrekt ring i god tid før bedømmelsen starter. Det gjøres spesielt oppmerksom på at (eventuell) tidsplan oppslått på stedet eller ved ringen, kun er å betrakte som veiledende. Bedømmelsen kan starte både tidligere og senere uten varsel, men ikke tidligere enn innkalt møtetid.

4.6 Påvirkning

Alle henvendelser fra utstiller til dommer, skal skje via ringsekretær så lenge bedømmelsen pågår. Det er forbudt ved bedømmelsen å:

- forsøke å ødelegge for andre deltakende hunder
- å påvirke hund ved hjelp av person utenfor ringen.

4.7 For sent fremmøte

Det er utstillerens eget ansvar å møte i god tid ved ringen, slik at hunden er til stede når den skal bedømmes. Dersom en hund kommer for sent til bedømmelsen kan dommeren ta med hunden til bedømmelse dersom klassen ikke er ferdig bedømt og det foreligger en plausibel grunn til forsinkelsen.

4.8 Båndtvang

Hunder skal alltid holdes i bånd på utstillingsområdet. Unntak er ved gjennomføring av aktuelle øvelser i lydighetskonkurransen.

4.9 Avstraffelse

Hardhendt avstraffelse og bruk av pigghalsbånd er ikke tillatt.

4.10 Klandre dommer

Det er ikke tillatt i noe forum å klandre dommer eller åpenlyst kritisere dommerens bedømmelse.

4.11 Profileringsklær

Det er ikke tillatt for utstiller under bedømmelse å bære klær o.l med synlig kennelnavn.

4.12 Forseelser

Brudd på ovenstående regler, oppførsel i strid med god skikk og til sjenanse for andre, kan medføre innrapportering til NKK og føre til tap av premie og/eller utelukkelse av deltakelse på utstilling, prøve eller stevne.

5. Dommere, funksjonærer og øvrig ringpersonell

5.1 Rett til å dømme lydighetskonkurranser

Dommere for lydighetskonkurranser skal ha tilfredsstillende utdanning i dømming av lydighet, og være godkjent av Norsk kennel klub.

For dommere som inviteres til å dømme i Norge, skal deres kvalifikasjoner og språkferdighet være vurdert av den nasjonale kennelklubben. Kvalifikasjonene og språkferdighetene til dommere invitert fra andre land skal bekreftes. Dersom det skal benyttes utenlandske dommere, må oppgave over disse sendes NKK 4 uker før lydighetsprøven for klarering.

LP-dommer kan kun fremvise til bedømmelse hund som han/hun, nærmeste familie eller partner eier, er medeier i eller har oppdrettet.

I følge FCIs regler kan ikke dommer melde på hund til utstilling hvor dommeren selv dømmer. Dommer kan ikke dømme hund vedkommende har eid, vært medeier i eller solgt de siste 6 måneder.

Dommeravgjørelsen

Dommeravgjørelser er endelige. Enhver avgjørelse som dommeren gjør i forhold til bedømmelse, premiering og plassering er endelig og kan ikke endres. Deltagere kan således ikke protestere mot dommerens bedømming og frie skjønn.

Dommeravgjørelser kan endres i følgende tilfelle:

- Feil av teknisk art er begått
- Hunden har ikke hatt rett til å delta ifølge gjeldende bestemmelser.

Protest på dommeravgjørelse kan leveres av:

- Berørt utstiller.
- Utstillingens leder eller gjeldende dommer.
- NKK dersom resultatet må tas opp av annen grunn.

Protest skal være skriftlig. Den skal leveres til utstillingens leder innen utstillingen avsluttes samme dag som det påklagede resultatet meddeles, og protestavgift tilsvarende dobbel påmeldingsavgift i åpen klasse skal betales.

Om protesten leveres inn av noen som ikke er berettiget til dette eller om protesten ikke er fulgt av fastsatt protestavgift, skal protesten umiddelbart avvises. Slik beslutning tas av utstillingens leder. Godkjennes protesten utgår hundens premiering av resultatlistene og påmeldingsavgiften tilbakebetales sammen med protestavgiften.

Avslag på protest kan skriftlig overklages innen 30 dager til NKK.

Endringer i resultatlisten kan skje innen to (2) år fra utstillingen.

5.2 Konkurransелеder og øvrig ringpersonale

En konkurransелеder må oppnevnes for konkurransen. Konkurransелеder er ansvarlig for den praktiske gjennomføringen av en lydighetskonkurranse og må ha passende kvalifikasjoner. En kvalifisert konkurransелеder skal lede øvelsene i klasse 2 og 3. Det er også anbefalt i klasse 1. Dersom utenlandske deltagere er påmeldt, er det anbefalt at et felles språk for kommandering av øvelsene er avtalt på forhånd. I klasse 3 må konkurransелеder kunne instruere på Engelsk eller annet forhåndsavtalt språk.

Krav om konkurransелеder for mange mindre klubber gjør dette særdeles vanskelig, og vil medføre en ekstra kostnad. Per 2021 er det utdannet svært få konkurranseledere.

Hvis øvelsene deles og dømmes av to eller flere dommere, skal det være et likt antall konkurranseledere. Det skal være minst én pr ring.

Øvrige ringpersonale (ringsekretær, dommerelev/-aspirant, ringsekretær-elev/- aspirant og skrivere) kan ikke melde på hund til bedømmelse i den ring de fungerer i og heller ikke personlig fremføre hund til bedømmelse den dag de fungerer. Ved utstilling over flere dager, kan de heller ikke melde på, eller fremføre hund til bedømmelse, for den dommer de har fungert for, eller skal fungere for. Utstillingsleder kan hverken melde på eller fremføre hund til bedømmelse. Øvrige funksjonærer kan melde på og fremføre hund til bedømmelse. Ved fremføring av hund er det forbudt å bære synlig funksjonærmerke.

Vanskelig for klubber som ikke har mange som vil stille opp på dugnad som ringsekretær. Det bør være åpent for at deltagere kan skrive i klasser de ikke selv deltar i.

6. Utførelse av konkurransen

Lydighetskonkurranser er under ledelse av dagens dommer og konkurransелеder. Hvis det er mer enn én dommer i en konkurranse, blir en av dommerne utnevnt til overdommer og leder av dommerteamet.

7. Førers forpliktelser og hundeutstyr.

Førers forpliktelser som konkurrent starter når han/hun går inn på konkurranseplassen og avsluttes etter siste premieutdelingen. Fører må følge regler og pålegg som annonsert. Utøveren forventes å oppføre seg, og være presentabelt kledd.

Dommeren kan diskvalifisere en utøver fra konkurransen hvis han eller hun ikke overholder regler eller oppfører seg på en usømmelig måte. Dommerens avgjørelse er endelig og ingen utøver kan reise tvil om dommerens avgjørelse.

Kun vanlige halsbånd er tillatt.

Det er obligatorisk å bruke halsbånd i gruppeøvelsene i alle klasser. Det er opp til fører å avgjøre om hunden har dette i de andre øvelsene. Det anbefales at hunder som konkurrerer i lavere klasser skal ha halsbånd (begynnerklasse og klasse 1). I tillegg til halsbånd, er det lov å bære bånd for beskyttelse mot flått eller andre eller insekter i alle klasser.

Bruk av dekken, seler, regnfrakker, sko, strømper, bandasjer, bånd, etc. på hunden er forbudt under konkurransen.

Fører skal ha hunden ~~på venstre side under og mellom~~ **under kontroll mellom** øvelsene. **Under øvelsene skal hunden være på førers venstre side.** Hvis det er en fysisk grunn eller funksjonshemming, har fører lov til å ha hunden på høyre side. Fører eller lagleder må imidlertid ~~diskutere informere denne ordningen med~~ overdommer/dommer før konkurransens start. Alle dommere informeres om ordningen, og hvilken betydning det har for bedømmelse av øvelsene må avtales, hvis det er flere dommere involvert. Enhver avvikende ordning skal rettfærdiggjøres og bør ikke forårsake forstyrrelser for andre hunder og konkurrenter. For eksempel, hvis en konkurrent er i rullestol, skal han/hun i gruppeøvelser plasseres på slutten av linjen slik at ingen annen hund passeres.

8. Brudd på lydighetsreglene.

Ved mistanke om brudd på lydighetsregelverket skal stevne-/prøveleder varsles på stedet jf. pkt. 1. Rapportering om brudd på lydighetsregelverket kan i etterkant oversendes skriftlig til NKK senest innen 8 dager etter stevnet/prøven. Tvister mellom enkeltpersoner er stevne-/prøvearrangøren uvedkommende.

9. Bytte av påmeldt klasse

Hund som har oppnådd kravene til 1. premie, kan bytte klasse etter påmelding dersom det er i orden for stevnearrangøren. Varsel om bytte av klasse skal gis skriftlig til stevnearrangør senest 5 dager før utstillingen.

Unntak: - trykkfeil eller liknende som ikke kan lastes påmelder.

10. Hundens oppførsel / Diskvalifisering

En hund som når som helst under konkurransen (før, under eller etter sitt eget program) biter, prøver å bite, angriper eller prøver å angripe mennesker eller andre hunder, blir diskvalifisert fra konkurranse med umiddelbar virkning, og vil miste alle poengene den har fått i løpet av programet som allerede er fullført. Det er dommer som diskvalifiserer ekipasjen. Hunden er også diskvalifisert fra å delta i noen konkurranse i løpet av dag nr. 2 av en to-dagers konkurranse.

Hendelsen må rapporteres til kennel klubben hunden tilhører samt kennel klubben i arrangørlandet.

11. Utøvere i ringen/ Gruppeøvelser

Når konkurranseringen bygges og etter at den er bygget ferdig, har en utøver ikke lov til å gå inn i konkurranseringen sammen med hunden sin eller uten hunden sin med mindre en autorisert person (overdommeren) har gitt tillatelse til det.

I gruppeøvelsene (øvelse 1) i klasse 1 og 2 er minimum antall hunder i en gruppe tre og maksimum antall seks. I en konkurranse hvor antall hunder ikke er delelig med seks, kan dommeren sette to grupper på syv hunder. I klasse 3 er det minste antall hunder i gruppeøvelsene (øvelser 1 og 2) tre og maksimum fire, med unntak av de tilfellene der det bare er fem hunder i klasse 3.

II PRAKTISKE ARRANGEMENTER OG UTSTYR

Utførelse, antall konkurrenter, størrelsen på ringen og utstyr som det er behov for.

12. Utførelse av konkurransen

Dommeren (overdommer, leder av dommerteamet) har rett til, etter å ha konsultert arrangør, å avgjøre i hvilken rekkefølge øvelsene skal gjøres i konkurransen og hvordan øvelsene grupperes sammen. Rekkefølgen skal være den samme for alle konkurrenter.

13. Tid tildelt for å dømme per dag og antall konkurrenter

Konkurransen bør være så planlagt at dommergjerningen ikke tar mer enn omtrent seks timer per dag. Det bør bemerkes at tiden som trengs for å dømme et bestemt antall hunder avhenger av utformingen av en konkurranse, konkurranseleder, dommeren og rasene som er påmeldt.

Oppsett av bedømmelsestider:

BK og Klasse 1

Det anbefales at en dommer ikke dømmer mer enn ca. 30 hunder per dag i BK og Klasse 1. 6 hunder tar ca en time.

Klasse 2 og 3

Det anbefales at en dommer ikke dømmer mer enn 25 hunder per dag i klasse 2 og 3.

Det er anslått at å dømme 4 hunder i klasse 2 tar omtrent en time.

Dømme 7 hunder i klasse 3 tar omtrent to timer.

Hvis mer enn én dommer utnevnes, bedømmer hver og en øvelsene som er tildelt ham for alle hunder som starter i klassen. For slike tilfeller kan antall hunder være høyere.

BK og Klasse 1

Det anbefales at to dommere ikke dømmer mer en ca. 50 hunder per dag i BK og klasse 1.

Klasse 2 og 3

Det anbefales at to dommere ikke dømmer mer enn ca. 40 hunder per dag i klasse 2 og 3.

14. Størrelsen på lydighetsringen og mengdene av øvelsene

Størrelsen på lydighetsringen for en innendørs konkurranse bør være minst 20 m x 30 m i Klasse 2 og 3. Når konkurransen er utendørs, er den foretrukne ringstørrelsen minst 25 m x 40 m. I klasse 1 kan ringen være litt mindre. Ringen kan også være mindre hvis øvelsene er delt mellom to eller flere ringer, og de øvelsene som krever mindre plass gjennomføres i samme ring. Ringen skal være tydelig merket. Det er opp til dommeren å avgjøre om ringens størrelse er akseptabel eller ikke. Alle oppgitte avstander for utførelse av øvelser er anslag.

15. Utstyr

Det er arrangørs ansvar å ha følgende utstyr, tilgjengelig, så vel som lydighetsreglene og annet nødvendig materiell knyttet til det som er påkrevd for å arrangere stevnet etter gjeldende regler

Hindre:

- Et plankehinder (lukket hinder), ca. 1 m bredt der høyden kan justeres fra ca. 10 cm til 60, med et intervall på ikke mer enn 10 cm. Sidene på hinderet skal være ca 1 m, og hinderet skal ikke ha sidevinger. Denne type hinder trengs i klasse 1, 2 og 3.
- Et åpent hinder, ca. 1 m bredt med justerbar høyde fra ca. 10 cm til 60 cm. Sidestolpene skal være ca. 1 m høye. Hinderet skal være konstruert slik at det bare er en planke på ca. 3-5 cm høyde eller, en rund bom på ca. 3-5 cm i diameter, på aktuell høyde og åpent under bortsett fra tverrbjelken i bunn som forbinder sidestolpene nederst. Det bør bare være støtter for bommen og støttene skal plasseres slik at hunden kan rive bommen uavhengig av hvilken retning hunden hopper. Støttene skal være litt konkave (skjelignende) slik at vinden ikke velter den. Hinderet skal ikke ha sidevinger. Denne type hinder trengs i klasse 2 & 3. I tillegg til det som er beskrevet ovenfor. Se figurer og beskrivelse av hindrene i vedlegg 1.

Apporteringsgjenstander:

- Det skal være apportbukker i tre, i 3 ulike størrelser. Hver serie skal inneholde hhv 1, 2 og 3 like apportbukker for hhv klasse 1, 2 og 3. I klasse 1 kan føreren bruke sin egen treapport.
- Hver serie skal være i ulik størrelse og vekt, slik at de er passende for ulike størrelser av hunder, f.eks. små, mellomstore og store raser. Vekten av den største apportbukken bør ikke være mer enn ca. 450 gram. Fører kan velge hvilken størrelse apportbukker han/hun vil bruke.
- Neseprøvepinner ca. 2 cm x 2 cm x 10 cm. Det trengs 6-8 pinner for hver deltager (6 i klasse 2, 8 i klasse 3)

Annet utstyr:

- Karakteranvisningsblokk
- Anvisningsskilt for posisjonene for «Avstandskommandering», enten skriftlig eller med symboler eller en elektrisk tavle.
- Kritt, spraymaling, tape eller annet utstyr som kan brukes for å markere f.eks. «firkanten» og sirkel samt startpunkter/sluttpunkter.

- Et tilstrekkelig antall markører og kjebler må være tilgjengelige for å markere start og stopp på øvelser, når det er nødvendig. Markører kan også brukes for å markere plasser der f.eks. vendinger skal utføres etc. Markørene/kjeblene skal være passende for situasjonen, om de skal sees av hunden eller bare for fører. Ved valg av størrelse, synlighet og farge, bør deres funksjon vurderes. For eksempel skal hjørnene på ruta markeres med kjebler som er ca. 15 cm høye og godt synlige, mens startpunktet kan indikeres av en liten markør.
- Det må være flere ca 40-50 cm høye kjebler (3 – 6 stk) eller en tønne med tilsvarende høyde og en diameter på 70-80 cm tilgjengelig da det er påkrevd i alle klasser. (for øvelser 1.8, 2.9 og 3.8). Arealet av kjeblene eller fatet skal dekke 0,4-0,5 m². Oppsettet (dybde X bredde) av kjeblene skal være 70-80 cm x 70-80 cm. Se beskrivelse i tilsvarende øvelser og vedlegg 4. I mesterskapskonkurranser brukes alltid kjebler.

III PREMIER, OPPRYKK

16. Klasser BK, 1, 2, og 3

Det konkurreres i 4 klasser. Begynnerklasse (BK) er åpen for hunder som tidligere ikke har deltatt i klasse 1. Klasse 1 er åpen for hunder som har oppnådd 1. Premie i begynnerklasse og som tidligere ikke har deltatt i klasse 2. Klasse 2 er åpen for hunder som har oppnådd 1. Premie i klasse 1, og som tidligere ikke har deltatt i klasse 3. For deltakelse i klasse 3 må hunden ha oppnådd 1. Premie i klasse 2, og være minst 15 mnd.

Dommerkarakterene 0-5-5,5-6-6,5 osv. Opp til 10 er tellende karakter som multiplisert med koeffisienten, gir den oppnådde poengsum i øvelsen. Dommerkarakteren 0 vil si at øvelsen underkjennes.

1 Premie	256-320	80% Exellent
2 Premie	224-255,5	70% Very good
3 Premie	192-223.5	60 % Good

En hund har godkjent opprykk når den har oppnådd Exellent (1. premie) i en klasse minst en gang. Dette gjelder også for hunder som har oppnådd Exellent (1.premie) i andre land som følger samme regler og retningslinjer.

Alle hunder som oppnår premie i Begynnerklasse og godkjent karakter i alle øvelser, tildeles sølvmerket. Alle hunder som oppnår premie i klasse 1 og godkjent karakter i alle øvelser, tildeles gullmerket. Alle hunder som oppnår premie i klasse 2 og godkjent karakter i alle øvelser, tildeles gullmerket m/hvit emalje. Alle hunder som oppnår premie i klasse 3 og godkjent karakter i alle øvelser, tildeles gullmerket m/blå emalje. Appellmerket tildeles kun en gang i hver klasse.

Dommeren gir skriftlig bedømmelse av hver hund, og deltageren får kopi av bedømmelsen. Hunder som har oppnådd 1. premie, skal rangeres på premielister og kritikkskjema.

Hvis to eller flere hunder ender opp med samme antall poeng, og hvis det er ønskelig å ha en endelig resultatliste, bør resultatene av følgende øvelser legges sammen:

Klasse 1: øvelsene 1.2, 1.4, 1.5, og 1.11 (Helhet)

Klasse 2: Øvelsene 2.2, 2.4, 2.5, og 2.10 (Helhet)

Klasse 3: Øvelsene 3.3, 3.5, og 3.6.

De ovenfor nevnte tre øvelser bør gjentas for de tilfellene der hundene har oppnådd samme totale poengsum. I klasse 1 og 2: hvis sammenregningen av poeng gir samme antall poeng, bestemmer det høyeste helhetsinntrykket. Dersom også dette er likt, repeteres de ovenfor nevnte øvelsene. De nye karakterene skal ikke nedtegnes som karakter for konkurransen og heller ikke bli skrevet inn som et offisielt resultat for konkurransen.

16.1 Premiering og premiesløyfer

I hver av de 4 klassene stiller arrangøren minst 6 konkurransepremier til dommerens disposisjon. Premiene settes opp til de hunder som oppnår 1. premie, og som har de høyeste poengsummer, uansett hvilke karakterer ekvipasjen oppnådde i de enkelte øvelser. Hund som oppnår Lydighetschampionat, skal ha premie selv om den ikke er blant de 6 beste.

Hund som oppnår CACIOB, får hvit sløyfe. Hund som oppnår reserve-CACIOB, får oransje sløyfe. Premiene er stambokberettiget og offisielle premier. For LP-titler og championat se NKKs egne og til enhver tid gjeldende regelverk for dette.

17. LP titler, lydighetschampion og internasjonal lydighetssertifikat CACIOB

17.1 For LP-titler og championat se NKKs egne og til enhver tid gjeldende regelverk for dette.

En foreslår at championatet utdeles i klasse 2. Dette som en motivasjon, da ikke alle har ambisjoner om å starte i klasse 3.

17.2 Internasjonalt lydighetssertifikat (CACIOB)

For å delta i en internasjonal lydighetskonkurranse (med CACIOB), med hunden skal den ha opptrykk til høyeste lydighetsklasse.

CACIOB og reserve-CACIOB kan kun tildeles på stevner med internasjonal status. Hund som tildeles CACIOB eller reserve-CACIOB, må være fylt 15 mnd., må være registrert i Norsk Kennel Klub, eller register anerkjent av Norsk Kennel Klub, og hannhunder må ha to normalt utviklede testikler på normal sted.

CACIOB og reserve-CACIOB tildeles den vinnende hund og den nest beste hund, fortutsatt at de har oppnådd 1. premie/*Excellent*.

En premie eller en rosett skal gis til hunden som tildeles CACIOB reserve-CACIOB.

Fortrinnsvis bør fargene vise fargene for lydighet (svart-rød -gul) og inkludere fargene som indikerer CACIOB (hvit) og reserve CACIOB (oransje) [f.eks. en grunnleggende lydighetsrosett og striper som er hvite eller oransje. Teksten CACIOB og reserve-CACIOB skal også vises.

IV KLASSER, ØVELSER OG KOEFFISIENTER

Klasse BK	Begynnerklasse	Koeffisient
1.	Tilgjengelighet	2
2.	Fellesdekk 1 minutt	5
3.	Lineføring	4
4.	Dekk fra holdt	4
5.	Innkalling fra sitt	3
6.	Fremadsending med stå	4
7.	Hopp over hinder	4
8.	Kontroll over hunden på avstand	4
9.	Helhetsinntrykk	2
		32
Klasse 1		Koeffisient
1.	Felles sitt 1 minutt, synlig fører	3
2.	Fri ved fot	4
3.	Stå, sitt, eller dekk under marsj	3
4.	Innkalling	4
5.	Fremadsending med dekk	4
6.	Kontroll over hunden på avstand	4
7.	Apportering over hinder	4
8.	Fremadsending rundt en gruppe kjebler/tønne og returnere	4
9.	Helhetsinntrykk	2
		32
Klasse 2		Koeffisient
1.	Fellesdekk 2 minutter med skjult fører	3
2.	Fri ved fot	4
3.	Stå og/eller sitt, og/eller dekk under marsj	3
4.	Innkalling fra dekk med stå	3
5.	Fremadsending med dekk og på plass	4
6.	Apportering med dirigering	3
7.	Neseprøve	3
8.	Kontroll over hunden på avstand	4
9.	Fremadsending rundt en gruppe kjebler/tønne), stopp og hoppe et hinder	3
10.	Helhetsinntrykk	2
		32
Klasse 3		Koeffisient
1.	Felles sitt 2 min med skjult fører	2
2.	Fellesdekk 1 minutt med innkalling	2
3.	Fri ved fot	4
4.	Momenter under marsj, med innkalling	3
5.	Innkalling med stå/sitt/dekk	3
6.	Fremadsending med dirigering, dekk og på plass	4
7.	Apport med dirigering	3

8.	Fremad sending rundt kjegle, stå/sitt/dekk, apportering, hopp over hinder	4
9.	Neseprøve	3
10.	Kontroll over hunden på avstand	4
		32

V GENERELLE REGLER OG RETNINGSLINJER FOR Å UTFØRELSE OG BEDØMMELSE AV ØVELSENE.

Reglene og retningslinjene for utførelse og bedømmelse av øvelsene omfatter

- A) En generell del som gjelder utførelse og bedømmelse av alle øvelser i klasse BK, 1, 2 og 3.**
B) En del som beskriver utførelse og bedømmelse av de enkelte øvelsene.

Dersom ikke annet står beskrevet i bedømmelseskriteriene for de enkelte øvelsene, gjelder generelle regler og retningslinjer for utførelse og bedømming av alle øvelsene. Om en hendelse inntreffer som ikke omfattes av disse regler og retningslinjer, bestemmer dommeren hvordan man fortsetter eller bedømmer situasjonen. Dommeren kan avvike fra dette regelverket ved ekstraordinære omstendigheter. Dommerens avgjørelse er endelig, og ingen utøver kan reise tvil om dommerens avgjørelse. Enhver avgjørelse som dommeren gjør i forhold til bedømmelse, premiering og plassering er endelig og kan ikke endres. Deltagere kan således ikke protestere mot dommerens bedømming og frie skjønn.

Poeng tildelt

Lydighetsøvelsene gis poeng etter følgende karakterskala:

0 – 5 – 5,5 – 6 – 6,5 – 7 – 7,5 – 8 – 8,5 – 9 – 9,5 – 10.

Diskvalifikasjon leder til avbrytelse av videre konkurranse, og resultatet registreres som DISK. Hunden kan ikke fortsette de gjenværende øvelsene i konkurransen.

Underkjennes en øvelse fører det til tap av alle poeng i den spesifikke øvelsen. Hunden kan fortsette med de resterende øvelsene.

Dersom en ekipasje får ødelagt en øvelse, og dommeren anser at dette skjer av årsaker som verken hund eller fører kan klandres for, kan dommeren tillate at øvelsen blir utført på nytt.

Bruk av gule og røde kort:

I klasse 3 brukes gule og røde kort.

Gult kort er en advarsel. Dommeren kan gi en advarsel basert på førers eller hundens oppførsel. Om dommeren gir et gult kort, trekkes 10 poeng fra sluttsummen. Om dommeren gir gult kort 2 ganger, er ekipasjen diskvalifisert.

Rødt kort er diskvalifikasjon.

Bruk av gule og røde kort i konkurranser med flere dommere:

1) To eller flere dommere i separate ringer

Når 2 dommere dømmer separat (2 ringer, ulike øvelser), medfører ett rødt kort (det første) diskvalifikasjon. Dersom en av dommerne har vist et gult kort, f. eks i den første ringen, skal ikke den/de andre dommeren(e) informeres om dette. Alle dommerne arbeider individuelt. Det gule kortet skal noteres på kritikkskjemaet, og om en annen dommer også gir et gult kort skal dommeren informeres om at et gult kort har blitt delt ut tidligere slik at dette siste gule kortet medfører diskvalifikasjon (2 gule kort av samme dommer medfører også diskvalifikasjon).

2) To eller flere dommere i samme ring

Dersom en av dommerne ønsker å komme med en advarsel (gult kort) eller diskvalifisere ekvipasjen (rødt kort), skal han/hun orientere meddommerne og saken avgjøres i fellesskap. Om hoveddommer er i ringen bør han eller hun eventuelt vise kortet.

18 Generelt om utførelse og bedømmelse

Disse retningslinjene følges i alle øvelser hvis ikke annet er angitt i beskrivelsene av øvelsene.

18.1 Utførelse

1. Dommeren kan velge rekkefølgen øvelsene utføres i, i alle klasser unntatt BK. Den skal være den samme for alle konkurrenter. Føreren kan hoppe over en eller flere øvelser. Utøver skal informere konkurranselider og dommer hvilke øvelser han/hun vil utelate.
2. Øvelsene starter og ender med hunden i utgangsstilling, dersom ikke annet er beskrevet i de enkelte øvelsene. Utgangsstilling betyr at hunden skal sitte ved føreres venstre side.
3. Fører skal bevege seg i normal gange i alle øvelser, unntatt lineføring/fri ved fot hvor ekvipasjen testes i ulike gangarter.
4. Alle øvelser begynner når konkurranselider/dommeren har dirigert ekvipasjen til øvelsens startsted, hunden er i utgangsstilling og det er annonsert at «øvelsen starter».
I ~~(BK) Begynnerklasse~~ klasse BK, Klasse 1 og klasse 2 skal ekvipasjen bekrefte at de er klare.
5. Fører skal kommandere hunden i utgangsstilling ved anvist startsted og være klar til å starte øvelsen etter kort tid. I BK og klasse 1 og klasse 2 kan toleransen være litt høyere enn i klasse 2 og 3, der fører skal være forberedt på å ha sine hunder i utgangsstilling og starte øvelsen svært kort tid etter å ha nådd startstedet.
6. Alle øvelser er ferdige når konkurranselider/dommer annonserer «tak» eller «øvelsen slutt».
7. I øvelsene, med mindre annet er beskrevet i øvelsesteksten, gir konkurranselider beskjed når og hvordan det skal kommanderes i alle øvelsens faser, selv om dette ikke er systematisk beskrevet i øvelsen.
8. Det er opp til fører å bestemme om en ny kommando skal gis og når dette skal utføres.
9. Konkurranseliders ordre i denne regelteksten er eksempler, men det er viktig at ordrene er klare for fører. Det er viktig at ordrene er klare og tydelige for både førere og dommere. Dette betyr både i mening og volum. Overdrevent høy kommandering anbefales imidlertid ikke.
10. ~~Det er ikke tillatt å vise hunden steder eller retninger før, ved startstedet eller mellom øvelser (annet enn for pågående øvelse, hvis slikt er tillatt). Slik aktivitet vil føre til underkjennelse av øvelsen. Se pkt 19~~

11. I BK skal fører gå inn i ringen med hunden i bånd. I kl 1 kan fører gå inn i ringen med hunden i bånd. Under hele konkurransen må fører holde båndet usynlig for hunden. Førerlinen skal under bedømmelsen bæres i lommen, legges på utsiden av ringen eller på konkurranseladers bord. Fører kan sette bånd på hunden etter siste øvelse når han/hun forlater ringen. Hunden må ha på halsbånd under gruppeøvelser. Det anbefales å ha halsbånd på også under øvelsene. I tillegg er halsbånd for forebygging av flått og andre insekter tillatt.

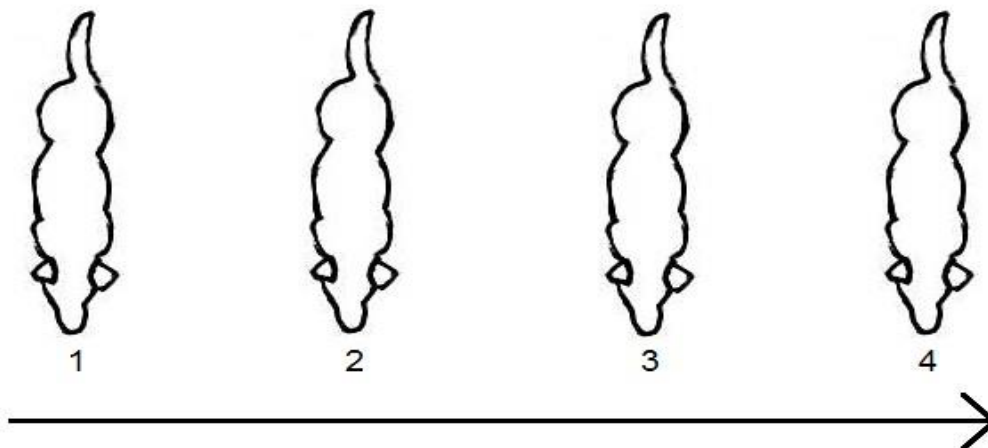
12. I klasse 2 og 3: Fører må legge førerlinen på utsiden av ringen eller på konkurranseladers bord. Dette gjelder alle øvelser. Hunden må ha på seg halsbånd i alle gruppeøvelser. Det er opp til fører å avgjøre om hunden skal ha halsbånd på i de andre øvelsene. I tillegg er halsbånd for forebygging av flått og andre insekter tillatt.

13. ~~Hunden skal føres på førers venstre side mellom øvelsene. Hunden behøver ikke å gå i «fot-posisjon» eller være under kommando, men den skal være ved fører og under kontroll.~~ SE PKT 7 Dersom det av en eller annen grunn er forsinkelse mellom 2 øvelser, kan man legge hunden. Man kan derimot ikke kalle den inn fra denne posisjonen (eller noen annen posisjon) for å fortsette med neste øvelse.

14. Fører skal bevege seg normalt i rette linjer. Ubestemte og tvetydige bevegelser, overdrevne gester, signaler eller kroppsspråk og unaturlige bevegelser av ekstremiteter gir grunnlag for trekk i karakter. Vendinger og helomvendinger skal være CA 90 og CA 180 grader, og etter en helomvending skal fører gå tilbake på tilnærmet samme linje.

15. I øvelser der fører skal gå forbi hunden skal avstanden mellom hund og fører være ca. 0,5 meter. Hunden kan passeres på begge sider dersom ikke øvelsesteksten sier noe annet.

16. Retningene høyre og venstre (f.eks. i apportering med dirigering) er definert fra førers synspunkt f.eks. ved at fører ser til høyre eller venstre ved øvelsens startsted når hunden skal dirigeres. I gruppeøvelsene er imidlertid retningen fra venstre til høyre når konkurranseleder/dommer står i front for fører. 1 = venstre ... . 4 = høyre.

17. Det er ikke tillatt for fører å ta på, stryke eller gi annen form for oppmuntring under en øvelse. Slik oppførsel vil resultere i at øvelsen underkjennes. ~~Liten~~ Fører kan vise glede og gi hunden Oppmuntring, f.eks. si "bra" og vennlig stryke/klappe hunden (er tillatt) etter at øvelsen er ferdig. Overdreven belønning trekkes i helhetsinntrykk.

18. Godbiter eller leker er ikke tillatt i ringen verken under eller mellom øvelser. Om dommeren oppdager at fører har eller bruker godbiter eller leker, vil dette føre til diskvalifikasjon.

19. Det er ikke tillatt å vise hunden steder eller retninger før, ved startstedet eller mellom øvelser ved fremadsendingsøvelser. Slik aktivitet vil føre til underkjennelse av øvelsen. Unntaket er Bk **og klasse 1 og 2** der det lov å vise. **I klasse 2 er det lov verbalt å fortelle hunden hvilken øvelse den skal utføre.**

~~"Håndtouch" er, tillatt en gang på utgangspunktet, før start. Det må være raskt, og skal ikke gi inntrykk av å vise retninger, og det må være hunden som berører førers håndflate, ikke fører som berører hunden.~~

20. Dommeren vil gi en advarsel, ved overdreven oppmuntring av hunden., ~~om hunden hopper opp i førers armer eller smyger seg rundt føres ben, eller fører leker med hunden, og:~~

- I BK, klasse 1 og 2 vil dommeren vektlegge denne oppførselen i det generelle helhetsinntrykket som en del av sitt generelle inntrykk av ekipasjen (Helhet). Dommeren kan også gi en verbal advarsel til fører
- I klasse 3 vil dommeren gi gult kort.
- I alle klasser vil en ny episode medføre til diskvalifikasjon. Rødt kort i kl 3.

21. Dommeren har rett til å stoppe en øvelse dersom hunden tydelig ikke evner eller er uvillig til å utføre øvelsen. En slik øvelse er underkjent.

22. Dommeren har rett til å utvise en hund som ikke fungerer ordentlig. ~~eller forstyrrer ved kontinuerlig bjeffing eller piping.~~

23. Bjeffing og piping under en øvelse medfører trekk i karakteren.

24. Ved bjeffing eller piping både under og mellom øvelser, kan dommeren gi en første advarsel og

- ~~I klasse BK, 1 og 2 gjenspeiles denne atferden i karakteren for helhetsinntrykket.~~
- I klasse 3 vises det gule kortet.

Dersom den ovenfor nevnte atferden fortsetter kan hunden få rødt kort i kl 3. ~~Eventuelt diskvalifiseres i de andre klasser.~~

25. Høyden på alle hopp skal ikke være høyere enn ca. mankehøyden på hunden, og høyden bør derfor reguleres ut fra hundens høyde. ~~I BK, KL1, og KL2 er maksimum høyde 50cm. I KL3, 60cm~~

Fri ved foten

26. Fotarbeidet i alle klasser utføres uten bånd. Unntak er lineføring i BK

27. Den løse hunden skal villig følge fører på førers venstre side, med skulder ved førers venstre kne, og følge fører i en parallell linje. Fører skal bevege armer og ben på en naturlig måte under øvelsen. ~~Avstanden mellom hund og fører skal være tydelig. Avstanden avhenger noe av hundens størrelse. Hunden skal ikke klenge på fører, berøre eller forstyrre fører eller omvendt. Dette er alvorlige feil.~~

~~Hunder som går i unaturlig posisjon, dvs. Ser opp på føreren slik at vinkelen mellom nakken og ryggraden er 90 grader, eller enda mindre (ser rett opp på en overdreven måte), skal trekkes betraktelig i poeng. Dette kan i enkelte tilfeller føre til karakteren null, hvis det er andre feil. Hunder som ser sidelengs (på en unaturlig, overdreven måte) utgjør en like alvorlig feil.~~

~~Bevegelsene i fotarbeidet skal derfor skje på en naturlig måte. Det er altså ikke feil at hunden ser på føreren og holder "øyekontakt". Det er overdriivelse og at hunden går i en unaturlig stilling som er feil~~

28. I øvelsen «fri ved fot» kan fører velge å utføre helomvendinger (180 grader) til høyre

eller venstre («Tyskervending» er like akseptabelt, hunden tillates å kretse tett rundt fører på høyre side). Etter en helomvending skal fører fortsette marsjen på omtrent på samme linje.

29. Vendinger til venstre og høyre skal være rette vinkler (CA 90 grader). Føreren skal ikke snu hodet, vri skuldrene eller bruke noe annet kroppsspråk eller gi signaler med føttene.

30. «Fot-kommando» kan gis ved hver start, ved forandring av gangart, ved stegforflytninger og vendinger på stedet. ~~og helt om holdt.~~

31. Når fører stopper, skal hunden raskt innta utgangsstilling uten kommando.

32. Baklengsgange i lengre avstander i klasse 2 og 3 skal starte fra utgangsstilling, og ende i utgangsstilling.

Kommando og hånd-tegn:

33. Kommandoordene i disse retningslinjene er anbefalinger. Andre tilsvarende korte ord er akseptert som kommandoer.

34. Kommando for utgangsstilling kan gis ved hver start, og «bli-kommando» kan gis i øvelser der fører forlater hunden eller vender seg bort fra hunden.

35. ~~Verbale kommandoer må brukes i alle øvelser, og de må være forskjellige.~~ Dommeren må ha mulighet til klart å høre kommandoene gitt til hunden. Overdrevent volum ~~er imidlertid ikke bra og skal kan~~ gi trekk i poeng. I noen tilfeller kan håndtegn gis i tillegg til en verbal kommando. Om så er vil dette stå i øvelsesteksten. Når håndtegn brukes, skal tegnene være korte, dvs. Ikke lengre enn en verbal kommando, og annet kroppsspråk skal ikke brukes. ~~En eller to hender kan brukes som hånd-tegn.~~

36. Med konseptet «kroppsspråk» menes bevegelser av kroppen (ikke nødvendigvis å ta skritt), men å vri/snu kroppen, hode eller skuldre og markeringer med føttene. Bruk av kroppsspråk senker karakteren, hvor mye avhenger av graden av kroppsspråk og situasjonen.

37. En fører som tar steg under kommandering i en øvelse, hvor fører skal stå i ro, underkjennes i øvelsen. Øvelsen underkjennes dersom fører, under f. Eks dirigering, tar skritt bort fra startpunktet.

38. Hånd-tegn er aldri tillatt dersom hunden er ved siden av fører i «fot-posisjon». Dette vil medføre en senkning på 2 - 4 karakterer, avhengig av tegnets styrke, situasjonen og varigheten. Om kroppsspråk brukes i tillegg senkes karakteren enda mer.

39. I øvelser der hunden blir dirigert eller behøver å re-dirigeres, er det tillatt med hånd-tegn samtidig med verbal kommando når hunden er på avstand fra fører. Eksempelvis: rundt kjeglen, dirigerer inn i en sirkel og inn i en firkant og dirigere for å hente riktig apport. Karakteren skal her ikke senkes for bruk av hånd-tegn sammen med verbal kommando, bare dersom det brukes ekstra kommando.

Innkalling og apporтерingsøvelser:

40. Hundens navn kan brukes i kombinasjon med kommando på alle innkallingsøvelser eller innkallings- situasjoner. Navn og kommando skal uttales tett sammen, slik at det høres ut som en kommando og ikke to. Det er også lov bare å bruke hundens navn som kommando. Et samtidig hånd-tegn er tillatt ved stoppmomentene.

41. I innkalling og apporтерingsøvelser kan hunden enten direkte innta utgangsstilling eller innta sittende stilling i front av fører først. Om hunden har innkomst i front, må hunden på fornyet kommando (etter kommando av konkurranseleder) raskt innta utgangsstilling.

Hunden må bevege seg tett på fører. Dette gjelder også ved hopp over hinder.

42. I innkalling og apporteringsøvelsene behøver ikke dommer å vite om hvilken avslutning fører tenker brukt. Dersom avslutningen er elegant utført kan høyeste poengsum gis uavhengig av førers intensjon.

43. ~~Hvis en apport kastes utilsiktet til et utilfredsstillende sted (utenfor ringen eller til et sted hvor den ikke kan nås, eller for kort avstand), må den kastes igjen. Dette resulterer imidlertid i et trekk på 2 poeng. Hvis det andre kastet ikke lykkes, underkjennes øvelsen.~~

44. . Det er ikke tillatt at hunden «smaker» på apporteringsgjenstand før øvelsen. Dersom dette skjer, kan ikke mer enn 5 poeng tildeles i klasse 1 og i klasse 2. I klasse 3 underkjennes øvelsen.

45. Fører står fritt til å velge størrelse på apportbukkene som han/hun vil bruke. Dommeren kontrollerer førers apport i klasse 1.

18.2 Bedømmelse

46. Bedømmelse av en øvelse starter når fører har plassert seg på startstedet med hunden i utgangsstilling og konkurransleder sier «øvelsen starter». Bedømmelsen er ferdig når konkurransleder sier «øvelsen ferdig» eller «takk».

47. Alle avvik fra et ideal skal føre til senkning av karakter: alle ekstra kommandoer, dobbeltkommandoer, kroppsspråk, avvik på utgangsstilling, avvik fra parallelle bevegelser etc. Kroppsspråk senker karakteren med 1-5 poeng avhengig av styrke, varighet og hyppighet. For sterkt kroppsspråk (lang varighet, klart og tydelig, hindre med hånden, trekkes 4-5 poeng. For små, men klare håndsignaler, klar vippebevegelse av hodet trekkes 2-3 poeng. ~~For svært kort titt på hunden, et lett nesten umerkelig håndsignal eller et lite skuldertrekk trekkes 1-2 poeng.~~ I klasse BK og 1 ~~skal kan~~ grensen for kroppsspråk være litt mildere, men poeng ~~kan må~~ trekkes for avvik som f.eks. kroppsspråk.

48. **Det er viktig at hunden er glad og villig til å adlyde kommandoer.**

49. Ved bedømmelse av hastighet skal rasens beskaffenhet tas i betraktning. Det ideelle er ikke det samme for alle raser. Når en hund reagerer raskt og villig på en kommando, beveger seg rasetypisk, holder jevnt tempo og viser interesse, bør den belønnes med topp karakter dersom ikke andre feil medfører senkning. Når det gjelder å adlyde kommandoer, f.eks. stoppkommandoen, er det avstanden hunden beveger seg etter at kommandoen er gitt som blir vurdert. "Det er mer toleranse for raske hunder enn langsomme hunder" betyr ikke at avstanden kan være lengre for raske hunder enn det som er nevnt i øvelsene. Det betyr at en langsam hund bør stoppe med en gang på kommando. Flere skritt ~~er en stor~~ feil. ~~Hvis hunden glir fremover etter kommando, evalueres også avstanden som om den tok skritt.~~

50. I BK, og klasse 1: En generell regel er at en ekstra kommando medfører 1 karakter trekk i en øvelse og etter en tredje kommando underkjennes øvelsen, eller i noen tilfeller deler av den.

51. I klasse 2 og 3: En generell regel er at en ekstra kommando medfører 2 karakterer trekk i en øvelse, og etter en tredje kommando underkjennes øvelsen, eller i noen tilfeller, deler av den. F.eks. sitte på slutten av en øvelse, en posisjon av avstandskontrolløvelsene eller en plasseringen av øvelsene 2.3 og 3.4. I øvelser med dirigeringskommandoer og i avstandkommandering, reduseres karakteren med 1-2-for ekstra kommandoer. Se dommeranvisningen for aktuelle øvelser.

~~52. Hvis føreren berører hunden under øvelsen, underkjennes øvelsen (0 poeng). Dette kan føre til en advarsel. "Håndtouch" betyr at hunden berører førers håndflate.~~

53. Om berøring av hunden under eller mellom øvelser kan tolkes som straff, vil dette medføre diskvalifikasjon av ekipasjen.

54. Om en hund ikke inntar utgangsstilling ved start av en øvelse, ~~bli øvelsen underkjent medfører poengtrekk.~~

55. Om en hund ikke inntar utgangsstilling ved avslutningen på en øvelse

- I BK, og klasse 1 gis ikke høyere karakter 8.
- I klasse 2 og 3 gis ikke høyere karakter 7.

56. En hund som er urolig og reiser seg fra utgangsposisjon ved start av en øvelse, skal ikke ha høyere karakter enn 8. I BK gis ikke høyere 9.

~~57. En fører som tar steg under kommandering i en øvelse, hvor fører skal stå i ro, underkjennes i øvelsen. Se pkt 37~~

58. En hund som berører fører lett ved innkomst i front eller til utgangsstilling i innkallings- eller apporteringsøvelser, skal ha karaktersenking på 1-2. Om den dunker inn i eller kolliderer med fører, kan det ikke gis høyere enn 7.

~~59. Bjeffing, selv tilfeldig bjeffing, eller piping medfører trekk i karakteren. Det skal gis høyst 7 dersom hunden bjeffer. Om hunden bjeffer mye eller kontinuerlig, underkjennes øvelsen. Selv om det bare er et veldig kort bjeff i begynnelsen eller slutten av øvelsen (kanskje bare uttrykk for glede), skal det trekkes minst 1 karakter. Hvis bjeffingen og pipingen er kontinuerlig og gjentas i flere øvelser, er hunden diskvalifisert.~~

60. Om fører kontrollerer hunden ved å holde i halsbåndet mellom øvelsene, medfører dette ~~en advarsel og en senking av karakter på helhetsinntrykket i BK, klasse 1 og 2. I klasse 3 medfører det~~ gult kort **i klasse 3.**

61. Hvis hunden gjør fra seg i ringen:

- I BK, og klasse 1 under en øvelse, er øvelsen underkjent (0 poeng) og helhetsinntrykket underkjennes (0 poeng).
- I BK, og klasse 1 mellom øvelsene, helhetsinntrykket underkjennes (0 poeng).
- I klasse 2 og 3 under eller mellom øvelser blir hunden diskvalifisert.

Hunden forutser kommandoen eller starter øvelsen for tidlig

62. Om en hund forventer kommandoen (dvs. at utgangsstillingen ikke holdes f.eks hunden ~~rykker til,~~ reiser seg, men ikke tar skritt fremover) når øvelsen starter, gis ikke høyere karakter enn 8. I BK gis ikke høyere enn 9.

63. I BK, ~~og klasse 1~~ (i øvelser der hunden sendes bort fra føreren) hvis hunden forlater fører (tyvstarter) etter at øvelsen har startet, men før kommandoen fra fører (for eksempel på kommandantens kommando), kan føreren rope på hunden. Om den returnerer og fullfører øvelsen, gis ikke høyere enn ~~7~~ 7. Hvis den ikke kalles tilbake, men fortsetter med øvelsen, blir ~~den underkjent (0 poeng).~~ karakteren 5.

64. I klasse **1, 2 og 3** hvis hunden starter øvelsen (forlater føreren) før denne gir kommando (for eksempel på kommandantens kommando), er det ikke tillatt med tilbakekalling og øvelsen underkjennes (0 poeng).

65. Dersom hunden utfører et moment på egenhånd, for eksempel ved å stoppe uten

kommando, står eller legger seg ned uten kommando, skal det som hovedregel trekkes 3 poeng. (-2 for å utføre momentet på egen hånd og -1 for en ny kommando.

Forlater ringen eller forlater føreren

Forlater ringen

66. I klasse 2 og 3, hvis en hund forlater ringen under eller mellom øvelsene, og er ute av kontroll, blir den diskvalifisert.

67. ~~I BK, og~~ I klasse 1, hvis hunden forlater ringen under eller mellom øvelsene, og er ute av kontroll, får føreren lov til å kalle på hunden to ganger. Hvis den kommer tilbake, kan de fortsette med konkurransen, men gis ikke høyere enn 5 for helhetsinntrykket. Den aktuelle øvelsen underkjennes (0 poeng). Hvis hunden forlater ringen for andre gang, blir den diskvalifisert.

~~I BK, hvis hunden forlater ringen under eller mellom øvelsene, og er ute av kontroll, får føreren lov til å kalle på hunden to ganger. Hvis hunden forlater ringen for andre gang, blir den diskvalifisert.~~

68. Hvis hunden forlater ringen under gruppeøvelsen og går til føreren som er utenfor ringen, vil dette ikke føre til diskvalifisering fra konkurransen, eller gult eller rødt kort, hvis hunden er under kontroll.

Forlater føreren uten å forlate ringen

69. I klasse ~~2 og~~ 3, hvis hunden forlater føreren under en øvelse (avbryter øvelsen) eller mellom øvelser og er ute av kontroll, men ikke forlater ringen, kan fører kalle på hunden (en gang) uten å forlate sin posisjon. Hvis hunden går tilbake til føreren, blir den aktuelle øvelsen underkjent (0 poeng), men ekipasjen kan fortsette med neste øvelse.

I klasse 2 fører dette til ~~betydelig~~ trekk i karakter for helhetsinntrykket. ~~Det gis ikke høyere karakter enn 5.~~ I klasse 3 fører dette til en advarsel. Dommeren vil vise et gult kort. Hvis hunden ikke kommer tilbake, eller hvis hunden forlater ringen en gang til, blir den diskvalifisert (klasse 2 og 3). I klasse 3 vil dommeren vise et rødt kort.

~~70. I BK, og klasse 1 om hunden forlater føreren under en øvelse eller mellom øvelser og er ute av kontroll, kan føreren rope på hunden to ganger uten å forlate sin posisjon. Hvis hunden returnerer til fører, kan de fortsette med konkurransen, men dette fører til betydelig trekk i karakter for helhetsinntrykket. Det gis ikke høyere karakter enn 7. Den aktuelle øvelsen underkjennes (0 poeng). Hvis hunden forlater fører en andre gang blir den diskvalifisert.~~

Apport øvelser

71. **Slippe apport/ neseprøve:** Om hunden mister apportbukken/gjenstanden, men plukker den opp igjen på eget initiativ, kan det ikke gis høyere karakter enn 7. Om fører må gi en ekstra «apportkommando» før hunden tar opp apportbukken/gjenstand er høyeste karakter 5. Om hunden mister apportbukken/gjenstanden ved siden av fører og fører tar den opp uten å ta skritt, kan det gis karakteren 5 forutsatt at hunden inntar en korrekt utgangsstilling. Om apportbukk/gjenstand mistes på grunn av førers uforsiktighet etter at konkurransleder

har kommandert «avlever», kan det ikke gis høyere karakter enn 7.

72. Tygge eller bite på apport/ objekt (neseprøve): Om hunden tygger/biter på apportbukken trekkes det 2-3 karakterer. Ved kraftig tygging kan det ikke gis høyere karakter enn 5. Om tyggingen er veldig kraftig, evt. om apportbukk/gjenstand ødelegges, underkjennes øvelsen. Om hunden tar ett takskifte for å få bedre grep på apportbukk/gjenstand skal det ikke føre til senkning av karakter. Dersom hunden ikke slipper apport på kommando fra fører, men holder et stramt tak i den etter kommando, utgjør det en **alvorlig** feil og ekipasjen skal trekkes i karakter tilsvarende.

Helhetsinntrykk

73. Helhetsinntrykk: I konkurranser (i BK, klasse 1 og 2) hvor øvelsene i en klasse er delt på flere ringer slik at to eller flere dommere dømmer klassen, for eksempel slik at dommerne deler øvelsene mellom seg, skal alle dommere gi sine egne poeng for helhetsinntrykket på grunnlag av hundens arbeid i ringen, og den endelige poengsummen for helhetsinntrykket beregnes som et gjennomsnitt av poengene gitt av hver dommer.

Hvis dommeranvisningene og retningslinjene for bedømming i forbindelse med visse feil sier at det ikke kan tildeles mer enn 7 eller mer enn 5, eller at helhetsinntrykket underkjennes hvis hunden...., skal de endelige poengene for helhetsinntrykket ikke være høyere, selvom de andre dommerne ville ha tildelt høyere poeng. Den endelige poengsummen kan bli lavere, hvis de andre dommerne har tildelt lavere poeng grunnet situasjon som ovenfor nevnt.

LYDIGHETSPRØVE Begynnerklasse (BK)

(Sølvmerket)

Øvelse BK.1

Tilgjengelighet

Koeffisient 2

Kommando: Ord for «bli».

Utførelse:

Denne øvelsen er obligatorisk, og skal avdekke uønsket adferd. Alle må prøves i denne øvelsen før eventuell videre deltagelse. Hunden skal sitte i utgangsstilling. Øvelsen starter ved at dommeren stiller seg i front av ekvipasjen. Føreren kommanderer hunden i "sitt", og dommeren går mot ekvipasjen og kontrollerer hundens tilgjengelighet. Tilgjengeligheten sjekkes ved at dommeren kan ta på hundens hodeparti.

Dommeranvisning:

Ved karaktersetting av øvelsen, skal det tas hensyn til hundens allmenne oppførsel. Hund som viser aggressivitet, underkjennes og utvises. Hunden skal kunne håndteres på en normal måte, uten at den setter seg til motverge. Hund som av andre årsaker enn aggressivitet ikke tillater at tilgjengelighet kan kontrolleres, skal underkjennes i øvelsen. Hunden skal sitte i ro. Hund som reiser seg, kan høyst få karakter 8.

Øvelse BK.2

Fellesdekk 1 minutt

Koeffisient 5

Kommando: Ord for «dekk», «bli liggende» og «utgangsstilling».

Utførelse:

Førerne stilles opp på en linje med ca. 3 meter mellom hver ekvipasje og hunden i utgangsstilling. På ordre skal førerne gi kommando for dekk. På fornyet ordre kommanderes bli liggende og førerne forlater hundene med ca. 10-12 meter hvor de, på ordre, gjør helt om og holdt. Synlig for hundene står førerne vendt mot disse i 1 minutt. Tiden starter når førerne står vendt mot hundene. Etter at tiden er ute, får førerne ordre om å gå tilbake og gjøre helt om og holdt ca. 2 skritt bak hundene. Førerne får deretter ordre om å gå inntil hundene, og på fornyet ordre kommanderes hundene i utgangsstilling. Ordre om «øvelsen slutt» blir så gitt, men førerne skal forholde seg i ro til annen beskjed blir gitt. Det bør ikke være færre enn 3 hunder i øvelsen.

Dommeranvisning:

Hund som legger seg tregt, skal trekkes ½ - 1 karakter. Hund som dekker før kommando, kan høyst få 9. Hund som må ha ekstra kommando, skal høyst ha 8. Hund som reiser eller setter seg opp før tiden for fellesdekk er startet, underkjennes i øvelsen. Hund som reiser seg eller setter seg opp uten å for øvrig å forflytte seg, etter at tiden er startet, skal ikke ha høyere karakter enn 5. Hund som reiser seg eller setter seg opp etter at tiden er ute, skal ikke ha høyere enn 8. Hund som forflytter seg ~~mindre enn 3 ganger sin egen kroppslengde, gis ikke høyere karakter enn 8. Forflytter hunden seg~~ mer enn ~~1 3~~ ganger sin egen kroppslengde, før tiden er ute, underkjennes øvelsen. Skjer dette etter at tiden er ute, skal det ikke gis høyere karakter enn 7. Hund som bjeffer eller piper skal ha trekk avhengig av graden av dette. Om en hund reiser seg og går nær en annen hund, slik at det er fare for en kraftige forstyrrelser eller slåsskamp, avbrytes øvelsen. Øvelsen gjenopptas for alle bortsett fra hunden som forårsaket forstyrrelsen.

Øvelse BK.3

Lineføring

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «fot». Tillatt fra holdt og ved forandring av gangart.

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. Linen skal holdes i førerens venstre hånd. Hunden skal føres i fritt hengende line og hunden skal villig følge fører på førers venstre side. Korrekt fot-posisjon er hundens skulder ved venstre kne, og hunden skal følge fører i en parallell linje. Fører skal bevege armer og ben på en naturlig måte under øvelsen. Øvelsen skal inneholde vanlig marsj med vendinger og holdt, sakte marsj og springmarsj uten holdt og vendinger. Hunden skal raskt, uten kommando, innta utgangsstilling når føreren gjør holdt.

Dommeranvisning:

Hver avvikelse som ekipasjen gjør fra et ønsket mønster, skal komme til uttrykk i karakteren. En hund som hele tiden føres i stram line, eller som henger etter slik at den stadig må «dras» fram, skal underkjennes i øvelsen. Treghet, manglende kontakt, pløging, skjeve holter og bruk av ekstra kommandoer er feil. Ved karaktersetting skal slike feil komme til uttrykk i karakteren.

Tidsanbefaling for lineføring: ikke mer enn ca. 1 min. Ta hensyn til at noen raser / førere bruker mer / mindre tid når de går i mønsteret.

Øvelse BK.4

Dekk fra holdt

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «fot», «dekk», «bli», og «utgangsstilling».

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. På ordre gir fører kommando for «fot» og går ca. 10 meter, hvor det blir gitt ordre om å gjøre holdt. Hunden skal innta utgangsstilling uten kommando fra fører. På ny ordre kommanderes hunden til å dekke. Når hunden er i dekk, går fører ca. 10 meter fra hunden hvor det gis ordre om helt om og holdt. Føreren får deretter ordre om å gå tilbake. Føreren passerer hundens venstre side på ca. 1/2 meters avstand ca. 2 meter bak hunden. På ny ordre gjør fører helt om og marsj for så å gjøre holdt inntil hunden. På fornyet ordre kommanderes hunden til utgangsstilling.

Dommeranvisning:

Dekk er øvelsens hovedmoment, og karakteren skal gjenspeile hvor villig hunden er til å dekke og til å bli liggende rolig. Ved bedømmelse av øvelsen skal utførelsen av fri ved foten også tillegges oppmerksomhet. ~~Om fører bruker "bli"-kommando når fører går i fra, maks 8.~~ Dekker ikke hunden på første kommando gis ikke høyere karakter enn 8. Ved bruk av en tredje kommando, underkjennes øvelsen. Etter dekk: reiser eller setter hunden seg opp før fører har gjort helt om og holdt, gis ikke høyere karakter enn 5. Skjer det etter at fører har gjort helt om og holdt, gis ikke høyere karakter enn 8. Hund som må ha ekstra kommando for utgangsstilling, kan høyst få 8. ~~Hvis føreren passerer hunden fra feil side, skal 1/2 poeng trekkes.~~

Øvelse BK.5

Innkalling fra sitt

Koeffisient 3

Kommando: Ord for «bli sittende» og «kom».

Utførelse:

Øvelsen starter på anvist plass med hunden i utgangsstilling. På ordre kommanderer føreren hunden til å bli sittende. På ny ordre går føreren ca. 15 meter fra hunden og, på ordre, gjør helt om og holdt. Føreren får så ordre om å kalle inn hunden til utgangsstilling.

Dommeranvisning:

Hunden skal villig komme til fører. Bruk av én ekstrakommando for innkalling, høyst karakter 8. Øvelsen underkjennes om ikke hunden er kommet til utgangsstilling på tre innkallingskommandoer. Forlater hunden plassen sin med mer enn tre ganger sin egen kroppslengde før føreren har gjort helt om og holdt, underkjennes øvelsen. Forlater hunden plassen med mindre enn tre ganger sin egen kroppslengde, gis ikke høyere karakter enn 7. Starter hunden før innkallingsordre, etter at føreren har gjort helt om og holdt, gis ikke høyere karakter enn 8. En hund som reiser eller legger seg uten å forflytte seg, før kommando for innkalling er gitt, skal ikke gis høyere karakter enn 8. Det skal legges stor vekt på at hunden velger korteste vei, og at den kommer i god fart.

Øvelse BK.6

Fremadsending med stå

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «fremad», «stå»

Beskrivelse:

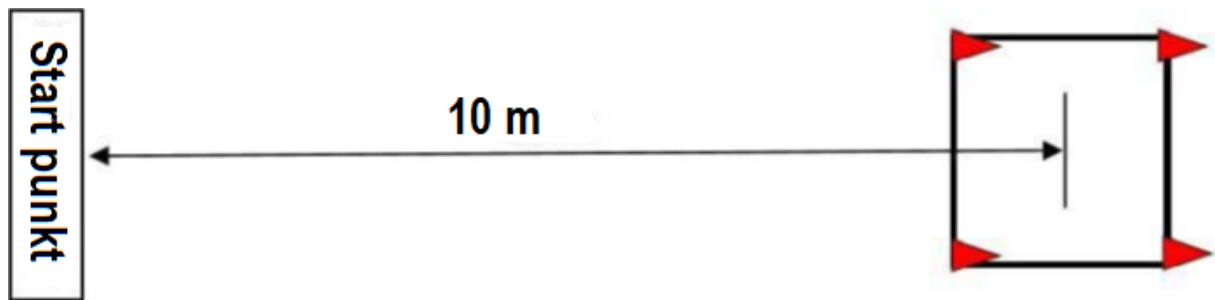
Ruta skal være ca. 3x3 meter markert med en kjegle i hvert hjørne. Rutas ytterkant skal være godt synlig markert med tape, kritt eller lignende. Ruta skal være plassert ca. 10 meter fra startpunktet til midten av ruta, og den skal være minst 3 meter fra ringens ytre grense.

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling med fronten mot en av sidene på ruta. Fører kan i kort tid vise hunden ruta. På ordre sender fører hunden inn i ruta, og her kommanderes den til å stå. Så snart hunden har stått stille i ca. 2 sek, er øvelsen avsluttet og ferdig bedømt. Fører får så ordre om å hente hunden i ruta.

Dommeranvisning:

Hund som tyvstarter skal ikke ha høyere enn 8. Hvis hunden er veldig treg, skal den ikke ha høyere karakter enn 7. Lar hunden seg ikke dirigere inn i ruta, underkjennes øvelsen. For å få godkjent, karakteren 5, i øvelsen må hunden ha 2 bein på innsiden av ruta. Hund som, etter kommando, først står i ruta for så å forflytte seg og krysse rutas markerte ytre grense, kan ikke gis høyere karakter enn 5. For å oppnå høyeste karakter er ett av kravene at det ikke blir gitt mer enn 2 kommanderinger (den ene av disse er en stå-kommando i ruta) under øvelsen. Tempo og presisjon har også betydning for fastsettelse av karakteren, rasens egenart skal legges til grunn i vurderingen. Tar hunden feil moment i ruta (sitt/dekk): 2 poeng trekkes. Hvis hunden løper inn i ruta fra feil side eller bakfra, skal det trekkes ½ - 1p.

Øvelse BK.7

Hopp over hinderet

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «bli», «fot» og «hopp».

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling, vendt mot hinderet og på ca. 3-5 meters avstand (førers valg). På ordre kommanderer føreren hunden til å bli og går fra hunden, på siden av hinderet, og gjør helt om og holdt ca. 3-5 meter på andre siden av hinderet (førers valg). På ny ordre kalles hunden inn over hinderet til utgangsstilling. Hinderet skal være tett, og høyden skal være hundens skulderhøyde, ~~maksimum 50 cm.~~

Dommeranvisning:

Hund som reiser eller legger seg før innkallingskommando, kan høyst få 8. Forlater hunden plassen sin med mer enn 3 ganger sin egen kroppslengde før føreren har gjort helt om og holdt, underkjennes øvelsen. Forlater hunden plassen med mindre enn 3 ganger sin egen kroppslengde, gis ikke høyere karakter enn 7. Starter hunden før ordre, etter at føreren har gjort helt om og holdt, gis ikke høyere karakter enn 8. Hund som vegrer én gang, kan høyst få 7. Ved andre vegring, skal øvelsen underkjennes. Hund som går rundt hinderet, underkjennes i øvelsen. Er hunden ikke kommet inn til utgangsstilling på første innkallingskommando, gis ikke høyere karakter enn 8. Øvelsen underkjennes om ikke hunden er kommet til utgangsstilling på 3 innkallings-kommandoer. Hund som berører hinderet kan høyst få 8. Hund som tar ansats på hinderet kan høyst få 5. River hunden hinderet, underkjennes øvelsen.

Øvelse BK.8

Kontroll over hunden på avstand

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «bli» og «utgangsstilling». Ord og/eller tegn for «sitt» og «dekk» på avstand.

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. På ordre forlater føreren den sittende hunden og gjør helt om og holdt på anvist plass ca. 2 meter fra hunden. Fører blir vist når stillingsforandringer skal skje. Hunden skal forandre stilling 3 ganger, og hver av stillingene holdes i ca. 3 sekunder. Siste stilling skal være dekk. Føreren får så ordre om å gå inntil hunden. På ny ordre kommanderes hunden i utgangsstilling.

Dommeranvisning:

Det skal legges vekt på hvor raskt hunden utfører stillingsforandringene, og hvor mye den forflytter seg. Hund som etter siste moment har forflyttet seg mer enn 2 ganger sin egen kroppslengde fra øvelsens startpunkt, skal underkjennes i øvelsen. Hund som etter siste moment har forflyttet seg mer enn 1 gang sin egen kroppslengde, gis ikke høyere karakter enn 8. For å oppnå godkjent i øvelsen, må hunden forandre stilling minst 2 ganger. Hund som bryter siste dekk før føreren har kommet tilbake til hunden, gis ikke høyere karakter enn 8. For hver ekstra kommando trekkes $\frac{1}{2}$ -1 poeng.

Øvelse BK.9**Helhetsinntrykk****Koeffisient 2****Dommeranvisning:**

Med helhetsinntrykk menes først og fremst samarbeidet mellom hund og fører, samt hundens arbeidsvilje og arbeidsglede gjennom samtlige av konkurransens øvelser. Det skal tas hensyn til hund og førers opptreden under og mellom de enkelte øvelser. Det skal også tas hensyn til de forskjellige rasers temperament. Helhet skal bedømmes selvstendig og skal ikke nødvendigvis reflektere gjennomsnittet av de øvrige karakterer.

Maks poengsum: 320

Anmerkning: Hvis en hund mislykkes i en øvelse, og dommeren mener at dette beror på en misforståelse, kan det tillates at ekipasjen gjør øvelsen på nytt. For utførelse av øvelsene, se også på «Generell deltagerinformasjon, og bedømmelseskriterier for LP-stevner».

LYDIGHETSPRØVE Klasse 1

(Gullmerket)

Øvelse 1.1

Felles sitt 1 minutt, synlig fører

Koeffisient 3

Kommando "Sitt", "Bli"

Utførelse: Føreren skal gå inn i ringen med hunden sin i bånd og fjerne båndet når de står ved startpunktet med hunden i utgangsstilling. Båndet skal ikke være synlig.

Øvelsen starter når alle ekvipasjer i gruppen står på linje med hundene i utgangsstilling, med omtrent 3 meters avstand fra hverandre og kommandanten kommanderer "Øvelsen starter". Øvelsen avsluttes når førerne har kommet tilbake til hundene og kommandanten gir ordre om at «Øvelsen er slutt»

På ordre forlater førerne hunden, og går til anvist plass ca. 15 meter, hvor de gjør helt om og holdt. Førerne står vendt mot hundene i 1 minutt, før de får ordre om å gå tilbake, passere hunden i en avstand på ca. 0,5 m, og gjøre helt om, 3 m bak hunden. Fører får så beskjed om å gå inntil hunden. Ordre "Øvelsen er slutt" blir gitt. Etter ordre "Øvelsen er slutt", forholder ekvipasjen seg i ro til annen beskjed blir gitt.

Tiden starter når alle førerne har nådd avstanden på 15 meter og gjort helt om mot hunden. *Det bør være minimum 3, og maksimum 6 deltagere i en gruppe.*

Dommeranvisninger:

En hund som ikke klarer å sitte (to kommandoer), (se generelle regler 54), reiser seg, legger seg eller beveger seg mer enn sin egen kroppslengde underkjennes i øvelsen. ~~All bevegelse gir trekk i karakter.~~ Hvis hunden bjeffer 1-2 ganger trekkes 1-2 karakterer; hvis det bjeffes mesteparten av tiden, underkjennes øvelsen (0 poeng). Rastløshet, for eksempel å skifte vekt fra en side eller en labb til en annen, fører til trekk i karakter. Hunden får snu hodet og se seg rundt, og det er lov å vise interesse om det er en distraksjon eller en lyd i eller utenfor ringen. ~~Det skal imidlertid ikke gi et inntrykk av rastløshet eller anspenhet.~~ Hvis hunden legger seg eller reiser seg opp etter at 1 minutt-perioden er over og førerne beveger seg mot hundene sine, gis ikke høyere karakter enn 6. Hvis en hund reiser seg og går nær en annen hund slik at det er fare for kraftig forstyrrelser eller slagsmål, avbrytes øvelsen. Øvelsen gjenopptas for alle bortsett fra hunden som forårsaket forstyrrelsen.

Øvelse 1.2

Fri ved fot

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «fot». Tillatt fra holdt og ved forandring av gangart.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. Hunden skal villig følge fører på førers venstre side. Korrekt fot-posisjon er hundens skulder ved venstre kne, og hunden skal følge fører i en parallell linje. Fører skal bevege armer og ben på en naturlig måte under øvelsen. Hunden skal raskt, uten kommando, innta utgangsstilling når føreren gjør holdt. Øvelsen skal inneholde vanlig marsj med vendinger til høyre og venstre, helt om og holdt. Øvelsen skal også inneholde springmarsj, men bare med høyre vendinger. Øvelsen skal også inneholde forflytninger, med 2-3 skritt, fremover og bakover.

De generelle retningslinjene beskriver fri ved fot mer detaljert.

Dommeranvisning:

Hver avvikelse som ekipasjen gjør fra et ønsket mønster, skal komme til uttrykk i karakteren. En hund som forlater fører, eller holder en avstand på mer enn 1/2 meter under større deler av øvelsen, underkjennes øvelsen. Hvis fører og hunden beveger seg sakte, **vil det føre til karaktertrekk**. Mangel på kontakt og ekstra kommandoer er feil. Ved gjennomgående skjev fot-posisjon (ikke parallell) er høyeste karakter 8. Senker fører farten og stopper før, under eller etter vendinger vil det føre til karaktertrekk. ~~Avstanden mellom hund og fører skal være tydelig. Det fører til trekk i karakter hvis en hund går veldig nær fører, enda mer dersom det er på en slik måte at det forstyrrer eller hindrer fører, enda mer dersom hunden klenger eller berører fører.~~

Tidsanbefaling for fri ved fot: ikke mer enn ca. 1 min. Det skal tas hensyn til at noen raser/førere bruker mer/mindre tid når de går mønsteret.

Øvelse 1.3   Stå, sitt, eller dekk under marsj   Koeffisient 3

Kommando: "Fot", "Stå / Sitt / Dekk", "Sitt"

Beskrivelse: Det er dommeren som avgjør hvilket moment som skal utføres. Dette kan gjøres ved trekning før konkurransen starter. Det skal være likt for alle deltagere.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. På ordre kommanderer fører hunden «fot» og går vanlig marsj, ca. 10 meter hvor føreren får ordre om å kommandere hunden til stå/sitt eller dekk. Føreren fortsetter marsjen ca. 10 meter og gjør, uten å bli kommandert, helt om og holdt ved markert sted. Etter ca. 3 sekunder får fører ordre om å gå tilbake mot hunden. Fører passerer hunden på dens venstre side på ca. 1/2 meters avstand. På ny ordre gjør fører helt om marsj ca. 1-2 meter bak hunden, for så å gå inntil hunden, og på ny ordre kommandere den i utgangsstilling. Alle fasene av øvelsen, unntatt å snu ved markøren/kjeglen/markert sted, gjøres på ordre fra kommandanten.

Dommeranvisning:

Øvelsen underkjennes hvis hunden

1. ikke inntar en posisjon,
2. stopper i feil posisjon (se forklaring under)
3. endrer riktig posisjon før føreren har snudd,
4. stopper før kommandoen,
5. får en ekstra kommando på posisjonen eller
6. hvis fører stopper før/når kommando gis til hunden.

~~Hvis momentet imidlertid er raskt utført, men feil moment, kan det gis høyst 6, forutsatt at øvelsen er feilfri på alle andre måter.~~

~~For å oppnå karakter i øvelsen skal ikke hunden bevege seg mer enn en kroppslengde etter at kommando er gitt.~~

Øvelsen underkjennes, hvis hunden går fører i møte eller følger etter fører når hun/han passerer hunden og den flytter seg mer enn en kroppslengde.

Det gis ikke høyere karakter enn 5 hvis hunden har flyttet seg en kroppslengde.

~~Hvis hunden endrer et riktig moment etter at føreren har snudd ved kjegle/markør, skal det ikke gis høyere karakter enn 7.~~ Hvis fører endrer gangfart før kommando gis ikke høyere karakter enn 8. Dersom fører bruker et overdrevent hånd- eller kroppssignal ved kommandering av momentet er det feil, og vil føre til trekk i karakter. Trekk i karakteren kan være 1-5 p avhengig av styrke og varighet. (se generelle regler 47)

Ved bedømmelse av øvelsen skal utførelsen av fri ved foten tillegges oppmerksomhet. Ved dårlig fri ved fot skal det trekkes fra 1-2 karakterer. Beveger hunden seg eller stopper sakte eller utfører momentet skjevt, er det feil. Dette fører til karaktertrekk ~~fra 1-4 karakterer~~. Hvis føreren passerer hunden på feil side, skal det trekkes 1 karakter.

Øvelse 1.4

Innkalling

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «Ligg», «Bli liggende» «kom»

Utførelse: På ordre kommanderes hunden til å dekke. På fornyet ordre går føreren fra hunden, ca. 20-25 m til anvist plass og gjør helt om og holdt uten ordre. Føreren får så ordre om å kalle inn hunden. Hundens navn kan brukes i forbindelse med innkallingskommando, men det skal være en sammenhengende kommando. Innkallingskommandoen skal ikke fremstå som to kommandoer.

Dommeranvisning:

Hunden skal villig komme på innkallingskommandoer. Hunden skal bevege seg med godt tempo og opprettholde farten, i det minste hurtig trav. Viser hunden motvilje til å komme er det feil. Rase skal tas i betraktning ved bedømming av hastigheten. Ved bruk av én ekstrakommando for innkalling, gis høyst karakter 8. Øvelsen underkjennes ved bruk av en tredje kommando. Hvis hunden beveger seg mer enn én kroppslengde før innkallingskommando, underkjennes øvelsen. Hvis hunden står, setter seg opp eller beveger seg mindre enn én kroppslengde før innkallingskommando gis ikke høyere karakter enn 8.

Øvelse 1.5

Fremadsending med dekk

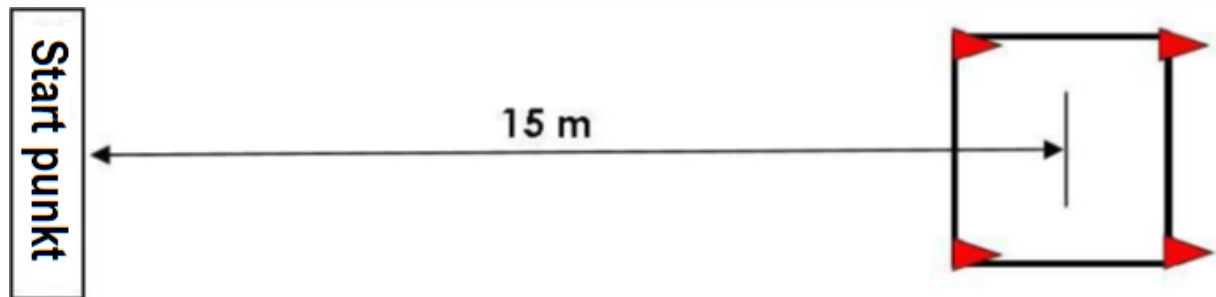
Koeffisient 4

Kommando: Ord for «fremad», [«Høyre/venstre» og håndsignal], ("Stå"), "dekk", "utgangsstilling"

Beskrivelse: Før øvelsen starter, skal dommeren ha beskjed om føreren vil kommandere hunden til å stå før ned-dekket i ruta, eller har direkte ned-dekk. Størrelsen på ruten er 3 m x 3 m. Avstanden fra midtpunktet i firkanten og til startpunktet er ca. 15 meter. Kjegler (ca. 10 - 15 cm høy) markerer firkanten i hvert hjørne. Synlige linjer (f.eks. tape, krittlinjer og bånd) skal koble kjeglene på den ytre siden. Det skal være minst ca. 3-5 meter fra ruta til ringens ytre grense. *Se figur nedenfor, for eksempel*

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling med fronten mot en av sidene på ruta. På ordre sender fører hunden inn i ruta, og her kommanderes den til dekk (evt. Til stå før ned-dekk). Dersom stå-kommando benyttes inne i ruta, skal hunden ha en tydelig stå, før ned-dekk. Hunden skal bevege seg i en rett linje og skal gå inn i ruta fra fremsiden. På ordre, går føreren inntil hunden og på fornyet ordre kommanderes hunden i utgangsstilling.

Under øvelsen skal det ikke brukes mer enn fire kommandoer, den fjerde kommandoen vil være en stå-kommando i ruta. Alternativt kan fører kommandere direkte i dekk og dermed bare bruke tre kommandoer. Hvis hunden må omdirigeres kan håndsignaler kombineres med dirigeringskommandoen.

Dommeranvisning:

Om fører viser hunden retningen, eller berører hunden på startpunktet, (selv før øvelsen starter), underkjennes øvelsen. ~~En "håndberøring" (touch) er tillatt før start. Med dette menes at hunden berører fører og ikke omvendt, og det kan ikke gi noe inntrykk av å vise retning.~~

Forflytter føreren seg bort fra startpunktet under kommanderingen, skal øvelsen underkjennes. Ved overdrevent kroppsspråk fra føreren, gis ikke høyere enn 8. Håndsignaler er kun tillatt hvis hunden må omdirigeres. ~~Et håndsignal gitt når hunden er ved siden av føreren, gir 2 poeng trekk.~~

Hvis hunden er treg, gis ikke høyere enn 7-8. Dersom hunden utfører momentene selv, fører dette til trekk i karakteren. (det vil si hvis hunden stopper eller legger seg ned uten kommando). 1-2 poeng

Ruten

Hund som løper inn i firkanten fra siden eller bakfra, skal ha ½ - 1p trekk.

Om hunden setter eller legger seg utenfor ruten, kan den ikke omdirigeres og øvelsen underkjennes (= 0). For å oppnå karakter, må hele hundens kropp, bortsett fra halen, være inne i ruten.

For det tilfelle der føreren har informert om at hunden vil få kommandoen "stå" før "dekk" og hunden stopper, f.eks står på grensen til ruten, og føreren må omdirigere, skal også en ny "stå" kommando gis. Hvis hunden reagerer rask og tydelig, gis ikke høyere enn 8.

Øvelsen underkjennes (0 poeng) hvis hunden beveger seg ut av ruten før øvelsen er ferdig.

Hund som beveger seg eller kryper i ruten, eller snuser, bør trekkes 1-3 poeng.

Hvis hunden skifter posisjon før fører har nådd ruten, gis ikke høyere enn 7.

Det gis ikke høyere karakter enn 8, dersom hunden endrer posisjon til sittende eller stående stilling etter at fører har kommet inn i ruten og kommando for utgangsstilling er gitt.

For en andre stå og dekk kommando trekkes 1 poeng. Øvelsen underkjennes (0 poeng), hvis en av stå- eller dekk-kommandoene må gis en tredje gang.

Hvis hunden utfører feil moment i ruten, trekkes 2 poeng, og hvis stå momentet ikke er tydelig, eller hvis det er for kort, skal det trekkes 1-2 karakterer.

Øvelse 1.6

Kontroll over hunden på avstand

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «dekk», «bli», og «utgangsstilling». Ord og/eller tegn for «sitt» og «dekk» på avstand.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling, med bakparten på en tenkt strek mellom to markører. På ordre kommanderer føreren hunden til å dekke. På ny ordre forlater fører hunden og går til anvist plass ca. 5 meter fra hunden. Konkurransелеderen anviser når føreren skal kommandere hunden til å skifte mellom stillingene sitt-dekk. Rekkefølgen for stillingsforandringene er sitt-dekk. Ny stilling skal anvises omtrent hvert tredje sekund, og den som anviser bør stå ca. 3-5 m fra hunden, slik at han/hun ikke kan se hunden når de gir ordre om stillingsforandringer. Hver posisjon skal utføres to ganger og den siste stillingen skal være dekk. Hunden skal forandre stilling 4 ganger uten å forflytte seg fra startpunktet. Fører for så ordre om å gå inntil hunden. På ny ordre kommanderes hunden i utgangsstilling. Føreren må benytte verbale kommandoer og kan i tillegg bruke håndtegn når de står på avstand fra hunden, men de må være korte og brukes samtidig.

Dommeranvisning:

Det skal legges vekt på hvor raskt hunden utfører stillingsforandringene, tydeligheten av stillingen, hvor godt stillingene holdes, og hvor mye hunden beveger seg. For å få poeng må ikke hunden bevege seg mer enn totalt 1 hundelengde fra utgangspunktet uansett retning. Alle bevegelser blir summert, frem og tilbake, sidelengs osv. Hvis hunden mister en av de fire stillingsforandringene, f.eks. tar feil posisjon eller har hatt en tredje kommando på en posisjon, kan det gis høyst 7. Hvis hunden mister to stillingsforandringer, gis ikke høyere karakter enn 5.

Hvis hunden beveger seg en kroppslengde, gis ikke høyere enn 6 karakter gis.

Hund som setter seg opp etter siste stillingsforandring, før fører har kommet tilbake, kan høyst få 8. Utstrakt bruk av stemme og overdreven eller langvarige håndsignaler fører til trekk i karakter. (Se generelle retningslinjer.) Det kan gis en tredje kommando på en stillingsforandring, men stillingsforandringen underkjennes deretter. Første gang en ekstra kommando må gis på en stillingsforandring trekkes 2 karakterer. De neste ekstra er fører til 1 poengs trekk i karakteren.

Ekstra kommandoer gitt fra utgangsstilling i starten av øvelsen eller i slutten av øvelsen vil i samsvar med de generelle retningslinjene føre til at det trekkes 1 poeng.

Øvelse 1.7

Apportering over hinder (lukket)

Koeffisient 4

Kommando: "hopp", "apport" og "slipp"

Utførelse: ~~Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling, vendt mot hinderet og på ca. 2-4 meters avstand fra hinderet (førers valg). Kommandanten gir apporten til føreren. Føreren kaster en apport av tre over hinderet. Føreren kommanderer så hunden til å hoppe over hinderet, hente apporten og hoppe tilbake. Kommandoen for "apport" skal ikke gis senere enn når hunden har startet sitt hopp. Føreren kan bruke sin egen apport, men dommeren bør kontrollere at den er av tre, og ellers oppfyller kravene i regelverket. Maks høyde på hoppet er 50 cm.~~

Øvelsen skal være som i dagens klasse 3.

Dommeranvisning:

~~Hvis hunden må søke etter apporten et øyeblikk, men ellers jobber aktivt, skal ikke poeng trekkes. Berører hunden hinderet, uansett hvor lite det er, gis ikke høyere karakter enn 8. Hund som tar ansats på hinderet får øvelsen underkjent (0 poeng). Hvis hunden ikke hopper både frem og tilbake over hinderet, gis ikke høyere karakter enn 6, hvis begge hoppene ikke utføres, er øvelsen underkjent. Det er også underkjent (0 poeng), hvis hunden ikke henter apporten. Hvis hunden velter hinderet underkjennes øvelsen (0 poeng). Hvis hunden trenger ny kommando, skal 2-4 poeng trekkes fra. En andre "kom" eller "hopp" kommando gir 2 poengs trekk. Hvis hunden forlater utgangsstilling når apporten kastes, blir øvelsen underkjent.~~

~~Når det gjelder tap av apporten og tygging eller biting på apporten se de generelle retningslinjene for bedømming av øvelser.~~

~~Se dommeranvisning etter dagens klasse 3~~

Øvelse 1.8 Fremadsending rundt en gruppe kjegler/tønne og returnere

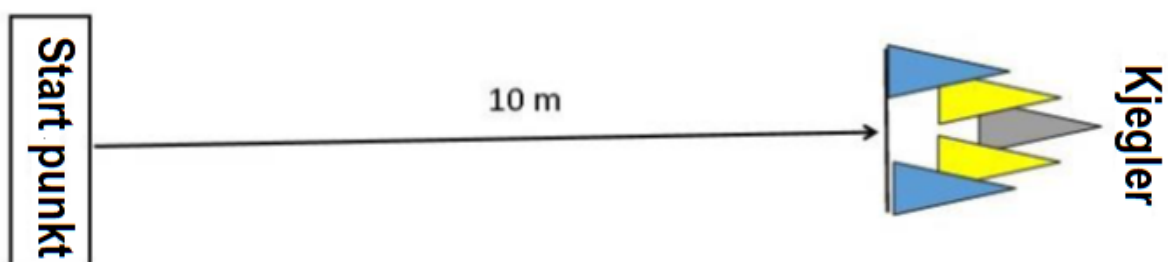
Koeffisient 4

Kommandoer: "Rundt" ["Høyre/venstre" og håndsignal] ("fot")

Beskrivelse: En gruppe kjegler (3-6) eller en tønne/fat (begge ca. 40-50 cm høy) blir plassert i en avstand på ca. 10 meter fra startpunktet. Diameteren på fatet skal være ca. 70-80 cm og de 3-6 kjeglene skal dekke tilsvarende område. Området skal dermed være 0,4 – 0,5 m². Det er anbefalt at kjeglene blir plassert som vist på figuren nedenfor. Andre alternativer for å plassere kjeglene er vist i vedlegg 4. I klasse 1 skal det imidlertid ikke være store mellomrom mellom kjeglene som kan fremprovosere løping mellom kjeglene. ~~Hunden skal ikke se at kjeglene/fat plasseres, og kjeglene/fatet skal derfor plasseres før fører står ved startpunktet.~~

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling ved startpunktet mot kjeglene/fatet. På ordre skal fører sende hunden rundt kjeglene. Hunden skal løpe rundt kjeglene og så tilbake til fører og selv innta utgangsstilling.

Hundens bane kan være med- eller mot klokken rundt kjeglene/fatet. Hunden skal løpe rundt kjeglene / fatet og så tilbake til føreren, med fokus ~~mot midten/~~ mot føreren og innta utgangsstilling. Det ideelle er ikke å gjøre en tett (nær) runding av kjeglene / fat. Avhengig av rase er ca. 30 - 70 cm er passende avstand fra kjeglene/fatet. En verbal kommando må brukes, men hvis hunden trenger å omdirigeres kan et samtidig håndsignal følge med kommandoen.

Dommeranvisning:

Det skal legges vekt på hundens vilje til å følge kommandoene, hundens tempo og at den tar kortest mulig vei. Når hunden løper rundt kjeglene skal hundens avstand fra kjeglene ikke være for nær, ca. 30 cm til 70 cm, med hensyn til rasen og tempoet. Hundens bane kan være med klokken eller mot klokken rundt kjeglene / tønne/fat.

Hvis en tilbakekallingskommando blir gitt, gis ikke høyere karakter enn 8. Hvis hunden snur seg når den når kjeglene/fatet, men ikke går rundt, gis det ikke høyere karakter enn 5. Hvis hunden runder kjeglene to ganger, gis ikke høyere karakter enn 8.

Øvelsen underkjennes (0 poeng.), hvis hunden svinger før den har nådd kjeglene, hvis en tredje kommando er gitt, eller hvis en andre tilbakekallingskommando er gitt. Hvis hunden må omdirigeres, kan håndsignaler kombineres med dirigeringskommandoen. Hundens rase skal tas i betraktning ved bedømmelse av tempoet.

~~Om hunden berører eller kolliderer med en kjege eller fatet, trekkes 1–3 poeng, avhengig av hvor kraftfull/intens kollisjonen er.~~ Om hunden velter en kjege/fatet, trekkes 2-3 poeng.

Hvis hunden går mellom settet med kjegeles trekkes 3 poeng.

Om fører viser hundens retning eller berører hunden ved startpunktet, vil det føre til at øvelsen underkjennes.

Øvelse 1.9

Helhetsinntrykk

Koeffisient 2

Dommeranvisning:

Når man bedømmer helhetsinntrykket, vil hundens arbeidsvilje og vilje til å adlyde kommandoene være avgjørende. Nøyaktighet og presisjon er viktig, samt naturlige bevegelser hos både føreren og hunden. For å oppnå en høy karakter må både fører og hund fungere godt som et team, **vise gjensidig glede i å jobbe sammen** og god sportsånd. Hund og førers opptreden under og mellom de enkelte øvelser påvirker karakteren for helhetsinntrykket. Hvis hunden er ute av kontroll og forlater føreren under eller mellom øvelsene (selv én gang), men forblir i ringen, gis ikke høyere karakter enn 7 for helhetsinntrykket, forutsatt at hunden har kommet tilbake (ikke mer enn to innkallingskommandoer). Hvis hunden forlater ringen, men returnerer umiddelbart ved tilbakekalling (to tilbakekallingskommandoer), gis ikke høyere karakter enn 5. Hvis hunden ikke kommer tilbake til føreren, eller hvis den forlater en gang til, blir den diskvalifisert fra konkurransen. Hvis hunden gjør fra seg i ringen, kan det ikke tildeles karakter for helhetsinntrykket. Vær oppmerksom på at høyere karakterer enn de som er nevnt ovenfor ikke kan tildeles, hvis de endelige poengene beregnes som et gjennomsnitt av poengene som tildeles av to eller flere dommere som dømmer separate øvelser. Se generelle retningslinjer for ~~bedømmelse punkt 75~~. Hvor er pkt 75???

Maks poengsum: 320

Anmerkning: For utførelse av øvelsene, se også på «Generell deltagerinformasjon, og bedømmelses-kriterier for LP-stevner».

Lydighetsprøve Klasse II

(Gullmerket med hvit emalje)

Øvelse 2.1

Fellesdekk 2 minutter med skjult fører

Koeffisient 3

Kommando: Ord for «dekk», «bli liggende» og «utgangsstilling».

Utførelse: Øvelsen starter når alle ekvipasjer i gruppen står på linje med hundene i utgangsstilling, med omtrent 3 meters avstand fra hverandre og kommandanten kommanderer "Øvelsen starter". Øvelsen avsluttes når førerne har kommet tilbake til hundene og kommandanten gir ordre om at «Øvelsen er slutt».

På ordre kommanderes én og én hund ned i dekk, fra venstre mot høyre. På fornyet ordre kommanderer førerne bli og forlater hundene, for samlet å gå i skjul. Førerne skal være i skjul fra hundene i to minutter. Tiden starter når førerne er i skjul. ~~Hundene skal utsettes for "forstyrrelser" ved at konkurranseleder eller annet ringpersonell går "f.eks. slalåm" mellom hundene.~~ Etter at tiden er ute beordres førerne tilbake på linje i ringen. Førerne skal så passere hunden på en 1/2 meters avstand, for så å gjøre helt om og holdt ca. 3m bak hunden. På fornyet ordre stiller førerne seg inntil hundene. En og en, nå fra høyre mot venstre, får førerne ordre om å kommandere hundene i utgangsstilling. Førerne bør minnes på at de ikke skal kommandere hundene for høyt. Dette kan påvirke de andre hundene, og vil føre til **betydelige** trekk i karakter. Det bør ikke være færre enn 3 hunder i øvelsen, og ikke flere enn 6.

Dommeranvisning:

Om hunden utfører momentet (legger seg ned eller setter seg opp) før førers kommando (f.eks. på naboens "dekk" eller "sitt" kommando), gis ikke høyere karakter enn 8. Hvis hunden har reagert for tidlig skal den forbli i denne posisjonen (liggende eller sittende). Hund som dekker på annens kommando og deretter kommanderes opp i sitt av fører, skal underkjennes i øvelsen. Hvis hunden setter seg opp og legger seg ned igjen uten kommando, gis ikke høyere karakter enn 6. ~~Dersom hunden legger seg på siden eller ikke klarer å sitte opp, kan det ikke gis høyere karakter enn 7.~~ **Dersom hunden endrer stilling kan det gis trekk i karakter. Dersom hunden ikke klarer å sitte opp, kan det ikke gis høyere karakter enn 7.**

En hund som ikke legger seg ned (to kommandoer), reiser seg eller sitter mens føreren er i skjul, eller kryper mer enn sin egen kroppslengde eller ligger på ryggen, får øvelsen underkjent (0 poeng). Hvis hunden sitter eller reiser seg etter at 2 minutt-perioden er over, men fører allerede har stilt seg inne i ringen, gis ikke høyere karakter enn 5. Hvis hunden også forflytter seg, blir øvelsen underkjent (0 poeng).

~~All bevegelse gir trekk i karakter.~~ Hvis hunden bjeffer 1-2 ganger, trekkes 1-2 poeng; hvis det bjeffes mesteparten av tiden, er øvelsen underkjent (0 poeng). ~~Rastløshet, for eksempel å skifte vekt fra den ene siden til den andre, fører til trekk i karakter.~~ Hunden har lov til å snu hodet og se seg rundt, og det er lov å vise interesse, hvis det er en distraksjon eller lyd i eller utenfor ringen. ~~Det skal imidlertid ikke gi et inntrykk av rastløshet eller anspenhet.~~ Hvis en hund reiser seg og går nær en annen hund, slik at det er fare for kraftige forstyrrelser eller slåsskamp, avbrytes øvelsen. Øvelsen gjenopptas for alle bortsett fra hunden som forårsaket

forstyrrelsen.

Øvelse 2.2

Fri ved fot

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «fot». Tillatt fra holdt og ved forandring av gangart.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. Hunden skal villig følge fører på førers venstre side. Korrekt fot-posisjon er hundens skulder ved venstre kne, og hunden skal følge fører i en parallell linje. Fører skal bevege armer og ben på en naturlig måte under øvelsen. Hunden skal raskt, uten kommando, innta utgangsstilling når føreren gjør holdt. Øvelsen skal inneholde vanlig-, sakte- og springmarsj med vendinger, helt om og holdt. Øvelsen skal også inneholde forflytninger, med 2-3 skritt, fremover og bakover samt en kort avstand baklengsgange uten vendinger (5-8 trinn /2-3 meter).

Tidsanbefaling for fri ved fot: ikke mer enn ca. 2 min. Ta hensyn til at noen raser/førere bruker mer/mindre tid når de går mønsteret.

De generelle retningslinjene beskriver fri ved fot mer detaljert.

Dommeranvisning:

~~Hver avvikelse som ekvipasjen gjør fra et ønsket mønster, skal komme til uttrykk i karakteren. En hund som forlater fører eller følger fører i en avstand på mer enn en halv meter under større deler av øvelsen, underkjennes øvelsen. Ved treghet skal det ikke gis mer enn karakteren 6-8.~~ **Hver avvikelse som ekvipasjen gjør fra et ønsket mønster, skal komme til uttrykk i karakteren. En hund som forlater fører, eller holder en avstand på mer enn 1/2 meter under større deler av øvelsen, underkjennes øvelsen. Hvis fører og hunden beveger seg sakte, vil det føre til karaktertrekk.** Om hunden er langt bak eller foran fører, er det en ~~stor~~ feil, og det trekkes **i karakter 2-5 poeng**. Mangel på kontakt og ekstra kommandoer er feil. Ved gjennomgående skjev fot-posisjon (ikke parallell) trekkes det 1-3 poeng. Senker fører farten og stopper før, under eller etter vendinger vil det føre til karaktertrekk. Ekvipasjens bevegelse i øvelsen må være naturlig. Dersom hund eller fører har unaturlige kroppsføring eller overdrevne bevegelser er det ~~store~~ feil. Dette kan føre til underkjent øvelsen.

~~Avstanden mellom hund og fører skal være tydelig. Det fører til trekk i karakter hvis en hund går veldig nær fører, enda mer dersom det er på en slik måte at det forstyrrer eller hindrer fører, enda mer dersom hunden klenger eller berører fører.~~ En viss forsiktighet fra førerens side er tillatt ved baklengsgange. Det skal ikke trekkes mer enn 1-2 poeng, hvis baklengsgangen ikke er feilfri.

Øvelse 2.3

Stå og/eller sitt, og/eller dekk under marsj

Koeffisient 3

Kommando: "fot" (3 ganger), "Stå", "Sitt", "dekk"

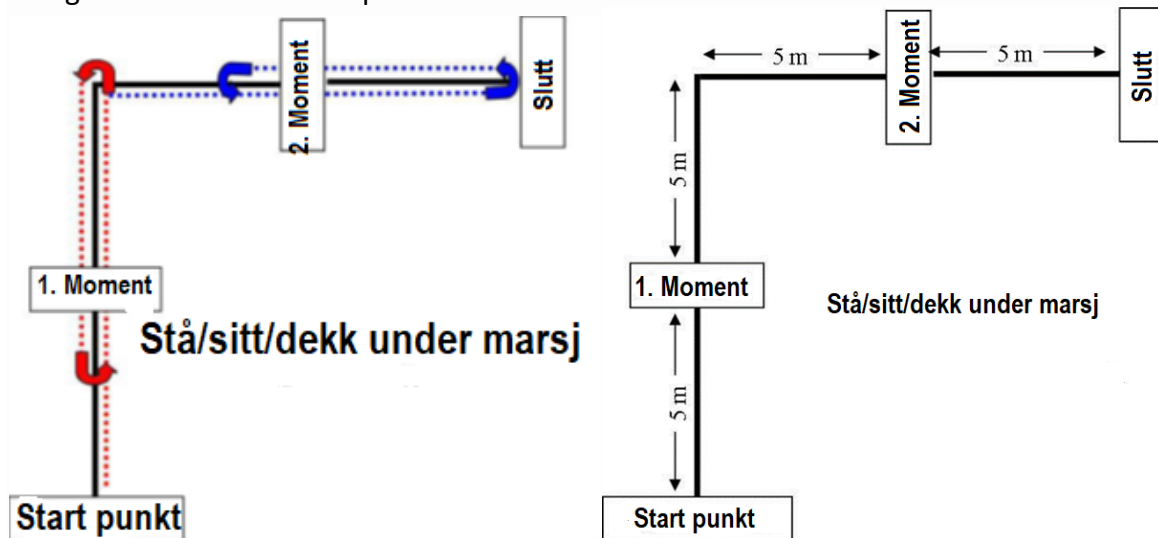
Beskrivelse: Se figuren under for utførelse av øvelsen. Hunden utfører to av tre momenter (stå/sitt/dekk). Dommeren avgjør før konkurransen hvilke to momenter, og i hvilken rekkefølge. Det skal være samme moment-rekkefølge for alle deltakerne i en og samme

konkurransen.

Momentene (stå/sitt/dekk) skal utføres omtrent på midtpunktet (~5 m) av 10 meter

Se figuren under for eksempel.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling, ca. 1/2 meter til høyre for startmarkøren. På ordre, starter føreren vanlig marsj. Marsjen utføres ca. 1/2 meter til høyre for en tenkt linje mellom markørene, og på ordre, ca. midt på hver side, skal det kommanderes for hvert av momentene. Etter hvert moment, fortsetter føreren, alene, marsjen og rundt neste markør (180 grader til venstre), passerer hundens venstre side på ca. 1/2 meters avstand, og på ordre, gjør helt om marsj ca. 2 meter bak hunden. Når føreren kommer opp til hunden, kommanderer fører hunden fri ved fot uten å stoppe. Øvelsen fortsetter, som vist ovenfor, til det gis ordre om holdt ved siste markør. Det skal være en venstre eller en høyre vending, som er den samme for alle ekvipasjene i konkurransen. Vendepunktet, venstre eller høyre, skal være 90 grader og markeres med en liten markør. Momentene skal være parallelle med de tenkte linjene som forbinder start-/sving-/stopp punktene. Tempoet skal være naturlig, ikke langsommere/raskere enn et normalt fri ved fot tempo

Dommeranvisning:

For å oppnå karakter i øvelsen må minst et moment utføres. Hvis hunden stopper én gang i feil moment (f.eks. sitt i stedet for dekk), eller hvis hunden mister et moment, gis ikke høyere karakter enn 7.

Hunden mister et moment, dersom:

1. den tar feil moment,
2. den endrer riktig moment,
3. den beveger seg mer enn én kroppslengde etter kommandoen,
4. føreren gir en ny kommando på momentet, eller
5. fører bruker sterke håndsignaler eller sterkt kroppsspråk brukes på momentet.

Hvis hunden ikke stopper i et moment, f.eks. at den ikke har stoppet før fører har snudd, blir øvelsen underkjent (0 poeng). Ved bruk av 2 kommandoer for å stoppe hunden, og hvis hunden stopper før føreren har nådd neste vendepunkt, gis det ikke høyere karakter enn 6. Skjer dette ved begge momenter underkjennes øvelsen.

Ved bedømmelse av øvelsen skal utførelsen av fri ved fot tillegges oppmerksomhet, samt at momentet, (stå/sitt/dekk), skal være parallell med de tenkte linjene som forbinder start-/sving-/stopp-markørene.

Treghet i bevegelser og momenter, skjeve momenter, dårlig fri ved fot, skiftende tempo, avrundede vendinger, ikke gå parallellt med de tenkte linjer, og å snu for å se på hunden er feil. Slike feil skal føre til trekk i karakteren tilsvarende 1-4 poeng. Om føreren passerer hunden fra feil side, skal det trekkes 1 poeng.

~~Det er ikke tillatt med ekstra kommandoer under utførelse av momentene. Slike ekstra kommandoer underkjenner det aktuelle momentet. O~~ verdrevent hånd- eller kroppssignal på stå /sitt/dekk kommandoer er **grove** feil, og vil føre til trekk i karakter. Avhengig av deres styrke og varighet, vil karaktertrekket være fra 1-5 poeng eller momentet kan også bli underkjent. Se Generelle retningslinjer § 47.

Øvelse 2.4

Innkalling fra dekk med stå

Koeffisient 3

Kommando: ""Dekk", ("Bli ") "Kom" "Stå" og hånd-tegn, "Kom" ("på plass")
Verbale kommandoer må brukes. Hånd-tegn er tillatt. En hånd eller begge hender kan brukes ved kommandering.

Beskrivelse: Startpunktet og midtpunktet kan markeres med en kjegle eller annet godt synlig merke. Markør skal ikke plasseres for nærme hundens løpebane. Markør ved midtpunktet indikerer stedet der stå kommando skal gis, dvs. Stå kommando gis på høyde med denne kjeglen.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. På ordre kommanderes hunden til å dekke og føreren forlater hunden og går ca. 25-30 meter og gjør helt om og holdt på anvist plass. Føreren får så ordre om å kalle inn hunden. Fører kommanderer hunden til å stå når den har passert ca. halve distansen. På ordre (etter ca. 3 sekunder) kalles hunden deretter inn til utgangsstilling.

Kommandoen skal være en verbal kommando, men et samtidig hånd-tegn er tillatt. Håndtegn må bli gitt samtidig med kommandoord og må ikke vare lengre enn kommandoordene. Hundens navn kan brukes i forbindelse med innkallingskommandoene, men det skal være en sammenhengende kommando. Innkallingskommandoen skal ikke fremstå som to kommandoer.

Dommeranvisning:

Det er viktig at hunden responderer villig på alle innkallingskommandoene, og på stå kommandoen. Bruk av én ekstrakommando for innkalling (enten ved starten av eller etter momentet) gir 2 poeng trekk. Øvelsen underkjennes ved bruk av en tredje

innkallingskommando fra start eller fra et moment eller om hunden ikke er kommet til utgangsstilling på fire innkallingskommandoer.

Hunden skal bevege seg med godt tempo og opprettholde farten, i det minste hurtig trav. Trege bevegelser er feil. Når man bedømmer fart, skal det tas hensyn til rasen. Hunden skal begynne momentene straks etter kommando er gitt. Når man bedømmer stå-momentet, skal man også ta hensyn til hundens tempo. Det kan vises en viss toleranse når det gjelder å stoppe for hurtige hunder, men ikke for langsomme hunder. For å få full uttelling (for momentet), **skal hunden vise stor vilje til å stoppe/stanse.** ~~kan hunden ikke bevege seg mer enn 1 gang sin egen kroppslengde etter at kommandoen er gitt.~~ For å oppnå poeng (for momentet) må hunden ikke bevege seg mer enn ca. 3 ganger sin egen kroppslengde. Hund som mister ett moment (stopper etter 3 kroppslengder), skal ikke ha høyere karakter enn 7. Hund som ikke stopper i det hele tatt underkjennes øvelsen (0 poeng). ~~Hund som stopper i feil stilling ved utførelsen av stopp momentet, eller endrer moment kan høyst få 8.~~ Hund som reiser eller setter seg opp før den første innkallingskommando, skal ha høyst 8. Hund som forlater plassen sin med mer enn en gang sin egen kroppslengde før første innkallingskommando, underkjennes i øvelsen. Utstrakt bruk av stemme og overdreven eller langvarige håndsignaler fører til trekk i karakter. (Se generelle retningslinjer).

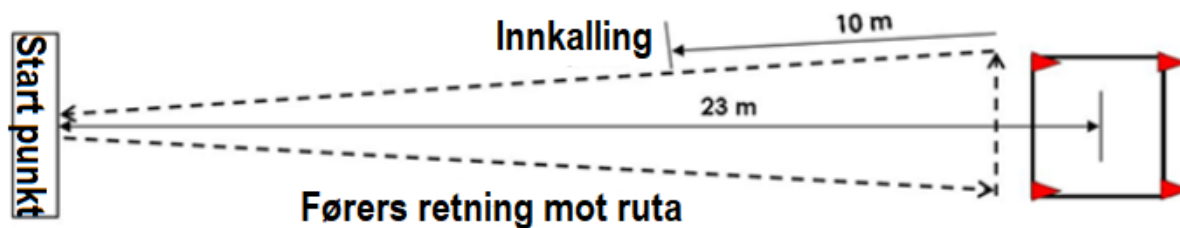
Øvelse 2.5   Fremadsending med dekk og på plass   Koeffisient 4

Kommando: Ord for «fremad», («stå»), «dekk», «kom». Ord og eller tegn for dirigering.

Beskrivelse: Før øvelsen starter, skal dommeren ha beskjed om føreren vil kommandere hunden til å stå før ned-dekket i ruta, eller har direkte ned-dekk. Størrelsen på ruta er 3 m x 3 m. Avstanden fra midtpunktet i firkanten og til startpunktet er ca. 23 meter. Kjegler (ca. 10 - 15 cm høye) markerer firkanten i hvert hjørne. Synlige linjer (f.eks. tape, krittlinjer og bånd) skal koble kjeglene på den ytre siden. Det skal være minst ca. 3-5 meter fra ruta til ringens ytre grense.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling med fronten mot en av sidene på ruta. Fører skal ikke vise hunden retningen eller ruta. På ordre sender fører hunden inn i ruta, og her kommanderes den til dekk (evt. til stå før ned-dekk). Dersom stå-kommando benyttes inne i ruta, skal hunden ha en tydelig stå, før ned-dekk. Hunden skal bevege seg i en rett linje og skal gå inn i ruta fra fremsiden. På ordre går fører mot den høyre fremre kjegle. Når fører er ca. 2 m fra kjeglen, beordres fører om å vende til venstre, og etter ca. 3 meter blir fører bedt om å vende til venstre igjen, tilbake mot utgangspunktet. På ny ordre, ca. 10 m fra der fører tok sin andre venstre vending, kommanderes hunden til fot-posisjon under marsj, og fortsetter mot startpunkt. Ved startpunktet beordres ekvipasjen til å gjøre holdt.

Under øvelsen skal det ikke brukes mer enn fire kommandoer, den fjerde kommandoen vil være en stå-kommando i ruta. Alternativt kan fører kommandere direkte i dekk og dermed bare bruke tre kommandoer. Hvis hunden må omdirigeres kan håndsignaler kombineres med dirigeringskommandoen.

Dommeranvisning:

Hovedhensikten med øvelsen er at føreren skal kunne sende hunden frem til ønsket sted, og på avstand bestemme hvor hunden skal legges ned. Hundens vilje til å følge kommando og dirigering, hundens tempo og at den velger kortest mulig vei (rett linje) til ruta skal vektlegges. For å oppnå høyeste karakter skal fører ikke gi mer enn 4 kommandoer, hvorav den fjerde er stå-kommando i firkanten. Hunden må følge kommandoene (f.eks. hvis en stå-kommando er gitt i ruta, må den stå, og hvis den blir kommandert direkte i dekk, må den gjøre det).

Om fører viser hunden retningen, eller berører hunden på startpunktet, (selv før øvelsen starter), underkjennes øvelsen. ~~En "håndberøring" (touch) er tillatt før start. Med dette menes at hunden berører føreren og ikke omvendt, og det kan ikke gi noe inntrykk av å vise retninger.~~

Forflytter føreren seg bort fra startpunktet under kommanderingen, skal øvelsen underkjennes. Ved overdrevent mye kroppsspråk og bevegelse fra føreren skal det ikke gis høyere karakter enn 8.

Håndsignaler er kun tillatt hvis hunden må omdirigeres. Et håndsignal gitt når hunden er ved siden av fører **ved innkalling**, gir 2 poeng trekk.

Hvis hunden viser treghet, ~~beveger seg sakte eller veldig sakte~~, gis ikke høyere enn ca 6-7. Dersom hunden utfører momentene selv, fører dette til trekk i karakteren (det vil si hvis hunden stopper eller legger ned uten kommando) 1-2 poeng trekk.

Ruten

Hund som løper inn i firkanten fra siden eller bakfra, skal ha $\frac{1}{2}$ -1p trekk.

Om hunden setter eller legger seg utenfor ruten, kan den ikke omdirigeres og øvelsen underkjennes.

For å oppnå karakter, må hele hundens kropp, bortsett fra halen, være inne i ruten.

For det tilfelle der føreren har informert om at hunden vil få kommandoen «stå» før «dekk» og hunden stopper, f.eks står på grensen til ruten, og føreren må omdirigere, skal også en ny «stå» kommando gis. Hvis hunden reagerer raskt og tydelig, skal ikke mer enn 1 p pr. kommando trekkes.

Hvis hunden utfører feil moment i ruten, trekkes 2 poeng, og hvis stå momentet ikke er tydelig, eller hvis det er for kort trekkes 1-2 karakterer. Tar hunden feil moment og utfører selv fører det til 3 poeng trekk.

Øvelsen underkjennes hvis hunden setter seg opp eller står før førers andre vending. Det gis ikke høyere enn 7, hvis hunden setter seg opp eller står etter førers andre sving før innkallingskommando blir gitt. Hund som beveger seg eller kryper i ruten uten å stige, eller snuser, trekkes 2-3 karakterer. Hvis den beveger seg og krysser rutebåndet før førers innkallingskommando, underkjennes øvelsen (=0). Dersom hunden tjuvstarter/ starter innkallingen på konkurranseløperens kommando, trekkes 2-4-poeng.

For en andre innkalling, stå eller ned kommando trekkes det 2 poeng pr kommando. Øvelsen underkjennes hvis en av disse kommandoene gis en tredje gang.

~~Tar hunden feil moment i ruten, trekkes 2 poeng, og hvis stå momentet ikke er tydelig eller hvis det er for kort, trekkes 1-2 karakterer.~~

~~Trekk for ekstra dirigering-/omdirigeringskommandoer er avhengig av deres styre/intensitet og hundens vilje til å adlyde kommandoene, og det kan trekkes fra 1-2 poeng pr. kommando.~~

Øvelse 2.6

Apportering med dirigering

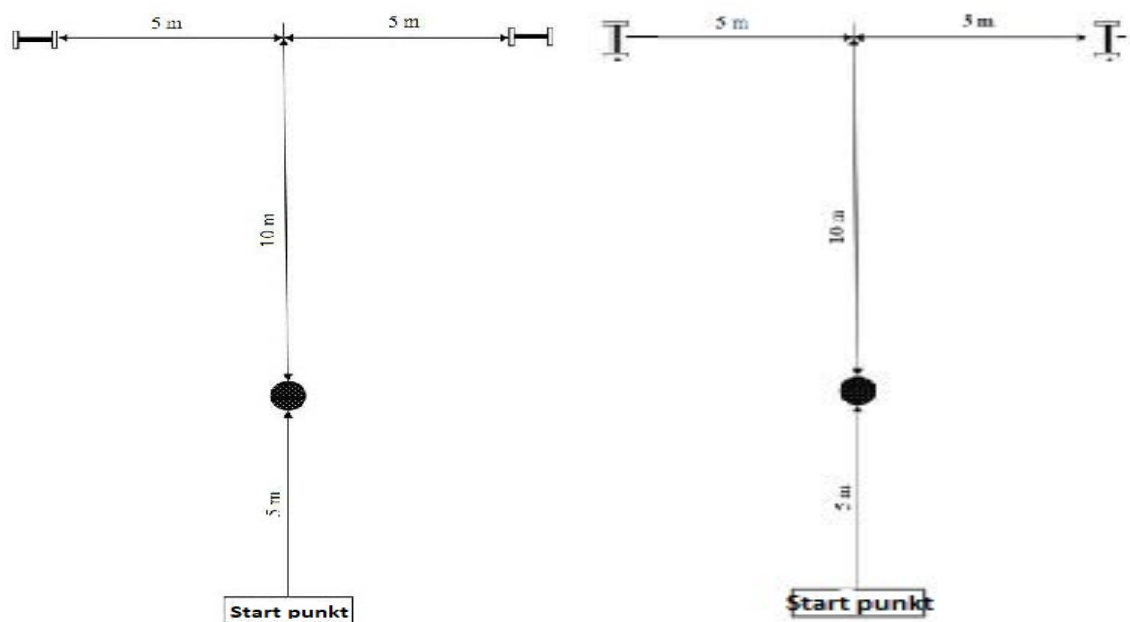
Koeffisient 3

Kommando: "Fot", "Stå", ["Høyre/venstre" og håndsignal], "Hent", "Slipp"

~~**Beskrivelse:** Det avgjøres ved trekking hvilken av apportene som skal hentes (høyre/venstre). Uavhengig av hvilken apport som skal apporteres, legger konkurransleder alltid ned apportene i samme rekkefølge i en konkurranse, enten alltid fra venstre eller fra høyre. Det skal være tre størrelser av apporter tilgjengelig, og føreren står fritt med hensyn til hvilken av størrelsene som skal benyttes. Før øvelsen starter, har konkurranslederen stilt seg i posisjon på linjen hvor apportene skal legges ut. Apportene ligger på linje med 10 meters avstand, og de skal ligge minst 3 meter fra ringens sider. Det skal være ca. 5 meter fra startpunktet til en markør og markøren ligger ca. 10 m fra midten av den tenkte linjen mellom to apporter, og startpunktet er ca. 15 m fra denne linjen.~~

~~**Utførelse:** Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling vendt mot markøren. Konkurransleder legger så ut to tre apporter i samme størrelse, på en linje, lett synlig for ekipasjen. På ordre får føreren beskjed om å gå mot markør, når ekipasjen har passert markøren på ca. 1-2 m får de ny ordre om helt om marsj tilbake mot startpunkt. Fører kommanderer så hunden til å stå ved markør, forlater hunden, og går tilbake til startpunktet og vender seg mot apportene. Fører skal ikke stoppe når han/hun forlater hunden sin. Etter ca. 3 sekunder gis det ordre om å dirigere hunden mot den korrekte apporten. Hunden skal raskt hente apporten og bringe den tilbake til føreren. Kommando for apport skal gis straks etter dirigeringskommandoen, slik at et opphold mellom kommandoene vil bli oppfattet som en ny kommando. _____~~

~~Se figur for eksempel.~~

Apportene kan legges vertikalt eller horisontalt.

Dommeranvisning:

Det skal legges vekt på hundens vilje til å følge kommandoer/dirigering, hundens tempo og at den tar den korteste veien til riktig apport.

Det er ikke tillat å vise hunden retning eller berøre hunden ved startpunkt. Dette vil føre til at øvelsen underkjennes. En "håndberøring" (touch) er tillatt før start. Med dette menes at hunden berører føreren og ikke omvendt, og det kan ikke gi noe inntrykk av å vise retninger.

En hund som legger seg ned, sitter eller beveger seg ved markøren, kan ikke få mer enn 8.

Hvis hunden beveger seg mer enn én kroppslengde fra stående posisjon før apporteringskommandoen gis, underkjennes øvelsen (=0).

Trekk for ekstra dirigeringskommando avhenger av hundens villighet til å følge dem og kommandoens kraftfullhet/overdrevenhet. Det kan bli 1-2 karakterer trekk pr. kommando.

Hund som stoppes ved feil apport, og lar seg dirigere til å ta rett apport, skal ha høyst 7.

Hund som dirigeres til rett apport uten stopp, kan høyst få 8. Hund som tar opp feil apport, skal underkjennes i øvelsen.

Når det gjelder tap av apporten og tygging eller biting på apporten se de generelle retningslinjene for bedømming av øvelser.

Dette skal bygges opp mot kl 3. Bruk dagens klasse 3 øvelse.

Øvelse 2.7

Neseprøve

Koeffisient 3

Kommando: Ord for «bli eller fot», «søk/apport», «avlever» («fot»).

Beskrivelse: Konkurransелеderen får ikke berøre førerens neseprøvegjenstand, som er merket på forhånd. Førerens neseprøve (2x2x10 cm), skal legges ut ca. 10 meter fra startpunktet sammen med 5 lignende uberørte gjenstander. Mønsteret som neseprøvene legges ut i kan variere, men det skal være det samme for alle i en konkurranse. Posisjonen til førerens neseprøvegjenstand bør varieres for hver ekvipasje, og det er ingen begrensning på hvor førerens gjenstand legges i konkurransens valgte mønster. Det skal benyttes 6 nye neseprøvegjenstander for hver deltager.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling vendt mot stedet neseprøvegjenstandene skal legges ut. Føreren får utlevert neseprøvegjenstanden som på forhånd er merket. Hunden får ikke snuse på eller berøre gjenstanden. Føreren får holde den merkede gjenstanden i ca. 10 sekunder. På ordre leverer føreren sin neseprøvegjenstand til konkurransелеderen. På ny ordre vender føreren seg helt om. Føreren kan selv bestemme om hunden skal få se at gjenstanden legges ut eller ikke. Nødvendige kommandoer for «på plass» eller «bli» er tillatt. Gjenstandene legges ut med ca. 0,25 cm mellomrom. På ordre vender føreren seg helt om og på ny ordre kommanderes hunden til å søke opp og apportere den korrekte gjenstanden. Hvis hunden arbeider aktivt og målrettet, kan den få holde på i omtrent 1/2 minutt. Hunden returnerer til fører og avleverer neseprøven på kommando.

Dommeranvisning:

Det skal legges vekt på hundens arbeidslyst og tempo. Om hunden plukker opp feil neseprøve en gang, men deretter bringer inn den riktige, gis ikke høyere enn 7. Hund som får snuse på/berøre gjenstanden ved start av øvelsen, tar opp feil gjenstand to ganger eller får ekstra kommando ute ved gjenstandene, skal underkjennes i øvelsen. Hund som snuser på gjenstandene i sitt søk etter førerens gjenstand, skal ikke ha trekk.

Hvis hunden ikke finner gjenstanden med en gang, skal ikke dette automatisk føre til trekk i karakter så lenge hunden arbeider effektivt.

Når det gjelder tap av neseprøve og tygging eller biting på neseprøven se de generelle retningslinjene for bedømming av øvelser.

Øvelse 2.8

Kontroll over hunden på avstand

Koeffisient 4

Kommando: Ord for «dekk», «bli» og «utgangsstilling». Ord og/eller tegn for «stå», «sitt» og «dekk» på avstand.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling, med bakparten på en tenkt strek mellom to markører. På ordre kommanderer føreren hunden til å dekke. På ny ordre forlater fører hunden og går til anvist plass ca. 10 meter fra hunden. Konkurransелеderen anviser når føreren skal kommandere hunden til å skifte mellom stillingene sitt, stå og dekk. Ny stilling skal anvises ca. hvert 3. sekund, og den som anviser skal ikke kunne se hundens

utførelse (står ca. 5 m foran hunden). Hver posisjon skal utføres to ganger og den siste stillingen skal være dekk. Hunden skal forandre stilling 6 ganger uten å forflytte seg fra startpunktet. Føreren får så ordre om å gå inntil hunden. På ny ordre kommanderes hunden i utgangsstilling.

Kommandoen skal være en verbal kommando, men et samtidig hånd-tegn er tillatt. Håndtegn må bli gitt samtidig med kommandoord og må ikke vare lengre enn kommandoordene

Dommeranvisning:

En hund skal ha riktig stilling minst 4 ganger for å få poeng i denne øvelsen. En hund som mister en av de seks stillingene, kan høyst få 7. Mister den to posisjoner, gis ikke høyere enn 5. ~~En hund som hopper over en stillingsforandring og tar neste gis ikke mer enn 5.~~ Forflytter hunden seg en kroppslengde, kan den høyst få 5. Det skal legges vekt på hurtigheten og tydeligheten av stillingsforandringene, hvor godt stillingene blir holdt og hvor mye hunden beveger seg. Ved første bruk av én ekstra kommando for en stillingsforandring, kan det høyst gis 8. ~~Stillingsforandringen anses som mistet dersom hunden ikke adlyder den andre kommandoen. Videre ekstra kommandoer for stillingsforandring medfører 1 karakter trekk. Selv med ekstra kommando på 3-4 stillingsforandring, kan øvelsen godkjennes dersom kommandoene adlydes umiddelbart og fører til gode, tydelige stillinger, og øvelsen ellers utføres på en god måte i henhold til beskrivelsen. For å få poeng må ikke hunden bevege seg totalt mer enn 1 hundelengde fra utgangspunktet uansett retning.~~ Alle bevegelser blir summert. Hund som setter seg opp etter siste stillingsforandring, før fører har kommet tilbake, kan høyst få 8. Utstrakt bruk av stemme og overdreven eller langvarige håndsignaler fører til trekk i karakter. (Se generelle retningslinjer).

Øvelse 2.9 Fremadsending rundt en gruppe kjebler/tønne, stopp og hoppe et hinder

Koeffisient 3

Kommando: Ord for "Rundt", "Stå /dekk" og håndsignal, "høyre/venstre" – "hopp" og håndsignal, ("fot")

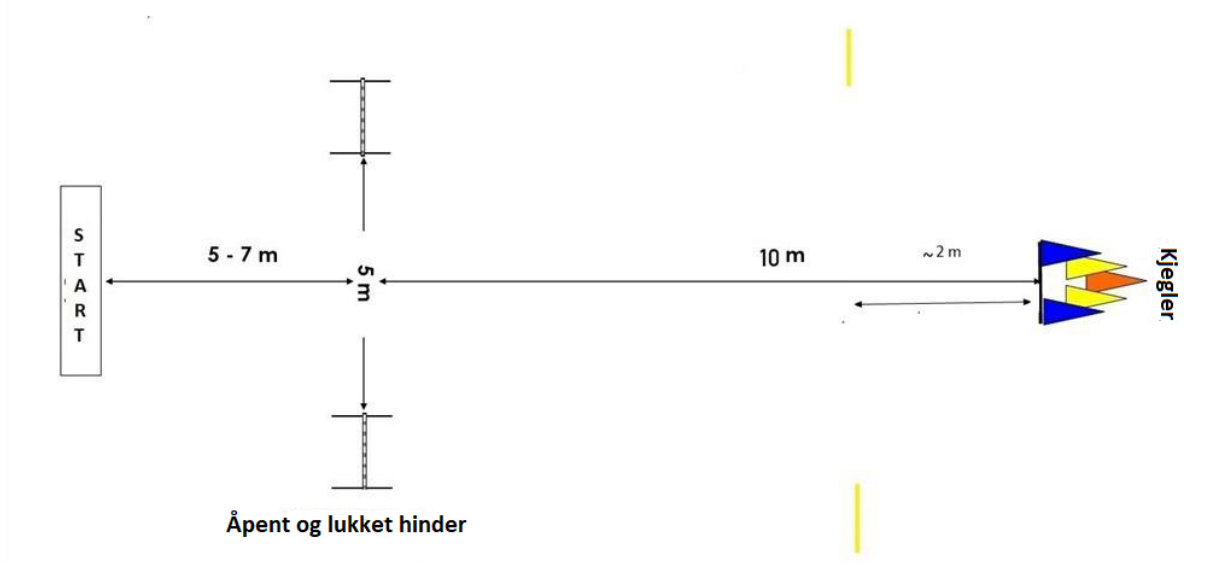
Et håndsignal kan brukes i tillegg til stopp kommandoen og kommandoen (venstre/høyre) til hoppet

Beskrivelse: Før konkurransen starter, vil dommeren avgjøre hvilken posisjon, stå eller dekk hunden skal innta etter runding av kjeblen på vei tilbake til føreren. Stillingen skal være den samme for alle deltakerne i konkurransen. Konkurransleder eller dommeren skal trekke hvilket hinder hunden skal hoppe (åpnet eller lukket). Føreren vil bli informert om hvilket hinder hunden skal hoppe når hunden har inntatt sin posisjon. Konkurransleder medgir dette ved å kommandere "åpent / lukket hinder .....kommander".

En gruppe kjebler (3-6) eller en tønne/fat (begge ca. 40-50 cm høye) blir plassert i en avstand på ca. 150 meter fra midtpunktet mellom hoppene. Diameteren på fatet skal være ca. 70-80 cm og 3-6 kjeblene skal dekke tilsvarende område. Området bør derfor være 0,4 – 0,5 m². Det er anbefalt at kjeblene blir plassert som vist på figuren nedenfor. Andre alternativer for å plassere kjeblene er vist i vedlegg 4. ~~Hunden skal ikke se at kjeblene/fat plasseres, og kjeblene/fatet skal derfor plasseres før fører står ved startpunktet.~~

To hindre, et lukket og et åpent med en bunn, plasseres ca. 10 meter fra gruppen med kjebler/fat og står med 5 meters mellomrom. Høyden på hindrene skal ikke være mer enn 50 cm. Startpunktet er 5-7 meter fra hinderene (førerers valg). Se figur nedenfor for øvelsesoppsett.

Figur for anbefaling av bygging av hindre er på slutten av veiledningen i del VII, vedlegg 1.1 & 1.2 og forslag til mønstre for kjeblene er i Vedlegg 4.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling ved startpunktet 5-7m (Fører velger) Konkurransелеder kunngjør at «øvelsen starter». På ordre sender fører hunden rundt kjeblene/fatet. Hunden skal ideelt sett ikke runde kjeblene/fatet for tett (nær). Avhengig av rase er ca. 30 - 70 cm en passende avstand fra kjeblene/fatet. Momentet (stå/dekk) utføres når hunden er på vei tilbake og har passert kjeblene/tønne med minst 2 meter. Avstanden på to meter kan markeres med kjebler, bånd eller halvkuler. I tillegg til en verbal kommando er det tillatt med et samtidig hånd-tegn. Etter ca. tre sekunder gis ordre "åpent eller lukket hinder....kommander", hvorpå fører kommanderer hunden til å hoppe riktig hinder og returnere til fører for selv å innta utgangsstilling.

Dommeranvisning:

Det skal legges vekt på hundens vilje til å følge kommandoer og dirigering, hundens tempo og at den tar kortest mulig vei, men i en passende avstand fra kjeblene/fatet. Symmetri og at hunden søker seg mot midtlinjen når den vender tilbake, er også ønsket. Hunden skal bevege seg i god fart og holde samme tempo, minimum raskt trav. Treghet vil føre til trekk i karakter (1-5). Rase skal tas i betraktning ved bedømmelse av hastighet og avstand fra kjeblene/fatet.

En hund som snur før kjeblen/fatet, må dirigeres rundt kjeblene/fatet, og det gis ikke høyere enn 7. (-2 for feil og -1 for omdirigering) Øvelsen underkjennes (=0) dersom hunden ikke runder kjeblene/fatet. Fører har to ekstra dirigeringskommandoer for å få hunden rundt kjeblen. (-1 for hver ekstra kommando hvis hunden adlyder)

Derom hunden, etter å ha passert kjeglene, stopper av seg selv (uten kommando, åpenbart for tidlig), bør den sendes rundt og stoppes igjen. Det gis ikke høyere karakter enn 7.

Ved vurderingen av stoppet vektlegges hundens villighet til å adlyde stoppkommandoen. Det er opp til føreren å bestemme når den skal gi stoppkommandoen. Det kan imidlertid ikke gis før hunden har passert kjeglene med minst 2 meter.

En hund som tar feil posisjon, gis høyst 8.

Dersom fører stopper hunden for tidlig, men slik at den tydelig har passert kjeglen (med minst en meter), skal det trekkes 2 poeng.

Om hunden er avventende til kommandoene, skal 2-4 poeng trekkes fra. Hvis det virker som det er uavhengig av kommandoen (det vil si at den stopper litt før kommandoen), skal 2 poeng trekkes fra. Hunden må forbli i sin posisjon (stå / ned) til førerens innkallingskommando. Hvis hunden starter for tidlig etter stopp, bør det trekkes 2-4 karakterer. Det kan til og med føre til underkjent øvelsen, hvis hunden starter er veldig tidlig (f.eks. før konkurranseleders kommando). Hund som stoppes ved feil hinder, for så å la seg dirigeres (2 kommandoer) til den rette, kan høyst få 7. Hund som dirigeres fra feil hinder uten stopp, trekkes fra 1-2 poeng. Trekk for ekstra dirigeringskommando avhenger av hundens villighet til å følge dem og kommandoens kraftfullhet/overdrevenhet. Det kan bli 1-2 karakterer trekk pr. Kommando. Trekk for andre ekstra kommandoer bør være i henhold til de generelle retningslinjene. Hvis hunden berører eller kolliderer med en kjele / kjele eller fat, trekkes 1 - 3 karakterer, avhengig av kraftfullheten/intensiteten av kollisjonen. Hvis hunden velter en kjele/kjeler, trekkes 2-3 karakterer. Hvis hunden går mellom settet med kjeler gis ikke høyere enn 7. Hvis hunden berører hinderet når den hopper, skal det trekkes 2 poeng.

Hvis hunden river bommen på det åpne hinderet, skal det også trekkes 2 poeng.

Øvelsen underkjennes dersom (=0):

1. Hunden hopper et hinder på vei ut til kjeglene.
2. Føreren gir stoppkommandoen (stå/dekk) tydelig for tidlig, det vil si når hunden fortsatt er ved siden av kjeglen **eller nettopp har passert kjeglen.**
3. Hunden ikke stopper på kommando (innen 3 ganger sin kroppslengde).
4. Hunden ikke hopper over hinderet eller hopper feil hinder.
5. Hunden klatrer på hinderet.
6. **Lukket** Hinderet rives ned eller hunden tar ansats på hinderet.
7. Føreren viser hundens retning eller berører hunden ved startpunktet.

Øvelse 2.10

Helhetsinntrykk

Koeffisient 2

Dommeranvisning:

Når man bedømmer helhetsinntrykket, vil hundens arbeidsvilje og vilje til å adlyde kommandoene være avgjørende. Nøyaktighet og presisjon er viktig, samt naturlige bevegelser hos både føreren og hunden. For å oppnå en høy karakter må både fører og hund

fungere godt som et team, vise gjensidig glede i å jobbe sammen og god sportsånd. Hund og førers opptreden under og mellom de enkelte øvelser påvirker karakteren for helhetsinntrykket.

Hvis hunden er ute av kontroll og forlater føreren under eller mellom øvelsene (selv én gang), men forblir i ringen, gis ikke høyere karakter enn 5 for helhetsinntrykket, forutsatt at hunden har kommet tilbake (ikke mer enn en innkallingskommando). Hvis hunden ikke returnerer til fører eller forlater den en andre gang, blir den diskvalifisert.

Hvis hunden forlater ringen under eller mellom øvelsene eller gjør fra seg i ringen, diskvalifiseres den fra konkurransen

Vær oppmerksom på at høyere karakter enn de som er nevnt ovenfor ikke kan tildeles, hvis de endelige poengene beregnes som et gjennomsnitt av poengene som tildeles av to eller flere dommere som dømmer separate øvelser. ~~Se generelle retningslinjer for bedømmelse punkt 75.~~ **Pkt 75 finnes ikke**

Max poengsum: 320

Anmerkning: For utførelse av øvelsene, se også på «Generell deltagerinformasjon, og bedømmelseskriterier for LP-stevner».

Lydighetsprøve Klasse III

(gullmerket med blå emalje)

Øvelse 3.1 & 3.2

Øvelse 3.1	Felles sitt 2 min med skjult fører	Koeffisient 2
Øvelse 3.2	Felles dekk 1 minutt med innkalling	Koeffisient 2

Kommando: Ord for «sitt», «bli». Ord eller hånd-tegn for «kom».
Ord og/eller hånd-tegn for «dekk»

Utførelse: Øvelsene 1 og 2 gjennomføres som en sammenhengende øvelse. Ekvipasjene blir stilt opp på linje med 4-5 meters mellomrom. Øvelsen starter med hundene i utgangsstilling. På ordre forlater førerne hundene for å gå i skjul. Tiden startes når førerne er i skjul. Etter 2-minutter beordres førerne tilbake i ringen. På ny ordre går førerne til et punkt 10 meter foran sin egen hund og gjør holdt, vendt mot hunden. Øvelse 1 er nå avsluttet, og øvelse 2 starter umiddelbart.

Hund som har forandret stilling i øvelse 1, skal på ordre kommanderes til sitt før hundene legges ned. På ordre, i rekkefølge fra venstre mot høyre, kommanderes hundene, en og en, til å legge seg. Etter 1 minutt skal hundene kalles inn til utgangsstilling. Hundene kalles inn, en etter en, i rekkefølge fra høyre mot venstre. Ordre «Øvelsen slutt» etter at siste hund har inntatt utgangsstilling. Det bør være minst 3 hunder i hver gruppe, maksimum 4. Dommer kan ta med 5 om dette er antall påmeldte i en konkurranse.

Ved spesielle konkurranser med mange konkurrenter, som kvalifiseringskonkurranser, mesterskapskonkurranser og internasjonale konkurranser (CACIOB) kan overdommeren ta en beslutning sammen med dommeren som dømmer gruppeøvelsene om å ha fem hunder i en gruppe.

Førerne bør bli påminnet om at de ikke skal gi sine kommandoer for høyt. Dette kan påvirke de andre hundene og vil også resultere i et sterkt trekk i karakteren.

Øvelsene 3.1 -3.2 oppfattes som en øvelse, og det er dermed ikke en tillatt for føreren å kommunisere med eller belønne hunden på noen måte mellom disse to øvelsene. Det anbefales at området utenfor ringen foran hundene er et lukket område (ingen utenforstående utenom personell er tillatt) under denne øvelsen. I VM konkurranser, uttaksstevner og NM, er denne ordningen obligatorisk.

Dommeranvisning:

Karakterene for øvelse 1 og 2 vises etter at øvelse 2 er ferdig.

En hund som reiser seg eller legger seg i løpet av øvelse 1, underkjennes i øvelse 1. En hund som forlater plassen sin med mer enn 1 ganger sin egen kroppslengde, får null på begge øvelsene. En hund som legger seg eller reiser seg etter at førerne er tilbake i ringen, kan ikke få høyere karakter enn 5. Hund som står eller ligger etter øvelse 1, skal på ordre, kommanderes en etter en, til å sitte. Det vil ikke bli trukket poeng for denne første sitt-kommandoen. Dersom det er nødvendig med ny kommando, trekkes 2 poeng. Dersom hunden ikke lar seg kommandere til sitt, underkjennes øvelse 2. Kraftig kommando, som forstyrrer og påvirker andre hunder i gruppen, er feil og medfører kraftig trekk i karakteren. Dersom en hund reiser seg eller legger seg ved start av øvelse 2, før kommando for dekk er gitt, kan ikke stillingsforandring til sitt kommanderes. Dersom hunden har lagt seg kan det ikke gis høyere karakter enn 7. Dersom hunden har reist seg, kan det ikke gis høyere karakter

enn 8. Hund som legger seg på annen førers kommando, kan ikke gis høyere karakter enn 8, i øvelse 2. Øvelse 2 underkjennes dersom hunden ikke lar seg kommanderes til dekk. Den underkjennes også dersom hunden, i løpet av 1-minutts perioden, forandrer stilling til sitt eller stå eller beveger seg mer enn 1 gang sin egen kroppslengde. Dersom hunden legger seg på siden, kan det ikke gis høyere karakter enn 7. En hund som kommer på annen førers kommando, kan ikke få høyere karakter enn 6 i øvelse 2. Om en hund trenger en ny innkallings kommando, gis høyst 8. En hund som kommer uten noen kommando, får underkjent øvelse 2. Hund som bjeffer en til to ganger i øvelse 1 og 2, skal trekkes 1 til 2 karakterer. Hund som bjeffer mesteparten av tiden, underkjennes i øvelsen. All bevegelse gir trekk i karakter. Rastløshet, for eksempel å skifte vekt fra den ene siden til den andre, fører til trekk i karakter. Hunden har lov til å snu hodet og se seg rundt, og det er lov å vise interesse, hvis det er en distraksjon eller lyd i eller utenfor ringen. Det skal imidlertid ikke gi et inntrykk av rastløshet eller ansenthet. En hund som forlater ringen under øvelse 3.1, men går direkte til fører, vil underkjennes i øvelsene 3.1 og 3.2, og bli tildelt et gult kort, men er ikke diskvalifisert fra konkurransen. Dersom en hund reiser seg og går nærme en annen hund slik at det forstyrrer eller er fare for slagsmål, skal øvelsen stoppes. Øvelsen gjentas for alle hundene unntatt den hunden som har vært skyld i forstyrrelsen.

Øvelse 3.3 og 3.4

Øvelse 3.3	Fri ved fot	Koeffisient 4
Øvelse 3.4	Momenter under marsj, med innkalling	Koeffisient 3

Øvelse 3.3 «fri ved fot» og **3.4** «momenter under marsj» gjennomføres som en sammenhengende øvelse. Øvelsen starter med fri ved fot. Momentene under marsj (sitt/dekk/stå) kan bli utført hvor det måtte passe under fri ved foten, i vanlig-, sakte- og/eller springmarsj. Momentene (stå/sitt/dekk) skal gjøres fortløpende etter hverandre.

Øvelsene 3.3 og 3.4 bedømmes hver for seg, så det må klart fremgå når øvelsen fri ved fot pågår og når øvelsen momenter under marsj pågår. Og eventuelt når fri ved fot fortsetter. Det er to forskjellige varianter av øvelsen «momenter under marsj»:

1. Tilbake til hunden/ ta hunden med
2. innkalling av hunden

Begge disse må bli utført.

Alle hundene i samme konkurranse bør gjøre øvelsen «fri ved fot og momenter under marsj» etter samme mønster.

Det er anbefalt å tilpasse opplegg og metode for gjennomføringen av øvelsen etter arrangementets størrelse og type. Maks tidsbruk på disse øvelsene bør ikke overstige ca. 4,5 minutter.

Øvelse 3.3 **Fri ved fot** **Koeffisient 4**

Kommando: «fot»

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. På ordre skal føreren utføre vanlig marsj, sakte marsj og springmarsj sammen med vendinger, helomvendinger og holdter.

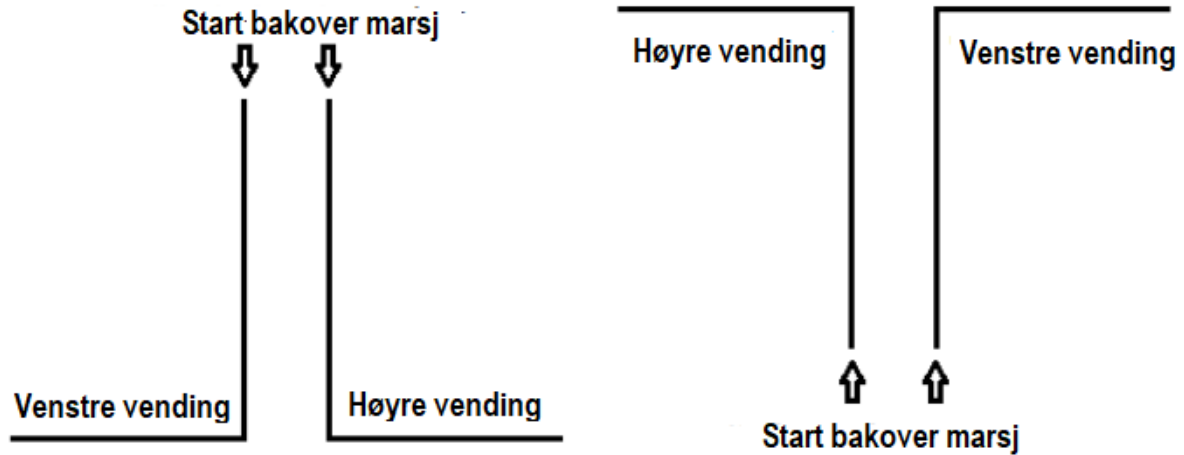
Øvelsen skal inneholde 2-3 stegs forflytninger i ulike retninger, og vendinger på stedet.

Øvelsen skal inneholde baklengsgange på ca. 5-10 meter (15-30 steg). Baklengs gange skal inneholde en vending. Det bør kontrolleres at området der baklengsgangen skal utføres er

jevn og kan utføres på en sikker måte. Konkurransелеder bør gjøre markeringer i bakken slik at distansen på baklengsgangen blir korrekt.

Det skal tas hensyn til at noen raser / førere bruker mer / mindre tid når de går det samme mønsteret.

De generelle retningslinjene beskriver utførelsen av «fri ved fot» mer detaljert.

Dommeranvisning:

Hund som forlater fører eller følger fører på mer enn ½ meters avstand gjennom store deler av øvelsen, skal underkjennes. Ved treghet skal det ikke gis mer enn karakteren 6-7.

Mangel på kontakt og ekstra kommandoer er feil. Ved gjennomgående skjev fot-posisjon (ikke parallell) trekkes det 1-3 poeng. Senker fører farten og stopper før, under eller etter vendinger vil det føre til karaktertrekk. Avstanden mellom hund og fører skal være tydelig. Det fører til trekk i karakter hvis en hund går veldig nær fører, enda mer dersom det er på en slik måte at det forstyrrer eller hindrer fører, enda mer dersom hunden klenger eller berører fører. En viss forsiktighet fra førerens side er tillatt ved baklengsgange. Det skal ikke trekkes mer enn 1-2 poeng, hvis baklengsgangen ikke er feilfri.

Øvelse 3.4

Momenter under marsj, med innkalling

Koeffisient 3

Kommando: «Fot», «stå»/ «sitt»/ «dekk», «hit», «fot».

Ingen håndtegn

Utførelse: Øvelsen starter fra holdt, og konkurransелеder kommanderer tydelig at «øvelse 3.4 starter», eller «momenter under marsj starter». Se figuren under for utførelse av øvelsen. De ulike momentene kan blir lagt inn hvor som helst i øvelsen «fri ved fot», men de må gjøres fortløpende etter hverandre med en kort fri ved fot mellom (4-5 meter).

En av momentene må inkludere en innkalling. Det er dommeren som avgjør hvilke to av de tre momentene (stå, sitt, dekk) som skal utføres og i hvilken rekkefølge de skal utføres, hvordan øvelsen skal utføres og fra hvilket moment innkallingen skal skje. Deltakerne vil bli informert om momentene og utførelsen av disse før konkurransen. Alle deler av øvelsen skal utføres på konkurransелеders kommando. Detaljene i øvelsen, også førers vendinger, hvilket tempo fører skal ha før og etter å ha forlatt hunden, må være tydelig forklart for deltakerne før konkurransen. Tempoet til fører, før og etter å ha forlatt hunden, er normalt vanlig marsj. Springmarsj kan også brukes, men ikke i normale nasjonale konkurranser. Springmarsj kan

brukes i f.eks mesterskapskonkurranser, internasjonale konkurranser, kvalifiseringskonkurranser og lignende

Momentene og rekkefølgen av disse bør være likt for alle deltakerne i en og samme konkurranse.

Øvelsen starter når fører har gjort holdt, og konkurranseleder annonserer start av øvelse 3.4/ moment under marsj. På ordre starter føreren vanlig marsj (eller springmarsj). Etter ca. 4-5 meter i vanlig marsj (eller springmarsj), gir konkurranseleder fører ordre om å kommandere første moment (stå/sitt/dekk). Fører forlater hunden i samme tempo (vanlig marsj eller springmarsj). Etter å ha forlatt hunden, kan fører få ordre om å gjøre venstre vending, høyre vending, helomvending og/eller holdt, kalle inn hunden eller en kombinasjon av disse.

Alternativer etter at fører har forlatt hunden i ett moment:

1. Tilbake til hunden/ta hunden med
2. Innkalling av hunden

1. Tilbake til hunden

1.1 Fører forlater hunden i en rett linje på ca. 4-5 meter, gjør helomvending og/eller stopper på konkurranseleders kommando, går tilbake og passerer hundens venstre side på ca. 0,5 meters avstand. På ordre fra konkurranseleder gjøres helt om marsj ca. 2-3 meter bak hunden, for så å gå tilbake inntil hunden og kommanderer den i fot posisjon, eller fortsetter uten holdt og tar hunden med seg i marsj.

1.2 Fører forlater hunden i en rett linje på ca. 2-3 meter, og på konkurranseleders ordre gjør vending til venstre eller høyre, eller helomvending og for så å gå tilbake til hunden som beskrevet over.

2. Innkalling av hunden

2.1 Fører forlater hunden i en rett linje på ca. 4-5 meter, og på konkurranseleders kommando gjør helomvending og holdt. På fornyet ordre kaller fører (verbalt) inn hunden. Dersom det benyttes håndtegn i tillegg trekkes det poeng. Når hunden er i utgangsstilling, gir konkurranseleder beskjed om at «øvelse 3.4 over», «Begge øvelser er over», eller «øvelse fri ved fot/øvelse 3.3 fortsetter».

2.2 Fører forlater hunden, og på konkurranseleders ordre gjør vending til venstre eller høyre, eller helomvending. Fører kan gå i en hvilken som helst retning, også bak hunden når innkallingskommando blir gitt. Fører fortsetter marsjen ved innkallingskommando og videre noen meter med hunden. Fører bes om å gjøre en holdt, og konkurranseleder gir beskjed om at «øvelse fri ved fot/øvelse 3.3 fortsetter» eller «øvelse 3.4 er over/øvelsene er over/ øvelse 3.3 og 3.4 er over»

Innkallingen kan bli utført på flere måter, så fører kan for eksempel:

- stoppe og gjøre helomvending og foreta en normal innkalling eller
- gjøre helomvending, stoppe og foreta en normal innkalling eller
- bevege seg bort fra hunden og gjøre en innkalling slik innkalling fra ruta gjøres eller
- gjøre helomvending og gå tilbake mot hunden, passere hunden og kalle den inn.

Konkurransелеder gir beskjed før øvelsen moment under marsj starter. Konkurransелеder gir ordre til fører om når øvelsen starter, når kommando skal gis for stå/sitt/dekk, hvilken retning fører skal gå i, når vending til venstre eller høyre skal utføres, når det skal gjøres helomvending, når innkalling skal utføres og når holdt skal utføres.

Konkurransелеder gir beskjed om når «første del av denne øvelsen er over». Det vil si når første momentet er utført. Ekvipasjen fortsetter videre med fri ved fot, og etter en marsj på 4-5 meter vil det bli gitt ordre om å kommandere andre momentet i øvelsen som beskrevet over. Øvelse 3.4 er ferdig når det andre momentet er utført og konkurransелеder sier «øvelse 3.4 over/øvelse momenter under mars er over». Fri ved fot fortsetter deretter eller så er begge øvelser avsluttet. Dette avhenger av hvor øvelse 3.4 er plassert.

Det er anbefalt at konkurransелеder informerer fører om hvorvidt han/hun skal ta med seg hunden når den passerer bakfra eller om fører skal passere hunden uten å ta den med.

Forslag til konkurranseleders kommandoer

- "Fri ved fot er ferdig , start av 1. moment, med Innkalling"
- " 1. moment er ferdig , 2. moment starter"
- "Moment øvelsen er ferdig (3.4), øvelse fri ved fot/3.3 starter,
- "Momentøvelsen er ferdig, fri ved fot fortsetter,
- " Begge Øvelsene er slutt, takk".

Dommeranvisning

Ved bedømmelse av øvelsen skal utførelsen av fri ved fot tillegges oppmerksomhet. For å oppnå karakter i øvelsen må minst et moment utføres korrekt.

En hund som mister ett moment, kan høyst få karakteren 7. Mister hunden begge momentene underkjennes øvelsen.

Hunden mister et moment, hvis:

- hunden stopper i en annen stilling enn tilsiktet
- hunden beveger seg mer enn en kroppslengde etter at kommando er gitt,
- hunden beveger seg mer enn en kroppslengde etter først å ha stoppet,
- hunden starter før innkallingskommando er gitt.
- det må brukes ekstra kommando for utførelsen av et moment
- det brukes overdrevent hånd- eller kroppssignal i forbindelse med kommandering av momentet.

Hvis hunden stopper, men tar feil moment, kan innkalling gjøres, men det gis ikke høyere enn 7, forutsatt at innkallingen har vært bra.

Hvis hunden har beveget seg klart mer enn en kroppslengde eller hunden ikke helt klarer å stoppe i et moment, kan ikke innkallingen gjøres fra denne posisjonen, og øvelsen underkjennes.

Øvelsen underkjennes, hvis hunden forlater sin posisjon og løper til fører før innkalling.

Momentet underkjennes dersom hunden ikke i det hele tatt utfører et moment, ikke har stoppet før fører har gått 4 meter fra hunden, gjort holdt, gjort en vending, eller gjort

helomvending. Momentet underkjennes dersom hunden ikke holder momentet og kommer til fører før innkallingskommando.

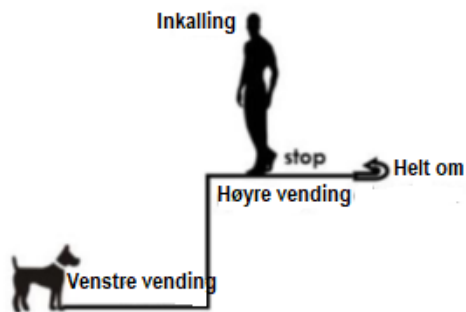
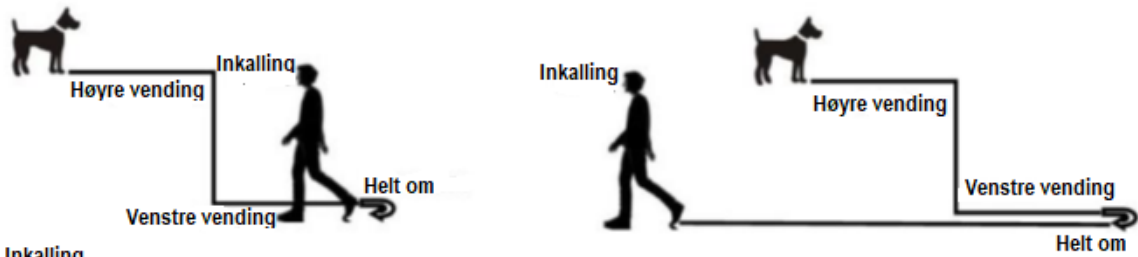
Dersom hunden inntar riktig stiling, men ikke kommer på innkalling (to innkallinger), gis ikke høyere enn 6. En andre innkallingskommando eller et håndsignal på innkallingen gir 2 poengs trekk. Ved bedømmelsen bør det tas hensyn til utgangsstillingen, fri ved fot før stoppene, utførelse av stillingene, og holdter. Fri ved foten forut for utføring av momentet skal være i samme tempo som de andre delene av fri ved foten, det skal ikke endres gangfart før stillingsforandringene.

Treghet i bevegelser og momenter(sitt/stå/dekk), å innta feil moment, skjeve momenter, dårlig fri ved fot, endring av gangfart, avrundede vendinger (også utført av fører), å ikke gå riktig, og å snu for å se på hunden er feil. Slike feil skal føre til trekk i karakteren tilsvarende 1-5 poeng.

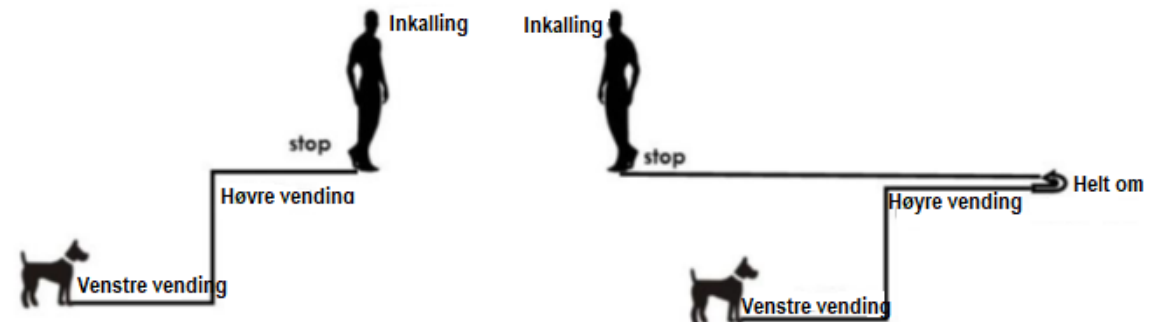
Det er ikke tillatt med ekstra kommandoer under utførelse av momentene stå/sitt/dekk. Slike ekstra kommandoer underkjenner det aktuelle momentet. Overdrevent hånd- eller kroppssignal på stå /sitt/dekk kommandoer og å snu seg for å se på hunden er grove feil, og vil føre til kraftig reduksjon i karakteren. Det vil kunne trekkes fra 1-5 poeng. Avhengig av deres styrke og varighet kan momentet også bli underkjent.

Oppsummering:

- Dersom hunden utfører et feil moment (1) og et bra (2) moment + god innkalling (2) gis ikke høyere enn 7.
- Dersom hunden ikke tar et moment (f.eks fortsetter å gå, ingen stopp i det hele tatt) + innkalling (dette betyr ingen innkalling) er øvelsen underkjent (= 0), selv om det andre momentet er bra.
- Dersom utførelsen av ett moment har klart for mange skritt, men hunden stopper til slutt, og en vellykket innkalling er gjort, underkjennes øvelsen selvom det andre momentet er bra.
- Dersom begge posisjonene/momentene er bra, men innkallingen mislykket gis ikke høyere enn 6.

Noen eksempel for øvelse 3.4

Øvelse 3.5

Innkalling med stå/sitt/dekk

Koeffisient 3

Kommando: Ord og tegn for «dekk», «bli» og «kom» (3 ganger).

Fører må bruke verbal kommando i alle deler av øvelsen, men det er også tillatt å bruke håndtegn for momentene stå, sitt og dekk sammen med kommando-ordene. [Håndtegn: en eller begge hender kan brukes]

Beskrivelse: Det er dommeren som avgjør hvilke to av de tre momentene (stå, sitt, dekk) som skal utføres og i hvilken rekkefølge de skal utføres. Deltakerne vil bli informert om de valgte momentene og rekkefølgen ved begynnelsen av konkurransen.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. Hunden kommanderes til dekk. Fører forlater så hunden og går ca. 30-35 meter til anvist plass. På ordre kalles hunden inn. På 1/3-del av distansen, markert med markør, kommanderes hunden til å utføre første moment. Ny ordre om innkalling blir gitt, og hunden kommanderes til å utføre andre moment på 2/3-deler av distansen, også anvist med markør. På ny ordre kalles hunden inn til utgangsstilling. Stedet for stoppmomentene skal være merket noen meter til siden for der hunden skal løpe med små markører, «hatter» eller en annen form for markering som er synlige for fører.

Konkurransелеder gir kun ordre for når fører skal kalle inn hunden. Fører gir stoppkommandoer på eget initiativ ved markørene. Kommandoord kan gis med et samtidig håndtegn ved stoppmomentene, som ikke skal vare lengre enn kommandoordene. Alle kommandoord må bli gitt tydelig.

Hundens navn kan brukes i forbindelse med innkallingskommandoene, men det skal være en sammenhengende kommando. Innkallingskommandoen skal ikke fremstå som to kommandoer.

Dommeranvisning:

Det er viktig at hunden reagerer villig på alle innkallingskommandoer. Hunden skal bevege seg med godt tempo og opprettholde farten, i det minste hurtig trav. Trege bevegelser og avventning i forhold til momentene er feil. Når man bedømmer fart, skal det tas hensyn til rasen. Hunden skal begynne momentene straks etter kommando er gitt. Når man bedømmer momentene, skal man også ta hensyn til hundens tempo. Det kan vises en viss toleranse når det gjelder å stoppe for hurtige og tunge hunder, men ikke for langsomme hunder. For å oppnå høyeste karakter, kan hunden ikke bevege seg mer enn 1 gang sin egen kroppslengde etter at kommandoen er gitt, uansett hvor hurtig hunden er. Om hunden beveger seg ytterligere skal det vises ved å trekke poeng. En langsommere hund skulle kunne stoppe hurtigere. ~~Dersom en hund sklir, blir dette sett på som en feil, og vil føre til poengtrekk.~~

For å godkjenne et stoppmoment skal hunden ikke bevege seg mer enn ca. 3 ganger sin kroppslengde. Ved bruk av en ekstra innkallings kommando fra start eller fra første stoppmoment gis et trekk på 2 poeng. Ved bruk av mer enn totalt 3 innkallinger gis ikke høyere karakter enn 8. Øvelsen underkjennes ved bruk av en tredje innkallingskommando fra et moment eller om hunden ikke er kommet til utgangsstilling på fem

innkallingskommandoer. Hund som mister ett moment (f.eks. ikke stopper innenfor 3 ganger sin kroppslengde), skal ikke ha høyere karakter enn 7. Hund som ikke stopper i det hele tatt i ett av momentene, skal ikke ha høyere karakter enn 5. Øvelsen underkjennes dersom begge momentene mislykkes eller de utføres feil. Hund som stopper i feil stilling ved utførelsen av ett av momentene, kan høyst få 7. Dersom en hund skifter stilling gis det et trekk på 2 poeng. Hund som stopper i rett stilling, for så å forandre den, skal høyst ha 8. Hund som reiser seg, setter seg opp eller beveger seg mindre enn en gang sin egen kroppslengde før første innkallingskommando, skal ha høyst 8. Hund som forlater plassen sin med mer enn en gang sin egen kroppslengde før første innkallingskommando, underkjennes i øvelsen.

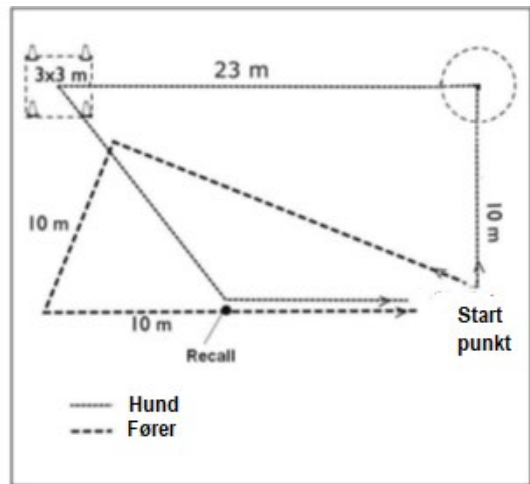
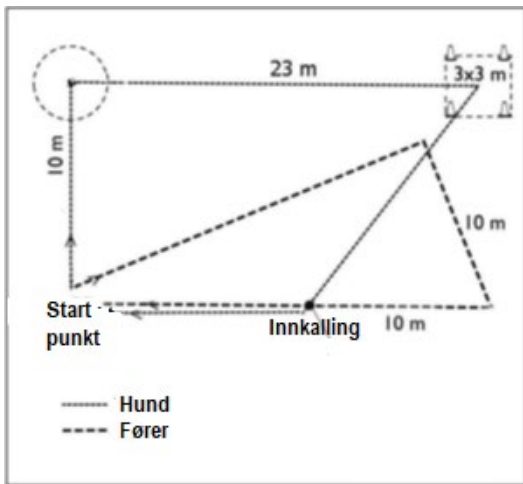
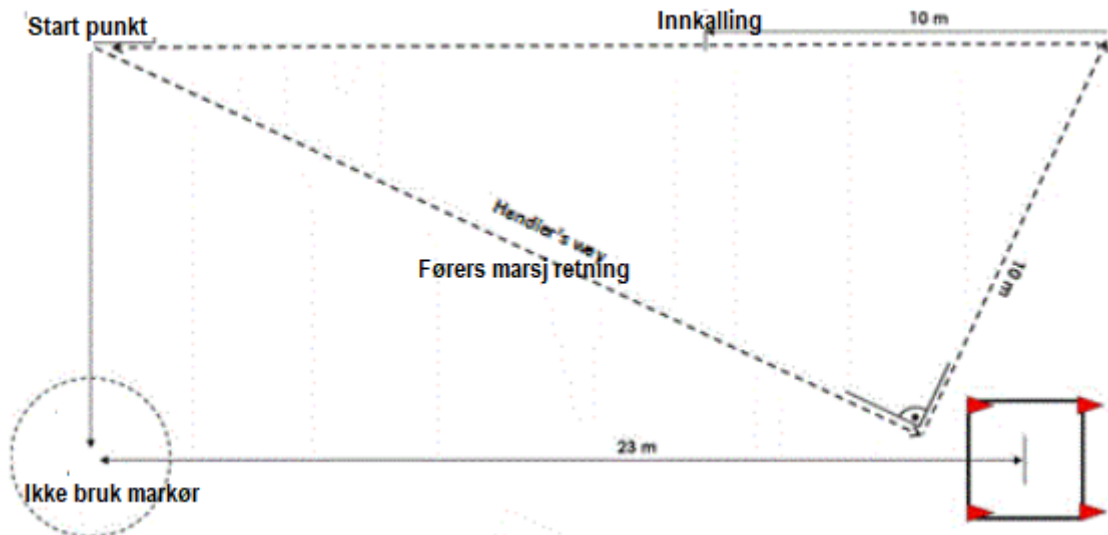
Øvelse 3.6 Fremadsending med dirigering, dekk og på plass Koeffisient 4

Kommando: Ord for «fram, stå, høyre/venstre, dekk og innkallingskommando» og hånd signal.

Beskrivelse: Før øvelsen starter skal dommeren ha beskjed om føreren vil kommandere hunden til stå før ned-dekket i firkanten.

Startpunktet markeres med en liten markør. En synlig sirkel med 2 meter radius, har senter ca. 10 meter fra startpunktet. Midtpunktet i sirkelen skal ikke markeres på noen måter. Omkretsen av sirkelen skal bli synliggjort enten ved å bruke minimum 8 tape biter, kalk, markeringsspray, eller en hel sirkel. Markeringen skal ikke være iøynefallende for hunden. Oppmerkingen er kun for å hjelpe føreren og dommeren til å vurdere om hunden er på utsiden eller innsiden av sirkelen. Markeringen av omkretsen av sirkelen skal ikke være iøynefallende for hunden. Hvis hele omkretsen er markert, skal det være liten forskjell på selve markeringen og underlaget. Det er ikke lov å bruke tau, plastikk deler etc. som synes godt for hunden.

Størrelsen på ruten er 3 m x 3 m. Avstanden fra midtpunktet i sirkelen og til midtpunktet i firkanten er ca. 25 meter. Kjegler (ca. 10 - 15 cm høye) markerer firkanten i hvert hjørne. Synlige linjer (f.eks. tape, krittlinjer og bånd) skal koble kjeglene på den ytre siden. Sirkelen og firkanten skal være minst 3 meter fra ringens sider. I mesterskap skal man forsikre seg at det ikke er mulig å dobbel handle hunden.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling. Fører sender hunden inn i sirkelen, hvor hunden kommanderes til å stå. For å oppnå høyeste poengsum, skal hunden være innenfor sirkelen med alle fire beina. Føreren kan sende hunden til ruta selv om hunden ikke er 100 % inne i sirkelen. Dette vil gi trekk i karakteren. Hvis hunden er helt utenfor sirkelen, må den dirigeres inn i sirkelen.

Etter ca. 3-4 sekunder, sender føreren hunden inn i firkanten. Hunden kommanderes til å dekke inne i firkanten, evt. stå før ned-dekket. Dersom stå brukes, skal stå-momentet være tydelig, og holdes i ca. 3 sekunder, før hunden dekkes ned. Hunden skal bevege seg i en rett linje til sirkelen og til firkanten, og skal gå inn i ruta fra fremsiden. På ordre marsjerer føreren ut mot hunden, og ca. 2 meter fra hunden gis føreren ordre om å fortsette marsjen, 90 grader, mot høyre/venstre. Etter ca. 10 meter gis ordre om marsjvending mot startpunktet for øvelsen. Etter ca. 10 meters marsj får fører ordre om å kalle inn hunden på plass under fortsatt marsj. Ved startpunktet for øvelsen gis føreren ordre om holdt. Vinklene fra startpunktet for sirkelen, gjennom sirkelen og til midtpunktet av ruta skal være 90 grader. Hunden må følge kommandoene, for eksempel hvis en stå kommando er gitt i sirkelen, eller en stå kommando er gitt i ruten, må de adlydes, og hvis ned kommandoen i ruten gis direkte, bør den være umiddelbar. Hunden skal ikke stoppe eller gå ned uten at den kommanderes. Dersom hunden utfører momentene selv skal det trekkes poeng.

For å unngå trekk for ekstra kommandoer bør det ikke brukes mer enn seks kommandoer, hvorav en av de seks kommandoene er stå-kommando i firkanten. Alternativt kan fører kommandere i direkte dekk og dermed bare bruke fem kommandoer.

Håndsignaler kan kombineres med verbale kommandoer når hunden omdirigeres, og når den dirigeres fra sirkelen til ruten.

Alle andre kommandoer utenom stå, ned og ekstra dirigerings kommandoer utførers etter ordre fra konkurransleder.

Dommeranvisning:

Hundens vilje til å følge kommando og dirigering, hundens tempo og at den velger kortest mulig vei (rett linje) til ruta og sirkelen skal vektlegges. Det er ikke tillatt å vise hunden retning til ruta eller sirkelen, eller berøre hunden ved startpunkt. Dette vil føre til at øvelsen underkjennes. Det er heller ikke tillatt å vise hunden retningen til sirkelen eller ruta før øvelsen starter. En «håndberøring» (touch) er tillatt før start. Med dette menes at hunden berører føreren og ikke omvendt, og det kan ikke gi noe inntrykk av å vise retninger.

Forflytter føreren seg bort fra startpunktet under kommandering, skal øvelsen underkjennes. Ved overdrevent mye kroppsspråk og bevegelse fra føreren skal det ikke gis høyere karakter enn 8. Håndsignaler er kun tillatt hvis hunden må omdirigeres/dirigeres. Et håndsignal gitt når hunden er ved siden av fører, gir 2 poeng trekk.

Hvis hunden beveger seg sakte eller veldig sakte, gis ikke høyere enn 6-7 poeng.

Dersom hunden utfører momentene selv, fører dette til trekk i karakteren. Det vil si hvis hunden stopper eller legger seg ned uten kommando 1-2 poeng trekk.

Sirkelen:

Avhengig av hundens posisjon i sirkelen, kan fører enten omdirigere hunden lenger inn i sirkelen eller sende den rett til ruta. Hvis hunden står på utsiden av sirkelen, må føreren omdirigere hunden inn i sirkelen før den sendes til ruta (obligatorisk). Hvis hunden står på den tenkte linjen til sirkelen, er det valgfritt å omdirigere inn i sirkelen.

- Hvis hunden er innenfor sirkelen med alle fire beina uten ekstra kommandoer, skal det ikke trekkes poeng. (kun ved treghet eller buet retning).
- Hvis hunden står på den tenkte linjen til sirkelen trekkes det fra 1/2 -3 poeng, avhengig av plassering.
- Dersom hunden har tre bein inne i sirkelen, gis høyst 9.
- Dersom hunden har to bein inne i sirkelen, gis høyst 8.
- Har hunden bare ett bein inne i sirkelen, gis høyst 7. Føreren kan i dette tilfelle omdirigere hunden inn i sirkelen, hvis hunden adlyder på første forsøk, trekkes kun 2 poeng; ett for omdirigeringen og ett for stopp kommandoen.
- Dersom hunden står på utsiden av sirkelen, må fører omdirigere den inn i sirkelen. Hvis hunden adlyder på en kommando inn i sirkelen, og en stå kommando, trekkes 2 poeng. Hvis det må brukes en omdirigerings kommando til og en ekstra stå kommando, trekkes 2p til.
- En hund som sitter- eller ligger inne i sirkelen (Når den kommanderes til å stå) skal ikke ha mer enn 8. Hvis de utfører momentet på egenhånd, bør ytterligere 1 poeng trekkes.

Ruten:

Hund som løper inn i firkanten fra siden eller bakfra, skal ha ½ - 1p trekk. Hunden må følge kommandoene (f.eks. hvis en stå-kommando er gitt i ruta, må den stå, og hvis den blir kommandert direkte i dekk, må den gjøre det).

Om hunden stopper ved rutebåndet og føreren gir en ny kommando, må det også gis en ny stå kommando hvis føreren har informert om at hunden skal stå i ruta. Trekk for ekstra kommando skal være maks -1p/kommando, hvis hunden reagerer raskt og presist.

Hvis hunden utfører noen av momentene på egen hånd, trekkes det karakterer (dvs. hvis hunden stopper i sirkelen eller ruta, eller legger seg ned uten kommando. Fører som under dirigeringen tar skritt bort fra startpunktet, underkjennes i øvelsen. Ved overdreven kroppsbruk under dirigering er høyeste karakter 8. En hund som setter seg eller legger seg i sirkelen, kan kun oppnå maks 8p

Hvis hunden har utført dekk-momentet, enten på utsiden av ruta eller på rutebåndet, er ingen omdirigeringskommando tillatt, og øvelsen underkjennes. Hele hunden skal ligge inne i firkanten for å oppnå poeng i øvelsen (unntatt halen).

Øvelsen underkjennes hvis hunden reiser seg eller setter seg opp, før førerens andre vending av marsjen. Etter at fører har gjort andre vending, gis ikke høyere karakter enn 7 dersom hunden bryter dekk før innkallingskommando er gitt. Hund som beveger seg i ruta uten å bryte dekk, trekkes 2-3 poeng. Øvelsen underkjennes (0 poeng) hvis hunden beveger seg ut av ruten før innkallingskommando. Dersom hunden forutser innkallingskommando og løper på konkurranseleders kommandering eller snart etter, skal det trekkes 2-4 poeng.

En andre innkallings kommando, en andre stå kommando (både i sirkelen og i firkanten) eller en andre dekk kommando i firkanten, fører til en reduksjon på 2 karakterer pr kommando. Øvelsen underkjennes dersom en av disse kommandoene må gis en tredje gang.

Trekk for ekstra dirigeringskommando avhenger av hundens villighet til å følge dem og kommandoens kraftfullhet/overdrevenhet. Det kan bli 1-2 karakterer trekk pr. kommando.

Hvis hunden tar feil moment i ruten, trekkes 2 poeng, og hvis hundens stå momentet i ruta er for kort, trekkes 1-2 poeng. Hunden skal stå rolig i ca. 3-4 sekunder.

Trekk for ekstra dirigerings-kommando er avhengig hundens villighet til å adlyde og kommandoens kraftfullhet/overdrevenhet. Det kan trekkes 1 til 2 karakterer.

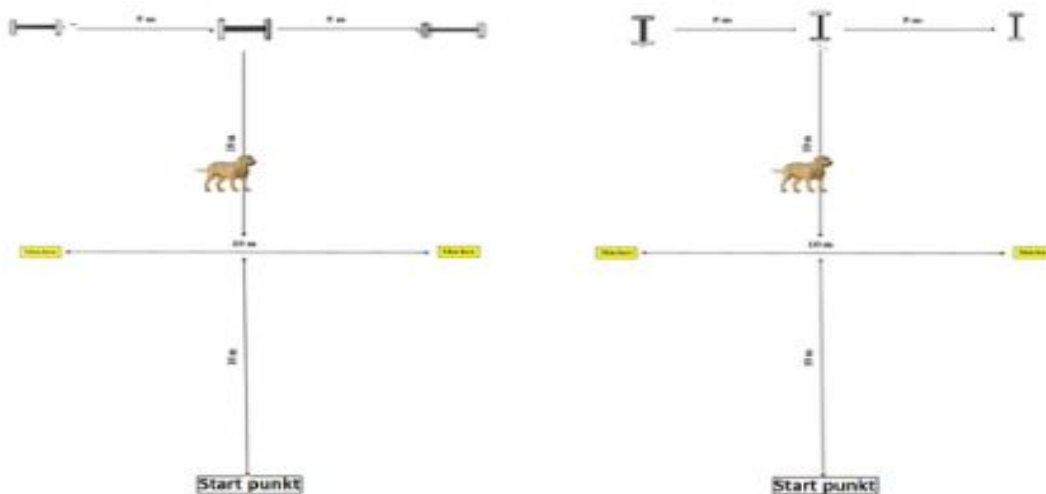
Øvelse 3.7

Apport med dirigering

Koeffisient 3

Kommando: Ord for «frem», «stå». Ord og håndsignal for høyre, venstre eller rett fram. Ord for «apport» og «avlever».

Beskrivelse: Det avgjøres ved trekking hvilken av apportene som skal hentes (høyre/midtre/venstre). Fører får ikke på forhånd beskjed om hvilken som er trukket. Det skal være tre størrelser av apporter tilgjengelig, og føreren står fritt med hensyn til hvilken av størrelsene som skal benyttes. Før øvelsen starter, har konkurranselederen stilt seg i posisjon på linjen hvor apportene skal legges ut. Apportene ligger på linje med 5 m avstand, og de skal ligge minst 3 m fra ringens sider. Startpunktet for øvelsen er ca. 20m fra den midtre apporten. En tenkt linje blir trukket 10 m fra startpunktet, og 10 m fra apportene. Den tenkte linja er markert på hver sin side av linjen med enten tape, kritt eller små koner. Markeringene skal være synlige for dommeren og føreren, men ikke slik at de er iøynefallende for hunden / forstyrrer hunden. Se figur nedenfor.

Apportene kan legges vertikalt eller horisontalt.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling på startpunktet. Det annonseres at øvelsen starter. Konkurranseleder legger så ut tre tre-apporter i samme størrelse, på en linje, lett synlig for ekvipasjen. Uavhengig av hvilken apport som skal apporteres, legger konkurranseleder alltid ned apportene i samme rekkefølge i en konkurranse, enten alltid fra venstre eller fra høyre. Føreren kommanderer så hunden mot den midtre apporten, og etter at den har passert 10 meters linjen blir den kommandert i stå. Føreren kan gi stå kommandoen på et hvilket som helst tidspunkt etter at hunden har passert linjen. Hvis hunden stopper før linjen på 10 meter, må den omdirigeres for å passere linjen. Dette gir trekk i karakteren. Etter ca. 3 sekunder blir føreren informert om høyre, midtre eller venstre apport. Fører kommandere så hunden mot korrekt apport. Hunden skal raskt hente apporten og bringe den tilbake til føreren. Kommando for apport skal gis straks etter dirigeringskommandoen, slik at et opphold mellom kommandoene vil bli oppfattet som en ny kommando.

Dommeranvisning

Det er ikke tillat å vise hunden retning eller berøre hunden ved startpunkt. Dette vil føre til at øvelsen underkjennes. For å oppnå poeng må hunden stå mellom 10 meters linjen og midtapporten.

Hvis hunden må omdirigeres for å passere linjen, gis ikke høyere enn 7.

Stopper hunden på egen hånd, gis ikke høyere enn 6. Dersom hunden står på linjen gis ikke høyere enn 8.

En hund som tar feil moment eller beveger seg etter stoppkommandoen, eller beveger seg når den står, gis ikke høyere enn 8. Dersom hunden beveger seg mer enn én kroppslengde fra stående posisjon før apport kommando gis underkjennes i øvelsen (=0).

Det skal legges vekt på hundens villighet til å følge dirigerings- og stoppkommando, hundens tempo, og at den tar den korteste veien til den korrekte apporten. Trekk for ekstra dirigeringskommando avhenger av hundens villighet til å følge dem og kommandoens kraftfullhet/overdrevenhet. Det kan bli 1-2 karakterer trekk pr. kommando.

Hund som stoppes ved feil apport, og lar seg dirigere til å ta rett apport, skal ha høyst 7.

Hund som dirigeres til rett apport uten stopp, kan høyst få 8. Hund som tar opp feil apport, skal underkjennes i øvelsen.

Når det gjelder tap av apporten og tygging eller biting på apporten se de generelle retningslinjene for bedømming av øvelser.

Øvelse 3.8 Fremadsending rundt en gruppe kjegler/fat, stå/sitt/dekk, apportering, hopp over hinder

koeffisient 4

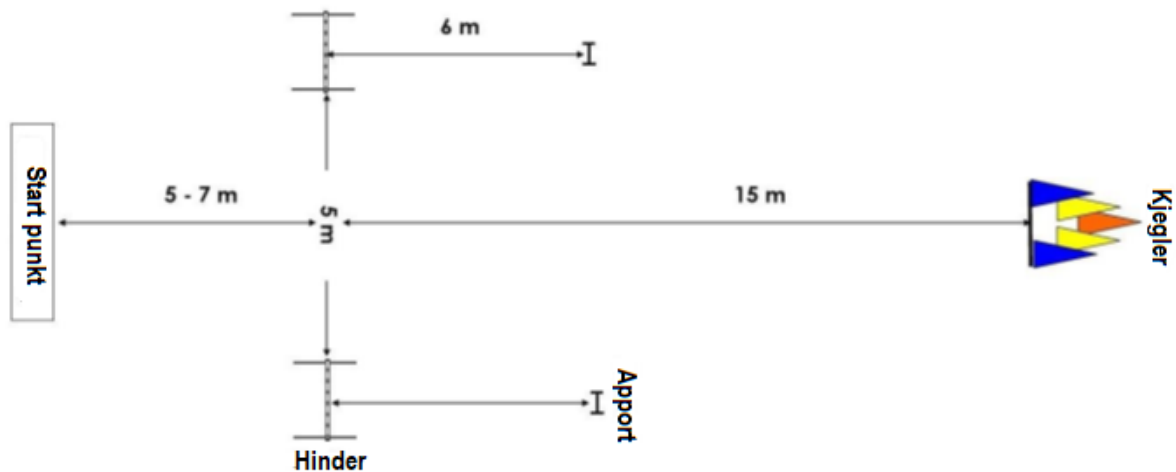
Kommando: Ord for «rundt», ord og evt. Hånd-tegn for «stå/sitt/dekk», «høyre/venstre + apport». Ord for «hopp» og «avlever» («fot»).

Beskrivelse: Før konkurransen starter, vil dommeren avgjøre hvilken posisjon, stå, sitt eller dekk, hunden skal innta etter runding av kjeglen på vei tilbake til føreren. Stillingen skal være den samme for alle deltakerne i konkurransen. Det skal trekkes, høyre eller venstre, apport og korresponderende hinder. Føreren skal ikke vite hvilken retning som trekkes. Føreren får denne informasjonen etter at den har inntatt stillingen sitt/stå/dekk. Apportbukkene skal alltid legges ut fra samme side (fra høyre mot venstre eller fra venstre mot høyre) i konkurransen uansett hvilken apportbukk som skal hentes.

En gruppe kjegler (3-6) eller en tønne/fat (begge ca. 40-50 cm høye) blir plassert i en avstand på ca. 15 meter fra midtpunktet mellom hoppene. Diameteren på fatet skal være ca. 70-80 cm og 3-6 kjeglene skal dekke tilsvarende område. Området bør derfor være 0,4 – 0,5 m². Det er anbefalt at kjeglene blir plassert som vist på figuren nedenfor. Andre alternativer for å plassere kjeglene er vist i vedlegg 4. Hunden skal ikke se at kjeglene/fat plasseres, og kjeglene/fatet skal derfor plasseres før fører står ved startpunktet.

To hindre, et lukket og et åpent med en bunn, plasseres ca. 15 meter fra gruppen med kjebler/fat og står med 5 meters mellomrom. Høyden på hindrene skal være på høyde med hundens manke, men ikke være mer enn 60 cm. Startpunktet er 5-7 meter fra hindrene (førers valg). Apportbukkene legges 6 meter fra hindrene. Se illustrasjonen.

Det skal være tre størrelser av apporter tilgjengelig, tilpasset forskjellige raser, og føreren står fritt med hensyn til hvilken av størrelsene som skal benyttes. Vekten på den største apporten skal være maks 450 g. Størrelsen på apportbukkene bør være i proporsjon med størrelsen på hunden.

I mesterskapskonkurranser/internasjonale konkurranser og uttaksstevner skal alltid kjebler brukes.

Figur for anbefaling av bygging av hindre finnes på slutten av veiledningen i del VII, vedlegg 1.1 & 1.2 og forslag til mønstre for kjeblene er i Vedlegg 4.

Utførelse: Øvelsen starter med hunden i utgangsposisjon ved startpunktet ca. 5-7 meter fra hindrene (førers valg). Konkurransleder kunngjør at «øvelsen starter», og legger ut apportene ca. 6 meter bak hindrene. På ordre sender fører hunden rundt kjeblene/fatet. Hunden skal ideelt sett ikke runde kjeblene/fatet for tett (nær). Avhengig av rase er ca. 30 - 70 cm en passende avstand fra kjeblene/fatet. Momentet utføres etter at hunden har rundet kjeblen, med ca. 2 meter, og før den har passert den tenkte linjen mellom apportene. I tillegg til en verbal kommando er det tillat med et samtidig hånd-tegn.

Etter ca. tre sekunder gis ordre om høyre eller venstre, hvorpå fører kommanderer hunden til å apportere den rette apporten, hoppe det korresponderende hinderet og returnere til fører for avlevering av apport. Konkurransleders ordre er «høyre/venstre» eller «åpent/lukket» og «kommander». Fører skal vente på konkurransleders ordre før hunden sendes. Føreren har lov til å gi en hopp kommando etter at hunden har plukket opp apporten.

Dommeranvisning:

Det skal legges vekt på hundens vilje til å følge kommandoer og dirigering, hundens tempo

og at den tar kortest mulig vei, men allikevel i en passende avstand fra kjeglene/fatet. Symmetri og at hunden søker seg mot midtlinjen før momentet på vei tilbake er også verdsatt. Hunden skal bevege seg i god fart og holde samme tempo, minimum raskt trav. Treghet vil føre til trekk i karakter (1-5). Rase skal tas i betraktning ved bedømmelse av hastighet og avstand fra kjeglene/fatet.

Hunden skal adlyde kommandoene umiddelbart. En hund som snur før kjeglen/fatet, må dirigeres rundt kjeglene/fatet. Dette fører til 3 poengs trekk. Øvelsen skal underkjennes dersom hunden ikke runder kjeglen. Fører har to ekstra dirigeringskommandoer for å få hunden rundt kjeglen. Når det gjelder ekstra dirigeringskommandoer senkes karakteren med 1 for hver kommando hunden adlyder. Etter at hunden har gått rundt kjeglene/fatet skal hunden innta riktig posisjon (stå/sitt/dekk) på kommando.

Dersom hunden etter å ha passert kjeglene, stopper av seg selv (uten kommando, åpenbart for tidlig), bør den kommanderes nærmere og stoppes igjen. Det gis ikke høyere enn 7. Ved vurderingen av stoppet verdsettes hunden villighet til å adlyde stoppkommandoen. Det er opp til føreren å bestemme når de skal gi stoppkommandoen. Det kan imidlertid ikke være før hunden har passert kjeglene med minst 2 meter.

Om føreren stopper hunden for tidlig, men slik at den tydelig har passert kjeglene (minst en meter) senkes karakteren med 2.

For å oppnå poeng, må hunden forbli i sin posisjon (sitt/stå/dekk) til den får kommando om å fortsette øvelsen. En hund som inntar feil posisjon etter runding av kjeglen, kan høyst få 8.

Hvis hunden starter for tidlig etter stopp, bør det trekkes 2-4 karakterer. Det kan til og med føre til underkjent øvelse, hvis hunden starter veldig tidlig (f.eks. før konkurransederes kommando)

Føreren får beskjed om hvilken apport som skal apporteres og det korresponderende hinderet som skal hoppes etter å ha inntatt posisjon (stå/sitt/dekk). Hunden skal fortsette øvelsen etter at konkurranseleder har gitt ordrene «åpent/lukket ... kommander» og fører har gitt videre kommando. Fører har lov til å gi en hoppkommando etter at hunden har plukket opp apporten. Hund som passerer en tenkt linje mellom apportene uten å ha med seg rett apport eller tar opp feil apport, skal underkjennes i øvelsen.

Hund som stoppes ved feil apport eller hinder, for så å la seg dirigeres (2 kommandoer) til den rette, kan høyst få 7. Hund som dirigeres fra feil apport eller hinder uten stopp, kan høyst få 8.

Trekk for ekstra dirigeringskommando avhenger av hundens villighet til å følge dem og kommandoens kraftfullhet/overdrevenhet. Det kan bli 1-2 karakterer trekk pr. Kommando. Trekk for andre ekstra kommandoer bør være i henhold til de generelle retningslinjene.

Hvis hunden berører eller kolliderer med en kjegele eller fat, trekkes 1 - 3 poeng, avhengig av kraftfullheten/intensiteten av kontakten. Hvis hunden velter en kjegele/kjegler, gir det 2-3 poengs trekk. Hvis hunden går mellom settet med kjegler trekkes 3 poeng.

Hund som berører hinderet eller river bommen på det åpne hinderet, kan høyst få 8.

Om hunden er avventende til kommandoene, skal 2-4 poeng trekkes fra. Hvis det virker som det er uavhengig av kommandoen (det vil si at den stopper litt før kommandoen), skal 2 poeng trekkes fra.

Øvelsen underkjennes dersom (0 poeng):

- hunden hopper hinderet på vei ut til kjeglene.
- fører gir stoppkommandoen (sitt/stå/dekk) for tidlig, f.eks. når hunden fortsatt er ved kjeglene/fatet eller nettopp har passert kjeglene/fatet.
- hunden ikke stopper på kommando (innen 3 kroppslengder).
- hunden passerer punktet mellom apportene uten å ha plukket opp riktig apport.
- hunden tar feil apport,
- hunden ikke hopper over hindrene eller hopper over feil hinder.
- hunden river ned eller tar ansatts på hinderet.
- hinderet faller over.
- fører viser hunden retning eller berøre hunden ved startpunkt.

Når det gjelder tap av apporten og tygging eller biting på apporten se de generelle retningslinjene for bedømming av øvelser.

Øvelse 3.9

Neseprøve

Koeffisient 3

Kommando: Ord for «bli eller på plass», «søk/apport», «avlever» («på plass»).

Beskrivelse:

Konkurransелеderen får ikke berøre førerens neseprøvegjenstand, som er merket på forhånd. Førerens neseprøve(2x2x10cm), skal legges ut ca. 10 m fra startpunktet sammen med 5-7 lignende berørte gjenstander. Mønsteret som neseprøvene legges ut i kan variere, men det skal være det samme for alle i en konkurranse. Posisjonen til førerens neseprøvegjenstand bør varieres for hver ekvipasje, og det er ingen begrensning på hvor førerens gjenstand legges i konkurransens valgt mønster. Det skal benyttes nye neseprøvegjenstander for hver deltager.

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling vendt mot stedet neseprøvegjenstandene skal legges ut. Føreren får utlevert neseprøvegjenstanden. Hunden får ikke snuse på eller berøre gjenstanden. Føreren får holde den merkede gjenstanden i ca. 5 sekunder. På ordre leverer føreren sin neseprøvegjenstand til konkurransелеderen.

På ny ordre vender føreren seg helt om. Føreren kan selv bestemme om hunden skal få se at gjenstanden legges ut eller ikke. Nødvendige kommandoer for «på plass» eller «bli» er tillatt. Gjenstandene legges ut med ca. 0,25 meters mellomrom. På ordre vender føreren seg helt om og på ny ordre kommanderes hunden til å søke opp og apportere den korrekte gjenstanden. Hvis hunden arbeider aktivt og målrettet, kan den få holde på i omtrent ½ minutt. Hunden returnerer til fører og avleverer gjenstanden på kommando.

Dommeranvisning:

Ved vurdering av øvelsen, skal det legges vekt på hundens arbeidslyst og tempo. Hund som får snuse på/berøre gjenstanden ved start av øvelsen, tar opp feil gjenstand eller får ekstra

kommando ute ved gjenstandene, skal underkjennes i øvelsen. Hund som snuser på gjenstandene i sitt søk etter førerens gjenstand, eller lett berører (uten å løfte) skal ikke ha trekk. Dersom hunden flytter gjenstandene eller søker over flere ganger trekkes poeng. En ekstra sjekk skal ikke føre til trekk.

Når det gjelder tap av neseprøve og tygging eller biting på neseprøven se de generelle retningslinjene for bedømming av øvelser.

Øvelse 3.10   Kontroll over hunden på avstand   Koeffisient 4

Kommando: Ord for «dekk», «bli», «fot». Ord og/eller hånd-tegn for «sitt», «stå», «dekk» på avstand. Det kan i tillegg brukes en hånd eller begge hender kan brukes.

Utførelse:

Øvelsen starter med hunden i utgangsstilling, med bakparten på en tenkt strek mellom to markører. På ordre kommanderer føreren hunden til å dekke, og på ny ordre går fører til en anvist plass ca. 15 meter fra hunden (det kan kommanderes bli når hunden forlates). Konkurransелеderen anviser når føreren skal kommandere hunden til å skifte mellom stillingene sitt, stå og dekk. Ny stilling skal anvises ca. hvert 3. sekund, og den som anviser skal ikke kunne se hundens utførelse (står ca. 5 m foran hunden og ut til siden). Hver posisjon skal utføres to ganger og den siste stillingen skal være dekk. Hunden skal forandre stilling 6 ganger uten å forflytte seg fra startpunktet. Føreren får så ordre om å gå inntil hunden. På ny ordre kommanderes hunden i utgangsstilling.

Dommeranvisning:

En hund skal ha riktig stilling 5 ganger for å oppnå poeng i denne øvelsen. En hund som mister en stilling, kan høyst få 7. En hund som hopper over en stillingsforandring og tar neste, skal underkjennes. Det skal legges vekt på hurtigheten og tydeligheten av stillingsforandringene, hvor godt stillingene blir holdt og hvor mye hunden beveger seg.

Ved første bruk av én ekstra kommando for stillingsforandring, kan det høyst gis 8. Stillingsforandringen anses som mistet etter andre kommando. Videre ekstra kommando for stillingsforandring medfører 1 karakter trekk. Selv med ekstra kommando på 3-4 stillingsforandringer, kan øvelsen godkjennes dersom momentene utføres raskt med klare stillinger.

For å få poeng må ikke hunden bevege seg totalt mer enn 1 hundelengde fra utgangspunktet uansett retning. Alle bevegelser blir summert, frem og tilbake, sidelengs osv. Hund som setter seg opp etter siste stillingsforandring, før fører har kommet tilbake, kan høyst få 8. Utstrakt bruk av stemme og overdreven eller langvarige håndsignaler fører til trekk i karakter. (Se generelle retningslinjer).

VII VEDLEGG

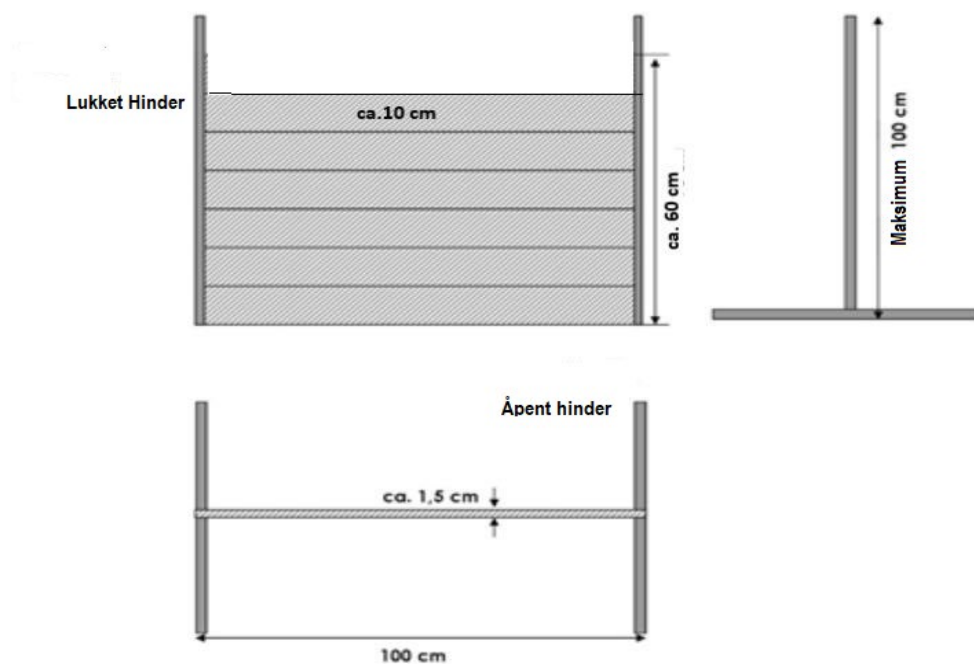
VEDLEGG 1.1 Hinder

Figur av hoppene i øvelse 1.8 i klasse 1, øvelse 2.9 i klasse 2 og øvelse 3.8 i klasse 3.

Maksimal høyde for klassene 1 og 2 er 50 cm og for klasse 3 er maksimal høyde **60 cm**.

Sidestolpene skal være ca. 1 m høye. Føttene på hinderet skal være slik at hinderet er stabilt.

Føttene på hinderet bør, avhengig av konstruksjonen, være minst 50-70 cm lange

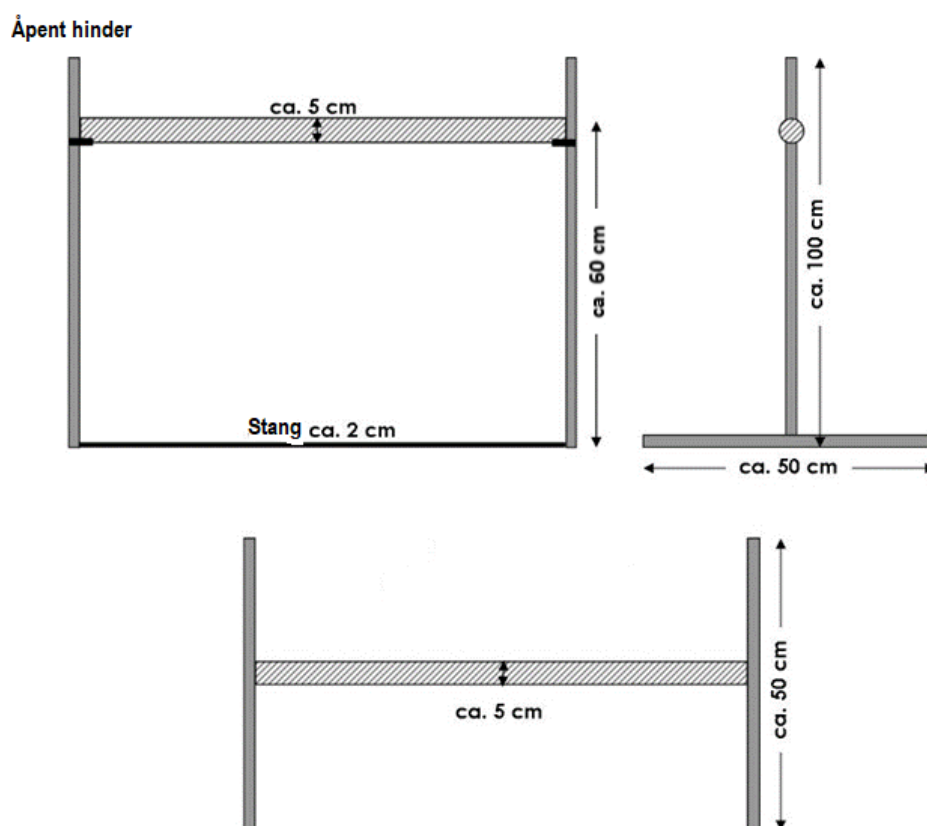
VEDLEGG 1.2 Hopp

Figur av det åpne hinderet til

1. Øvelse 2.9 i klasse 2 og
2. Øvelse 3.8 i klasse 3.

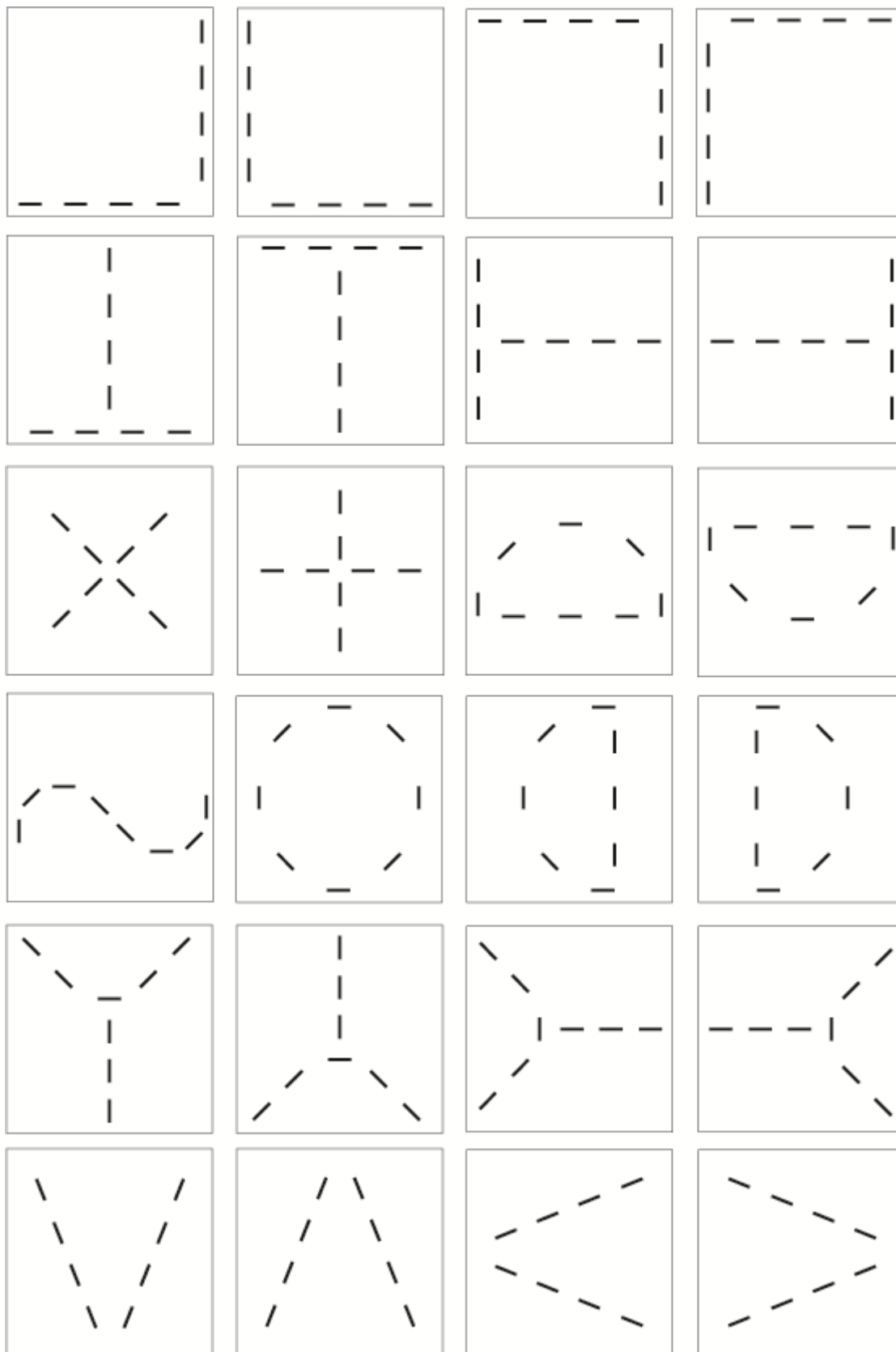
Maksimal høyde for klasse 2 er 50 cm og for klasse 3 er maksimal høyde **60 cm**.

Bommen ligger fritt, slik at den kan falle ned til hver side. Det kan være en sammenhengende tynn stang nederst, men ikke mer enn 2 centimeters høyde fra bakken. Det anbefales at opphengene til bommen er utformet, slik at vinden ikke velter bommen lett. Det bør ikke være noen ekstra støtter for bommen, bare opphenget bommen ligger på.

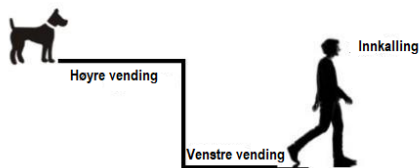
VEDLEGG 2

Forslag til hvordan neseprøver kan legges ut, øvelse 3.9 i klasse 3

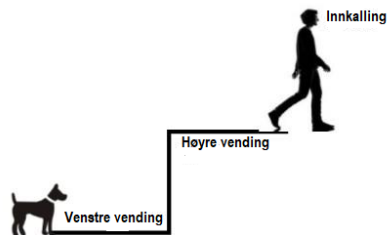

Vedlegg 3 Skjema for stillinger under marsj og retningslinjer for førerens kommandoer

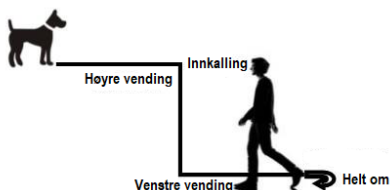
Konkurransелеder kommandoer

Øvelsen 3.4 starter:
Fremad marsj, kommander, høyre vedning, venstre vending, kall inn hunden.

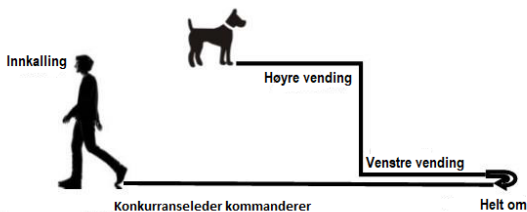
Konkurransелеder kommandoer

Øvelsen 4 starter:
Fremad marsj, kommander, venstre vedning, høyre vending, kall inn hunden.

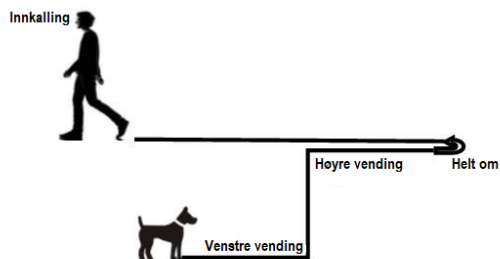
Konkurransелеder kommandoer

Øvelsen 4 starter:
Fremad marsj, kommander, høyre vedning, venstre vending, helt om, kall inn hunden.

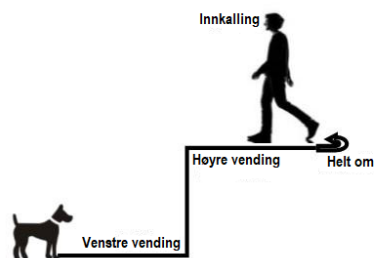
Konkurransелеder kommandoer

Øvelsen 4 starter:
Fremad marsj, kommander, høyre vedning, venstre vending, helt om, kall inn hunden.

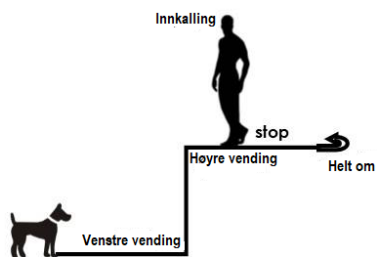
Konkurransелеder kommandoer

Øvelsen 4 starter:
Fremad marsj, kommander, venstre vedning, høyre vending, helt om, kall inn hunden.

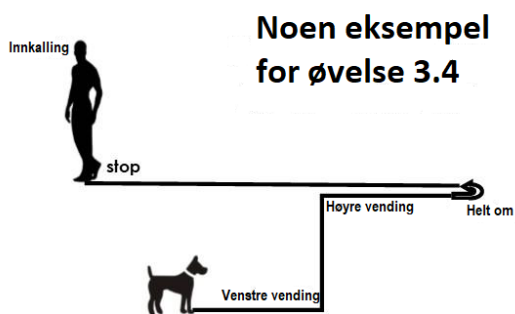
Konkurransелеder kommandoer

Øvelsen 4 starter:
Fremad marsj, kommander, venstre vedning, høyre vending, helt om, kall inn hunden.

Konkurransелеder kommandoer

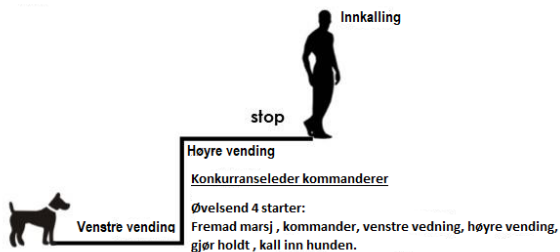
Øvelsen 4 starter:
Fremad marsj, kommander, venstre vedning, høyre vending, helt om og holdt, kall inn hunden.

Noen eksempel for øvelse 3.4

Konkurransелеder kommandoer

Øvelsen 4 starter:
Fremad marsj, kommander, venstre vedning, høyre vending, helt om, gjør holdt, kall inn hunden.

Konkurransелеder kommandoer

Øvelsen 4 starter:
Fremad marsj, kommander, venstre vedning, høyre vending, gjør holdt, kall inn hunden.

VEDLEGG 4 Mønstre for gruppen av kjebler i alle øvelser «Fremadsending rundt kjebler»

Ex 1.8, Klasse 1

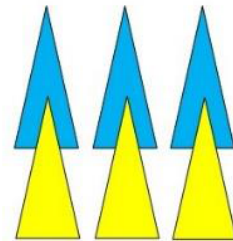
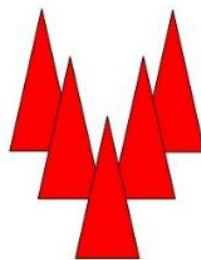
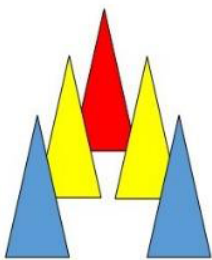
Ex 2.9, Klasse 2

Ex 3.8, klasse 3

Dette er forslag. Det er viktig at arealets forslag er riktig, det vil si at både bredde og dybde skal være ca. 70 – 80 cm.

I alle mesterskapskonkurranser må en gruppe kjebler brukes. En tønne/fat kan brukes i vanlige lydighetsprøver.

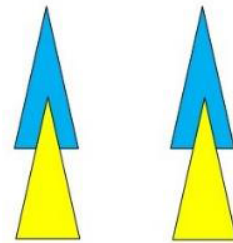
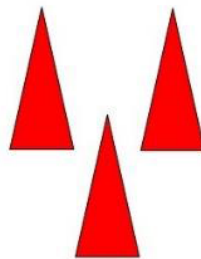
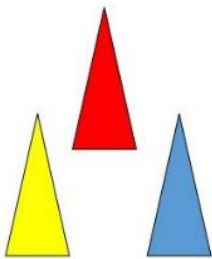
Høyden skal være 40-50 cm. Om bunnen av en kjeble er rundt 25 cm X 25 cm, får vi 75 cm når vi plasserer tre kjebler sammen side om side / etter hverandre. Dette gir en mulighet til å ha et mellomrom på rundt 2-3 cm mellom kjeblene. Ved plassering av to kjebler (fire kjebler utgjør en firkant) kan mellomrommet mellom kjeblene være ca. 20 cm.

Mønstre for gruppen av kjebler.

Arealet av kjeblene skal dekke 0,4 – 0,5 kvadratmeter,

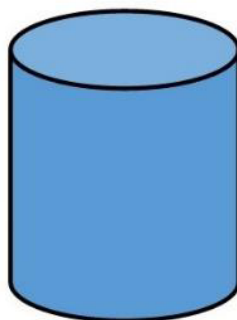
Høyden av kjebleen ca 40 - 50 cm

Alterativt fat/tønne av plast

Diameter på ca 70 – 80 cm

Høyde 40 – 50 cm

Oppsummering av trekkgrunnlag	
Fremadsending / moment i sirkel	Trekkgrunnlag Klasse 3
Feil moment (sitt/Dekk) i sirkelen	-2
Feil moment (sitt/dekk) utenfor sirkelen	Underkjent = 0
Feil moment (sitt/dekk) på sirkelens yttergrense.	Med omdirigering – Feil moment -2 (omdirigering inne i sirkelen + stå) -2 Σ -4 / Maks 6p
Fremadsending / Moment i ruten	Trekkgrunnlag klasse 2 & 3
Feil moment på kommandoen stå i ruten	-2
Stopper og står i ruta uten kommando i ruten	-3 / maks 7
stopper og står på kommando utenfor ruten	Σ -2 (-1 for omdirigering -1 for ny stå kommando)
Fører kommanderer stå, men hunden legger seg	Σ -4 (Feil moment -2 selvstendig - 2)
Fører kommanderer direkte dekk, men hunden står og må få en ny ned kommando	-3
Hunden sitter eller legger seg på utsiden av ruten på kommando eller uten.	Underkjent 0
Apport med dirigering klasse 3	Trekkgrunnlag Klasse 3
Feil moment (sitt/dekk) på stå kommando	-2 (denne gjelder også klasse 2)
Stopper før stå kommando	-3 (utfører selv + ekstra kommando)
Stopper før linjen på kommando	-2
Sende hunden rundt kjebler	Trekkgrunnlag
Selvstendig stopper til eller fra kjebler	-3 (Selvstendig handling og omdirigerings kommando)
Feil moment etter kjebler	-2
Feil moment, men kommanderes til rett.	-2 (-3 om ikke bevegelsen er bra)
Feil moment, kommanderes til rett moment, men hunden utfører ikke	-2 + -2 = 4 (maks 6)

REGLER FOR NORGESMESTERSKAP I LYDIGHET.

1. DELTAKERBERETTIGEDE EKVIPASJER I NM-FINALEN.

Finalen i Norgesmesterskapet er åpent for alle norsk-eide hunder som ikke er fratatt retten til å delta på utstilling/prøve/stevne av Norsk Kennel Klub eller samarbeidende utenlandsk kennelklubb. Dersom fører har utenlandsk statsborgerskap, må fører ha hatt bostedsadresse og bodd i Norge sammenhengene hele det siste året før NM-start. Anmeldelsen undertegnes av hundens registrerte eier, eller av den som overfor arrangør sannsynliggjør sin rett til å utstille hunden.

2. STEVNE. Norsk Kennel Klub arrangerer hvert år Norgesmesterskapet i Lydighet i klasse 3 fortrinnsvis i forbindelse med en internasjonal utstilling. Norsk Kennel Klub kan også sette arrangementet bort til samarbeidende klubb(er). Arrangerende klubbs styre - eller det stevnestyre dette oppnevner - er ansvarlig for at stevnet avvikles på riktig måte, og avgjør saker stevnets leder forelegger. Denne er ansvarlig for den tekniske gjennomføring og for at ordensbestemmelsene overholdes.

Ved stevne arrangert av samarbeidende klubb(er) kan Norsk Kennel Klub oppnevne sin representant.

Stevnet arrangeres over 2 dager.

Første dag arrangeres som en vanlig konkurranse underlagt gjeldende regler for Lydighetsprøver. Stevnet er åpent for alle hunder som er kvalifisert for å delta i klasse 3. Konkurransen bedømmes av minimum 3 dommere. Hver dommer har hver sin ring og øvelsene fordeles på ringene. De 15 beste deltagerberettigede ekvipasjene (ref. pkt. 1) går videre til finale neste dag. Dersom det er flere ekvipasjer på 15. plass, går alle videre til finalen. Andre dag arrangeres som en finale for de kvalifiserte ekvipasjene. Finalen bedømmes i en ring og alle dommere fra kvalifiseringen bedømmer alle øvelser. Høyeste og laveste karakter strykes, og tellende karakter blir gjennomsnittet av de gjenværende karakterer. Om to eller flere deltakere oppnår samme poengsum, fornyes øvelsene 3, 5, og 6 slik at man får kåret Norgesmesteren, nr. 2, nr. 3 og nr. 4. Fornytt øvelse kan bedømmes av samme dommer som tidligere har bedømt øvelsen(e). Det opprinnelige resultat er det offisielle.

3. PREMIERING. Det settes opp pokal til Norgesmesteren og , og de 3 beste i finalen skal også ha rosett. Premiegradene som oppnås er stambokberettigede og offisielle premier.

DEL 6

BEGREPSFORKLARINGER

Begrep / uttrykk	Forklaring
«Adlyde en kommando innenfor en grense»	Grensen på X antall hundelengder regnes fra der hvor hunden befinner seg når kommando blir gitt. Kommando skal gis når hunden er på høyde med angitte markeringer.
Dobbeltkommando	Gjentagelse av kommando
«For å få/oppnå en godkjent karakter»	En godkjent karakter er en karakter høyere enn null. Etter dette uttrykket følger en beskrivelse av hva som er et minimumskrav for at øvelsen skal kunne godkjennes som gjennomført.
«Forflytter hunden seg»	Dette uttrykket tar for seg hvor mye en hund beveger seg fra utgangspunktet i løpet av øvelsen. Om hunden avslutter øvelsen på samme sted hvor den startet, behøver ikke dette bety at den ikke har forflyttet seg.
Helhetsinntrykk	Et uttrykk for samarbeidet hund/fører gjennom hele konkurransen, altså ikke et gjennomsnitt av karakterene i de gjennomførte øvelsene.
Kommando	Hundeførers kommando (ord og/eller tegn) til hunden
«Komme i god fart»	Dette uttrykket betyr at hunden skal vise iver, glede og tempo når den skal tilbake til fører. Det er imidlertid ønskelig at tempoet skal være kontrollert.
Markering/forsterking av kommando	Bruk av flere kommandoer enn tillatt samtidig (for eksempel ord og/eller tegn samtidig med temposkifte, kroppsbevegelse etc.)
«Marsj med vendinger»	Dette betyr at ekipasjen på dommerens ordre foretar en tilnærmet 90 grader sving til høyre/venstre.
Ordre	Dommer/konkurranseladers kommando (ord og/eller tegn) til hundefører
Underkjent øvelse	Karakter null
«Vegrer å hoppe»	Uttrykket brukes i hinderøvelsene og det menes at hunden fortsatt vegrer å hoppe fra sin posisjon rett foran hinderet. Det tillates ikke at hunden tas tilbake til fører for å gjøre et nytt forsøk.